

Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра дошкільної педагогіки і психології та спеціальної освіти
імені проф. Т. І. Поніманської

ДОСЛІДНИЦЬКА РОБОТА здобувачів вищої освіти

Навчально-методичний посібник
для студентів спеціальності А6 Спеціальна
освіта

Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра дошкільної педагогіки і психології та спеціальної освіти
імені проф. Т. І. Поніманської

ДОСЛІДНИЦЬКА РОБОТА здобувачів вищої освіти

Навчально-методичний посібник
для студентів спеціальності А6 Спеціальна освіта

Рівне – 2025

УДК [378.091.64:001.8]:376
Д 70

Рекомендовано до друку
Навчально-методичною комісією педагогічного факультету
Рівненського державного гуманітарного університету
(протокол № 1 від 15.01.2025 р.)

Рецензенти:

Миронова С. П. – доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи, професор кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка;

Онищук І. А. – доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки, дошкільної та початкової освіти Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка.

Д 70 **Дослідницька робота здобувачів вищої освіти :** навчально-методичний посібник для студентів спеціальності А6 Спеціальна освіта / Укл. І. М. Дичківська, О. А. Козлюк, О. І. Косарева, Н. В. Маліновська, Н. М. Руденко, Н. Ф. Федорова, О. О. Шостак, О. І. Юрчук; За заг. ред. І. М. Дичківської, О. А. Козлюк. Рівне : РДГУ, 2025. 103 с.

У посібнику розкриваються особливості науково-дослідної роботи здобувачів вищої освіти. Узагальнено досвід кафедри дошкільної педагогіки і психології та спеціальної освіти імені проф. Т. І. Поніманської щодо вимог до написання, оформлення, рецензування курсових та кваліфікаційних робіт. Значна увага приділена питанням дотримання принципів академічної доброчесності, перевірки кваліфікаційних робіт на наявність запозичень. У посібнику вміщено орієнтовну тематику, а також прикладні програми кваліфікаційних робіт для здобувачів спеціальності А6 Спеціальна освіта.

Посібник може бути корисним не лише здобувачам вищої освіти, викладачам, але й усім, кого цікавлять дослідження у галузі спеціальної освіти.

УДК [378.091.64:001.8]:376

© І. М. Дичківська, О. А. Козлюк,
О. І. Косарева, Н. М. Маліновська,
Н. М. Руденко, Н. В. Федорова,
О. О. Шостак, О. І. Юрчук, 2025

ЗМІСТ

Вступ	4
Розділ 1. Загальна характеристика дослідницької роботи здобувачів вищої освіти	5
Розділ 2. Вимоги до написання й оформлення курсових та кваліфікаційних робіт	12
Вибір теми	12
Хід роботи	13
Етапи виконання роботи	13
Структура роботи	14
Оформлення роботи	20
Академічна доброчесність	26
Перевірка кваліфікаційних робіт	27
Оцінювання та процедура захисту	28
Розділ 3. Орієнтовна тематика курсових та кваліфікаційних робіт	43
Тематика курсових робіт з логопсихології	43
Тематика курсових робіт з логопедії	44
Тематика кваліфікаційних робіт	45
Розділ 4. Орієнтовні прикладні програми кваліфікаційних робіт	48
Додатки	95

ВСТУП

Дослідницька діяльність у закладі вищої освіти є невід'ємною складовою професійної підготовки майбутніх фахівців у галузі спеціальної освіти. Вона сприяє формуванню навичок критичного мислення, аналітичних навичок, вміння працювати з науковими джерелами та здійснювати власні дослідження, що є надзвичайно важливим для розуміння сучасних тенденцій у спеціальній освіті, адаптації освітнього процесу до потреб осіб з особливими освітніми потребами та розробки ефективних корекційно-розвиткових методик.

Метою цього навчально-методичного посібника є надання здобувачам вищої освіти чітких методичних рекомендацій щодо організації та виконання наукових досліджень, написання курсових, кваліфікаційних робіт, а також публікації наукових статей і тез конференцій. Посібник допоможе студентам засвоїти основи дослідницької діяльності, зокрема вибір теми, визначення актуальності, формулювання понятійного апарату дослідження, хід роботи, етапи виконання та структура роботи, вимоги до оформлення, дотримання принципів академічної доброчесності, оцінки та процедури захисту курсових і кваліфікаційних робіт.

У посібнику висвітлено основні підходи до проведення досліджень у сфері спеціальної освіти, розглянуто види наукових робіт та особливості їх підготовки. Окрему увагу приділено аналізу отриманих результатів та їх представлення у вигляді наукових праць, зокрема наукових статтях та тезах доповіді.

Посібник буде корисним здобувачам вищої освіти спеціальності А6 Спеціальна освіта, а також викладачам, які здійснюють наукове керівництво студентськими дослідженнями. Він може бути використаний як навчальний матеріал у рамках дисциплін, пов'язаних із методологією наукових досліджень, зокрема «Основи наукових досліджень» на першому (бакалаврському) рівні та «Технології наукових досліджень (у галузі)», а також у самостійній роботі студентів над науковими проєктами.

Сподіваємося, що цей посібник стане ефективним інструментом у підготовці майбутніх фахівців спеціальної освіти, сприятиме розвитку їхнього дослідницького потенціалу та формуванню професійної компетентності.

Авторський колектив:

О. А. Козлюк (вступ, розділ 1, 2; додатки), І. М. Дичківська (розділ 2, розділ 3, тематика кваліфікаційних робіт), О. І. Косарева (розділ 4, т. 1–5), Н. В. Маліновська (розділ 4, т. 6–8), Н. М. Руденко (розділ 3, тематика курсових з логопсихології, розділ 4, т. 9–12), Н. В. Федорова (розділ 3, тематика курсових з логопедії, розділ 4, т. 13–17); О. О. Шостак (розділ 4, т. 18–22); О. І. Юрчук (розділ 4, т. 23–26).

РОЗДІЛ 1

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДОСЛІДНИЦЬКОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Дослідницька робота є важливою складовою професійної підготовки майбутніх спеціальних педагогів. Починаючи з першого курсу навчання, завдання дослідницької роботи включаються у зміст усіх професійно зорієнтованих освітніх компонентів. До довгосторокових завдань дослідницької роботи здобувачів вищої освіти належить виконання курсових робіт (проектів) та кваліфікаційних робіт.

Зміст і характер науково-дослідної роботи здобувачів вищої освіти визначається проблематикою науково-дослідної і науково-методичної діяльності кафедри, факультету, закладу вищої освіти загалом; тематикою досліджень, що здійснюється кафедрою у творчій співпраці з виробництвом; умовами дослідної роботи здобувачів вищої освіти, наявністю бази дослідження, можливостей доступу до потрібної наукової інформації, наявністю комп'ютерної техніки, наявністю кваліфікованого наукового керівництва.

Науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти спеціальності А6 Спеціальна освіта здійснюється в таких напрямках:

- науково-дослідна робота як невід'ємний елемент освітнього процесу, що включена до навчальних планів і є обов'язковою для всіх здобувачів вищої освіти (курсів роботи, кваліфікаційні роботи);
- науково-дослідна робота, що здійснюється поза освітнім процесом (участь у роботі предметних наукових гуртків; проблемних груп, секцій, лабораторій; участь у виконанні держбюджетних наукових робіт; проведення досліджень, написання статей, тез доповідей, інших публікацій тощо);
- науково-організаційні заходи (наукові конференції здобувачів вищої освіти, конкурси наукових робіт здобувачів вищої освіти, олімпіади з спеціальної та інклюзивної освіти).

Належним чином організована науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти сприяє поглибленому засвоєнню освітніх компонентів, виявленню індивідуальності здобувачів вищої освіти, а також формуванню загальних та професійних компетентностей майбутніх спеціальних педагогів.

Основними видами дослідницької роботи здобувачів вищої освіти спеціальності А6 Спеціальна освіта є:

- аналіз наукової літератури;
- добір наукової літератури, складання бібліографічних списків до визначених тем;
- підготовка наукових повідомлень і рефератів;
- наукові доповіді, тези;
- наукові статті;
- курсові роботи;
- кваліфікаційні роботи.

Детальніше зупинимось на тих видах науково-дослідної роботи, що передбачені навчальними планами спеціальності А6 Спеціальна освіта.

Для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти – це курсова робота з логопсихології (2 курс) та логопедії (4 курс). Для другого (магістерського) рівня вищої освіти – курсова робота (1 курс), кваліфікаційна робота (2 курс).

Курсова робота – один із видів науково-дослідної роботи, яку виконує здобувач у межах відповідного освітнього компонента з метою закріплення теоретичних знань, розвитку аналітичних навичок і формування дослідницької компетентності. Курсова робота обов'язкова для всіх здобувачів, вона регламентується навчальним планом. Здобувачів вищої освіти, які не підготували курсову роботу, не допускають до підсумкової атестації.

Мета курсової роботи – поглибити теоретичні знання, здобуті здобувачами в процесі вивчення освітніх компонентів, і виробити вміння застосовувати їх у практичній реалізації діагностувальних, корекційно-розвиткових завдань, а також питань навчання, розвитку й виховання дітей з особливими освітніми потребами; розширити їхній науково-теоретичний світогляд; формувати вміння аналізувати освітні явища та факти, розвивати інтерес до наукових досліджень. У процесі виконання курсової роботи формуються навички теоретичного аналізу, вивчення педагогічного досвіду, вміння творчо застосовувати теоретичні знання на практиці, виховується інтерес до дослідницької роботи.

Згідно зі стандартом вищої освіти для другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 016 (А6) Спеціальна освіта, атестація здобувачів вищої освіти здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи.

У кваліфікаційній роботі має бути розв'язана складна задача чи проблема у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується невизначеністю умов та вимог.

Кваліфікаційна робота не повинна містити академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації.

Кваліфікаційна робота має бути оприлюднена до захисту на офіційному сайті закладу вищої освіти або його підрозділу, або у репозитарії закладу вищої освіти.

Кваліфікаційна робота – самостійне психолого-педагогічне дослідження, що характеризує рівень готовності здобувача другого (магістерського) рівня вищої освіти до самостійного наукового пошуку. Вона має висвітлювати актуальні проблеми спеціальної освіти, корекційно-розвивальний та реабілітаційний процеси; способи організації ефективної взаємодії учасників освітнього процесу, зумовлені закономірностями та особливостями змісту корекційно-педагогічної діяльності; організація спеціальної та інклюзивної освіти.

Обов'язкова умова її підготовки – чітке уявлення автора про сучасний рівень наукових досягнень у теорії та практиці спеціальної та/або інклюзивної освіти. На основі цих уявлень здобувач вищої освіти повинен зробити власні припущення та/або розробити власні положення й рекомендації та перевірити їх у ході дослідно-експериментальної роботи.

Робота повинна чітко визначати мету й завдання дослідження, його об'єкт і предмет, методи наукового дослідження, висвітлювати практичне значення здобутих результатів. Структура роботи зумовлюється визначеними в дослідженні завданнями. У кваліфікаційній роботі мають бути представлені власне бачення й розуміння досліджуваної проблеми, роздуми та міркування випускника щодо її практичного втілення й реалізації, судження, що стосуються інноваційних підходів до роботи спеціального педагога, логопеда.

Курсова та кваліфікаційна роботи – це види науково-дослідної діяльності здобувачів освіти, однак вони мають суттєві відмінності за змістом, структурою, рівнем самостійності й вимогами. Щоб краще зрозуміти ці відмінності пропонуємо таблицю, де здійснено порівняльний аналіз курсової та кваліфікаційної роботи (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Порівняльний аналіз курсової та кваліфікаційної роботи

Характеристики для порівняння	Курсова робота	Кваліфікаційна робота
Мета й призначення	Проміжна науково-дослідна робота, що виконується під час навчання для закріплення теоретичних знань і набуття навичок наукової діяльності. Вона сприяє формуванню умінь аналізувати літературу, працювати з джерелами, застосовувати методи дослідження на практиці	Підсумкова робота, яка виконується для підтвердження, здобутих знань та вмінь (програмних результатів навчання) і компетентностей, необхідних для отримання відповідного ступеня вищої освіти. Вона має продемонструвати здатність студента до самостійного дослідження й вирішення професійних завдань
Тематика досліджень	Тематика курсових робіт повинна відповідати завданням навчальної дисципліни, з якої вона виконується, вимогам особистісно зорієнтованого підходу і тісно пов'язуватися з практичними потребами конкретного фаху. Здобувачам вищої освіти надається право вільного вибору теми роботи із	Теми кваліфікаційних робіт безпосередньо пов'язані з узагальненим об'єктом діяльності фахівця в галузі спеціальної освіти освітнього ступеня магістр. Перелік тем кваліфікаційних робіт зі спеціальності визначається випусковою кафедрою на

	запропонованого кафедрою переліку, який щорічно оновлюється	початку кожного навчального року, затверджується наказом ректора. Здобувачі вищої освіти мають право запропонувати на розгляд власну тему кваліфікаційної роботи
Рівень досліджень	Курсова робота зазвичай має аналітично-реферативний характер. Вона може містити елементи власного дослідження, але головна увага приділяється аналізу наукової літератури та наявного досвіду	Кваліфікаційна робота передбачає глибоке теоретичне осмислення проблеми та власне дослідження (експеримент, опитування, діагностика, розробка корекційної програми тощо). Вона має містити наукове та/або практичне значення, авторські узагальнення й рекомендації
Обсяг і структура	Мінімальний обсяг загального тексту роботи – 18-30 сторінок* (включно з додатками). Структура: вступ, теоретична частина (розділ 1), констатувальний етап експерименту (чи опис досвіду роботи закладу з того чи іншого питання) (розділ 2), висновки та список використаних джерел, додатки (за потреби)	Мінімальний обсяг загального тексту роботи – 55-90 сторінок (включно з додатками).* Структура: вступ, теоретичний розділ, експериментальне дослідження, висновки, список використаних джерел, додатки
*Відведення кредитів ЄКТС на написання курсових та кваліфікаційних робіт, якщо такі передбачені освітньою програмою, слід здійснювати з урахуванням вимог до мінімального обсягу курсової / кваліфікаційної роботи та листа МОН України від 23.10.2018 р. № 1/9-650 «Щодо рекомендацій з академічної доброчесності для закладів вищої освіти» (не менше 3–5 год. на кожен сторінку мінімальних вимог до обсягу тексту). Залежно від специфіки теми роботи для виконання дидактичних проєктів планувати по 5 год. на одну сторінку, при виконанні теоретичних і методичних досліджень – по 3 год. на одну сторінку)		
Вимоги до оформлення	Курсова робота оформляється відповідно до визначених вимог, проте вимоги можуть бути гнучкіші, ніж у	Кваліфікаційна робота оформляється згідно з визначеними вимогами, містить титульний аркуш,

	кваліфікаційній роботі	зміст, список скорочень (за потреби), розширений вступ, основну частину, висновки, список використаних джерел і додатки
Керівництво та захист	Керівництво курсовими роботами здійснюється найбільш кваліфікованими викладачами кафедри. Захист курсової роботи відбувається у присутності комісії у складі двох-трьох викладачів кафедри за участю керівника курсової роботи. Попередню оцінку за курсову роботу виставляє науковий керівник. У разі погодження з оцінкою захист може бути не обов'язковим або проходити у спрощеній формі	Керівництво кваліфікаційними роботами здійснюється провідними фахівцями випускових кафедр університету, що мають науковий ступінь та/або наукове звання за профілем навчання, а також провідні фахівці виробничої сфери в галузі дошкільної освіти. Кваліфікаційна робота передбачає публічний захист перед атестаційною комісією з доповіддю та презентацією результатів. Кваліфікаційна робота повинна мати внутрішню і зовнішню рецензії й відгук керівника
Термін зберігання	Зберігається на кафедрі упродовж трьох років, потім списується в установленому порядку	Примірник кваліфікаційної роботи з електронним варіантом передається на кафедру, де зберігається протягом 5 років

Отже, курсова робота виконує допоміжну функцію у формуванні дослідницьких компетентностей та є важливим етапом у підготовці здобувачів освіти до наукової діяльності. Кваліфікаційна робота – це завершальний етап освітнього процесу, що демонструє рівень компетентності випускника й опанування ним програмних результатів навчання.

Виконання курсових, кваліфікаційних робіт – важливий етап становлення майбутнього фахівця зі спеціальної освіти, який володіє необхідними навичками для проведення науково-пошукової, науково-дослідної роботи, оскільки вони формують уміння аналізувати наукову літературу, працювати з емпіричними даними й аргументовано викладати результати власних досліджень.

Однак дослідницька діяльність здобувачів вищої освіти не обмежується лише підготовкою академічних робіт. Важливу роль у їх професійному зростанні відіграє публікаційна активність, що передбачає підготовку наукових статей і тез конференцій. Ці форми наукових публікацій дають змогу апробувати отримані результати, вести фахову дискусію та інтегруватися в наукову спільноту.

Наукова стаття – це структурований виклад результатів наукового дослідження, що має теоретичну або практичну цінність. Вона є одним з основних засобів наукової комунікації та публікується в наукових журналах, збірниках конференцій, електронних наукових ресурсах.

Оптимальний обсяг наукової статті (0,5 – 0,7 др. арк.).

Рукопис статті повинен мати повну назву роботи, прізвище й ініціали автора (відомості про автора), анотацію, ключові слова, список використаної літератури.

Структура статті:

- вступ (постановка наукової проблеми, актуальність, зв'язок із найважливішими завданнями, що постають перед Україною, значення для розвитку відповідної галузі науки та практики – 1 абзац або 5–10 рядків);
- основні дослідження й публікації з проблеми останніх років, на які спирається автор, виокремлення невирішених раніше питань чи проблем, яким присвячено статтю (0,5–2 сторінки друкованого тексту);
- формулювання мети статті (формулювання завдання) – виокремлюють головну ідею публікації, що суттєво відрізняється від сучасних уявлень про проблему, доповнює або поглиблює вже відомі підходи; звертають увагу на введення до наукового обігу нових фактів, висновків, рекомендацій, закономірностей або уточнення відомих раніше, але недостатньо вивчених. Мета статті впливає з постановки наукової проблеми та огляду основних публікацій за темами (1 абзац, або 5–10 рядків);
- виклад змісту власного дослідження – основна частина статті, у якій розкривають основні положення й результати наукового дослідження, особисті ідеї, думки, отримані наукові факти, програму експерименту. Аналіз отриманих результатів, особистий внесок автора в реалізацію основних висновків тощо (5–6 сторінок);
- висновок, у якому формулюють основний умовивід автора, пояснюють їх значення для теорії та практики, окреслюють перспективи подальшого вивчення проблеми (1/3 сторінки);
- список використаних джерел.

Основні вимоги до написання наукових статей:

1. Чіткість викладу матеріалу, дотримання наукового стилю.
2. Наявність посилань на наукові джерела.
3. Відповідність формальним критеріям журналу чи збірника.

Тези доповіді – це стисло сформульовані основні положення науково-дослідної роботи чи короткий виклад основних ідей наукової доповіді, які готуються для конференцій, симпозіумів, семінарів. Вони містять стисле висвітлення ключових аспектів дослідження, що позбавлене деталей, пояснень, таблиць, ілюстрацій тощо.

Основна мета тез – коротко окреслити головні результати дослідження та привернути увагу до проблеми.

Обсяг тез – зазвичай складає 1–3 сторінки (залежно від вимог організаторів конференції, симпозіуму, семінару).

Приблизна структура тез доповіді може бути такою: назва, автор, заклад; короткий вступ (актуальність, мета дослідження); основні положення (результати, висновки); ключові слова (за потреби).

Основні вимоги до написання тез:

1. Лаконічність та інформативність.
2. Чітка логіка викладу.
3. Мінімальна кількість посилань (якщо не передбачено інакше).

Наукові статті й тези наукових доповідей мають спільну мету – висвітлення результатів дослідження, однак вони відрізняються за обсягом, структурою, рівнем деталізації матеріалу та способом публікації. Розуміння цих відмінностей допомагає здобувачам освіти правильно обирати формат представлення своїх наукових напрацювань. Подаємо порівняльну характеристику наукових статей і тез (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Відмінності наукових статей і тез доповідей

Ознака	Наукова стаття	Тези наукової доповіді
Мета	Розкриття результатів дослідження	Короткий виклад основних ідей
Обсяг	12–15 сторінок	1–3 сторінки
Структура	Вступ, теоретична частина, методологія, результати, висновки	Вступ, основні ідеї, висновки
Використання джерел	Обов'язкове, зі списком використаних джерел	Мінімальне або взагалі відсутнє
Місце публікації	Збірники наукових праць	Збірник матеріалів конференції

Розділ 2

ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ Й ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВИХ ТА КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

Вибір теми

Тематика курсових та кваліфікаційних робіт може бути запропонована кафедрою або самим здобувачем вищої освіти, що дозволяє забезпечити його право на академічну свободу. Вона має відображати актуальні проблеми спеціальної освіти. Обираючи тему здобувачам також варто орієнтуватись на тематику науково-методичних досліджень співробітників кафедри; актуальні проблеми і завдання діяльності закладів спеціальної та інклюзивної освіти, центрів розвитку, в яких здобувачі проходять практику; власні напрацювання та дослідницькі інтереси.

У процесі вибору тематики необхідно враховувати:

- її реальність і практичну значущість для закладів спеціальної та/або інклюзивної освіти;
- наявність новизни та можливість вияву творчості;
- зв'язок з безпосереднім об'єктом професійної діяльності фахівця другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю А6 Спеціальна освіта (щодо тематики кваліфікаційних робіт);
- можливість відображення аспектів, які цікавлять кафедру.

Кожна тема має бути розглянута методичною комісією та затверджена на засіданні кафедри.

Обравши тему, здобувач вищої освіти складає план роботи та погоджує його з науковим керівником в усній формі, якщо це стосується виконання курсової роботи, пише заяву й окреслює завдання на виконання кваліфікаційної роботи за обраною темою й офіційно затверджує в наукового керівника план виконання роботи. Здобувачу вищої освіти, який із будь-яких причин не заявив про вибір теми у визначений термін, завідувач кафедри призначає керівника, який пропонує йому тему та формулює відповідні завдання.

Зміна теми допускається лише в окремих випадках за мотивованою заявою студента та відповідним рішенням кафедри. Зміни можна внести не пізніше ніж за три місяці до терміну подання кваліфікаційної роботи до захисту. У такому разі наказ про допуск до захисту формується з урахуванням скоригованих тем.

При формулюванні теми роботи не бажано використовувати ускладнену термінологію псевдонаукового характеру. Треба уникати назв, що починаються зі слів «Дослідження питання...», «Дослідження окремих шляхів...», «Окремі питання...», «Матеріали до вивчення...», «До питання...», «Розкрити особливості...», «Аналіз...», «Вивчення...» тощо, у яких не відображено достатньою мірою сутність проблеми.

Обравши тему, необхідно визначити конкретні завдання роботи, її структуру, логіку процесу пошуку матеріалу, аналізу літератури, а також напрям педагогічного дослідження.

Хід роботи

Насамперед слід чітко визначитись щодо специфіки теми роботи, до якої проблеми вона входить, як її вирішують на практиці. Для цього доцільно вести робочі записи власних вражень, думок, щоб під час першої консультації з науковим керівником викласти своє розуміння теми.

Далі потрібно здійснити пошук джерел щодо обраної теми: ознайомитись спочатку з теоретичними, згодом – методичними роботами. Варто проаналізувати нормативні документи, завдання чинних освітніх програм навчання і виховання дітей з особливливими освітніми потребами.

Здобувач вищої освіти також вивчає стан проблеми в практиці спеціальної (інклюзивної) освіти (на матеріалі публікацій із досвіду роботи логопедів, педагогів спеціальних та інклюзивних закладів).

Добираючи літературу, варто скласти каталог виявлених джерел, погодити його з науковим керівником, а згодом вивчити їх більш ретельно, зробити відповідні виписки, конспекти, тези.

Важливо також скласти чіткий і оптимальний план роботи, передбачивши теоретичну й експериментальну частину, правильно назвати кожен розділ і підрозділ (параграф) роботи.

Після цього формулюють мету й завдання власної роботи щодо здійснення теоретичного аналізу та експериментального дослідження обраної проблеми.

Експеримент проводиться після вивчення вибраних джерел та теоретичного опрацювання теми. Він має бути реалізований у природних умовах освітнього процесу, протягом 3–5 місяців.

Результати здійсненого теоретичного та експериментального дослідження викладаються, узагальнюються і подаються науковому керівнику для ознайомлення як перший варіант роботи. Після отримання вказівок і порад (якщо вони є) здобувач узгоджує з ним свої подальші дії з удосконалення роботи та вносить необхідні зміни.

Кваліфікаційна робота на відміну від курсової вимагає більшої кількості експериментального матеріалу. Тому експериментальний етап кваліфікаційної роботи триває значно довше, поширюють його на більшу кількість учасників експерименту.

Усі етапи роботи відображають у календарному плані-графіку виконання роботи, затвердженому керівником.

Етапи виконання роботи

1 етап. Визначення проблеми, виокремлення теми та встановлення її актуальності. Формулювання дослідницького апарату: визначення об'єкта, предмета, мети та завдань дослідження. Розробка плану роботи.

2 етап. Визначення змісту та теоретичне обґрунтування головних питань теми. Вивчення теоретичних джерел: психолого-педагогічної, спеціальної літератури та їх аналізу.

3 етап. Констатувальний етап експериментальної роботи: виявлення стану проблеми в період виконання дослідження, встановлення завдань роботи й розробка програми формувального етапу експерименту.

4 етап. Формувальний етап експерименту – проведення роботи за власною дослідницькою програмою, спрямованою на перетворення педагогічного явища, що досліджують.

5 етап. Контрольний етап експерименту. Перевірка ефективності формувального експерименту.

6 етап. Обробка експериментальних даних, визначення результатів дослідження.

7 етап. Формулювання висновків та практичних рекомендацій.

8 етап. Оформлення роботи.

Під час написання курсової роботи з логопсихології на 2 курсі, IV і V етапи виконання роботи варто пропустити, зосередивши увагу на проведенні констатувального етапу дослідження (діагностиці чи описі досвіду роботи закладу освіти (центру розвитку) з проблеми дослідження. Таким чином, обов'язкові до виконання 1–3, 7–8 етапи.

У процесі написання курсової роботи з логопедії дотримуються усіх етапів. Формувальний етап експерименту (4 етап) має бути представлений у вигляді методичних розробок за темою: корекційна програма, конспекти занять, ігри, дидактичні посібники тощо.

Структура роботи

Зазвичай робота (курсова, кваліфікаційна) складається зі вступу, розділів, які містять опис теоретичного й експериментального дослідження, висновків, списку використаних джерел, додатків. Зазначені розділи повинні мати відповідні назви, бути поділеними на частини (підрозділи), яким також присвоюються назви.

У вступі необхідно обґрунтувати *актуальність* обраної проблеми для педагогічної теорії та практики; представити апарат дослідження, який відображає стратегію дослідження, основні суперечності чи невідповідності між досягнутим рівнем педагогічного знання й потребою у розв'язанні досліджуваної проблеми для розвитку педагогічної теорії та практики.

Об'єкт дослідження – це процес чи явище, що відповідає проблемі дослідження і обирається для вивчення. Формулюючи його, слід відповісти на запитання: що розглядається? Що вивчається?

Предмет дослідження – це окремий аспект об'єкта дослідження. Предметом дослідження можуть бути зміст, форми освітньо-корекційного процесу, методи, умови, що виникають у ньому, особливості діяльності дітей і педагога. Наприклад, розкриваючи тему «Корекція мовленнєвих порушень у дітей дошкільного віку засобами арттерапії» доцільно об'єктом дослідження

обрати мовленнєві порушення, а предметом – арттерапія як засіб корекції порушень мовлення у дітей дошкільного віку.

На основі об'єкта й предмета формулюють мету та завдання дослідження, де важливо з'ясувати, який результат має одержати дослідник. Мету виражають за допомогою дієслів *виявити, з'ясувати, встановити, розкрити, обґрунтувати, довести*. Завдання визначають, що потрібно зробити для досягнення мети. Іншими словами – мета дослідження конкретизується в завданнях. Для курсової роботи зазвичай виокремлюють 3–4 завдання, для кваліфікаційної роботи – 4–5 завдань, однак все залежить від специфіки обраної теми.

У вступі до кваліфікаційної роботи треба обов'язково вказати методи, які будуть використані в ході дослідження: теоретичні, емпіричні, математичні. У виборі емпіричних методів дослідження – орієнтуватися на специфіку виконання експерименту, який охоплює, як правило, три етапи (констатувальний, формувальний і контрольний), на кожному з яких використовують низку конкретних дослідницьких методів.

У першому розділі роботи (теоретичній частині), який зазвичай складається з трьох підрозділів презентують результати аналізу наукової літератури спочатку в загальній педагогіці та психології (як основа наукового пошуку), а потім – у спеціальній педагогіці та психології, також може включати історико-педагогічний аспект розвитку проблеми, її психолого-педагогічне, анатоמו-фізіологічне обґрунтування з позицій сучасної науки, аналіз наукових досліджень із цієї проблеми.

Кожен параграф закінчується лаконічним висновком.

У наступному розділі чи розділах (експериментальній частині роботи) треба описати хід дослідно-експериментальної (корекційно-розвиткової) роботи, проведеної здобувачем вищої освіти, або його досвід роботи з проблеми дослідження.

Доречно, якщо проблема стосується психофізичного розвитку дітей, проводити порівняльне дослідження розвитку певних психічних процесів (якостей, характеристик) дітей з ООП і дітей з нормативним розвитком.

При цьому доцільно дотримуватись такого алгоритму опису:

- 1) представити аналіз стану досліджуваного питання в практиці освітньої-корекційної роботи до проведеної дослідником роботи;
- 2) відобразити принципи створення та зміст програми власної роботи щодо розв'язання констатованих проблем, висвітлити хід її виконання;
- 3) проаналізувати отримані результати (здійснити їх кількісний та якісний аналіз).

У висновках підводять підсумки проведеної роботи, пропонують методичні поради щодо вдосконалення освітньої, розвивальної та корекційно-розвиткової роботи у загальноосвітніх закладах, закладах спеціальної та інклюзивної освіти. Висновки повинні відображати реалізацію завдань дослідження.

Структура курсової роботи: вступ (актуальність обраної теми, визначення об'єкта, предмета, мети, завдань дослідження), 2 розділи (перший – теоретичний, в якому висвітлюються результати теоретичного аналізу виокремлених аспектів досліджуваної проблеми; другий розділ – експериментальний, у якому представлений опис констатувального етапу експерименту щодо виявлення реального стану цієї проблеми (опис діагностувального інструментарію та власне діагностики розвитку психічних процесів у дітей з різними мовленнєвими порушеннями), рекомендації для педагогів та батьків щодо розвитку психічних процесів у дітей з конкретним мовленнєвим порушенням *(для курсових робіт з логопсихології)*; опис констатувального етапу експерименту, формувальний етап, який здобувачі можуть представити у вигляді власних розробок, що мають корекційно-розвиткове спрямування. Це можуть бути корекційно-розвиткові програми, індивідуальні програми розвитку, конспекти корекційно-розвиткових занять, методичні рекомендації, діагностувальні карти мовленнєвого розвитку, комплекси логопедичних ігор та вправ, логопедичні тренінги тощо, аналіз ефективності пропонованих розробок (контрольний етап експерименту) *(для курсових робіт із логопедії)*, висновки, список використаних джерел, додатки.

Орієнтовний план курсової роботи з логопсихології може виглядати так:

Розвиток мислення дітей зі стертою формою дизартрії

ПЛАН

Вступ.

Розділ 1. Теоретичні основи проблеми розвитку мислення дітей зі стертою формою дизартрії.

1.1. Поняття мислення в психологічній науці.

1.2. Характеристика стертої форми дизартрії: етіологія, симптоматика, вплив на мовленнєво-комунікативний розвиток дитини.

1.3. Особливості формування мисленнєвих операцій у дітей із стертою формою дизартрії.

Розділ 2. Експериментальне вивчення особливостей мислення дітей із стертою формою дизартрії.

2.1. Опис методів дослідження мисленнєвих операцій у дітей дошкільного віку із стертою формою дизартрії.

2.2. Аналіз та інтерпретація результатів дослідження.

2.3. Рекомендації для педагогів та батьків щодо розвитку мислення у дітей із стертою формою дизартрії.

Висновки.

Список використаних джерел.

Додатки.

Орієнтовний план курсової роботи з логопедії:
**Розвиток зв'язного мовлення у дітей дошкільного віку з загальним
недорозвитком мовлення**
ПЛАН

Вступ.

Розділ 1. Теоретичні основи розвитку зв'язного мовлення у дітей із ЗНМ.

1.1. Поняття «зв'язне мовлення», його компоненти та рівні розвитку.

1.2. Загальний недорозвиток мовлення (ЗНМ): визначення, ступені, причини.

1.3. Особливості зв'язного мовлення у дітей із ЗНМ.

Розділ 2. Експериментальне дослідження розвитку зв'язного мовлення у дітей із ЗНМ.

2.1. Діагностика рівня сформованості зв'язного мовлення у дітей із ЗНМ.

2.2. Представлення системи роботи з розвитку зв'язного мовлення у дітей із ЗНМ.

2.3. Аналіз змін після проведення корекційних занять.

Висновки.

Список використаних джерел.

Додатки.

Більш складною є структура кваліфікаційної роботи на здобуття освітнього ступеня магістр. До неї входить:

Вступ. Обґрунтування актуальності теми; визначення апарату дослідження: об'єкта (загальної сфери пошуку); предмета (конкретного ракурсу дослідження об'єкта); мети (цілі, яку ставить перед собою дослідник); завдань, що конкретизують мету. Зокрема, завдання дослідження містять такі елементи: вивчення й аналіз психолого-педагогічної, спеціальної літератури та розв'язання теоретичних питань, що входять до загальної проблеми; експериментальне вивчення особливостей практичного розв'язання цієї проблеми, виявлення її реального стану, типових недоліків та їхніх причин, особливостей передового досвіду тощо, обґрунтування й складання необхідної системи роботи для вирішення поставленої мети; експериментальну перевірку передбачуваної системи роботи; розробку методичних рекомендацій для тих, хто буде використовувати дослідження на практиці.

У вступі до кваліфікаційної роботи потрібно відобразити: актуальність дослідження, проблему, тему, зв'язок роботи з науковими програмами, темами кафедри, об'єкт, предмет, мету, завдання, методи, базу дослідження, практичне значення, апробацію результатів дослідження та публікації автора за темою роботи, структуру роботи. Орієнтовний обсяг цієї частини роботи становить не більше 3 сторінок друкованого тексту.

Практичне значення одержаних результатів – перелік результатів, отриманих автором кваліфікаційної роботи. Вказуючи практичне значення, здобувач подає відомості про можливості практичного застосування одержаних результатів дослідження або рекомендації щодо їх можливого використання.

Апробація результатів дослідження містить дані щодо участі й оприлюднення результатів дослідження автора. Обов'язково подаються відомості про публікації здобувача вищої освіти, особливо який претендуватиме на високий бал (80–100 балів), при цьому треба зазначити, на яких конференціях, семінарах презентувались результати дослідження та зазначити кількість публікацій і назву джерела їх оприлюднення. Публікації здобувача освіти, що відповідають темі дослідження, необхідно включити до списку використаних джерел у кваліфікаційній роботі, а в її тексті надавати посилання на власні публікації. Ксерокопії чи роздруківки публікацій, сертифікати про участь в наукових конференціях та семінарах подаються разом з роботою.

Перший розділ (теоретичний) має містити аналітичний огляд вітчизняних і закордонних робіт із проблеми дослідження. У ньому викладають результати, одержані різними авторами, розкривають наукові факти, що інтерпретовано в аспекті теми кваліфікаційної роботи.

Другий розділ (експериментальний) є ключовою частиною кваліфікаційної роботи зі спеціальної освіти. У ньому детально розкриваються зміст, форми та методи корекційно-розвиткової та педагогічної роботи, які застосовувалися під час експериментального дослідження з метою досягнення поставлених завдань.

Методика дослідження включає стратегію отримання нового педагогічного знання та конкретну програму реалізації дослідницького задуму. Її розробка спрямована на вивчення особливостей педагогічних процесів і явищ у спеціальній освіті шляхом збирання, аналізу та інтерпретації емпіричних даних. На формувальному етапі експериментального дослідження здобувачі можуть представити власні науково-методичні розробки, що мають практичне значення для корекційно-розвиткової діяльності. Такі матеріали не лише підтверджують теоретичні положення дослідження, а й демонструють їхню практичну значущість у сфері спеціальної освіти.

Експериментальна робота повинна включати констатувальний, формувальний і контрольний етапи, їх опис і аналіз проміжних та остаточних результатів. Назви параграфів цієї частини мають відображати зміст кожного етапу експериментальної роботи.

Висновки – завершальна частина роботи. Вони обіймають до 3-х сторінок тексту й містять підсумки щодо проведеної роботи, реалізації головних завдань дослідження.

Далі розміщують список використаних джерел. Він свідчить про обсяг використаних автором праць, рівень вивчення стану досліджуваної проблеми та сформованість навичок роботи з науковою літературою. У списку використаних джерел книги та статті записують під номерами в алфавітному порядку.

Для будь-якої теми корисними можуть бути такі джерела:

1. Колупаєва А. А., Таранченко О. М. Інклюзивна освіта : покроково для педагогів : навч.-метод. посіб. Київ, 2023. 232 с. (Серія «Інклюзивна освіта»). URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/739317/1/Kolupaeva.Taranchenko.Inclusia.Pokrokovо.pdf> (дата звернення: 05.01.2025).
2. Рібцун Ю. В. Понятійно-термінологічний словник. Логопедія. Логопсихологія : довідкове видання. Київ : ІСПП, 2022. 48 с.
3. Спеціальна педагогіка і психологія : сучас. термінол. словник / за ред. Л. І. Прохоренко, В. В. Засенка. Київ : Генеза, 2024. 272 с. URL: <https://surl.li/rrocgp> (дата звернення: 05.01.2025).
4. Про визначення рівня підтримки у дітей з особливими освітніми потребами, які здобувають дошкільну освіту в інклюзивних групах: Лист МОН № 1/23180-21 від 30.12.2021 URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/inkluzyvne-navchannya/2021/12/31/Lyst.MON-123180-21.30.12.2021.pdf> (дата звернення: 05.01.2025).

Для успішного написання курсової чи кваліфікаційної роботи потрібно здійснювати пошук необхідної інформації. Почати варто з ознайомлення з нормативними документами, що пов'язані з проблемою наукового дослідження. Документи, що стосуються дошкільної освіти, слід опрацьовувати з офіційних джерел: на сайті МОН України, офіційній сторінці Верховної Ради України, Кабінету Міністрів. При цьому необхідно зважати на те, чи є ці документи чинними, чи вже втратили чинність, отже не мають нормативного значення.

Здійснювати пошук наукової літератури з різних дисциплін і джерел (статті, дисертації, книги, автореферати) зручно за допомогою пошукової системи вільного доступу Google Scholar або Google Академія (<https://scholar.google.com.ua/schhp?hl=uk>).

Загальна кількість використаних джерел має бути не меншою ніж 20–25 – у курсовій та 30–40 – у кваліфікаційній роботі.

У списку використаних джерел можуть бути вітчизняні й закордонні наукові публікації (окрім російських та білоруських), різні за характером: нормативні документи, монографії, дисертації, автореферати, підручники, посібники, статті, тези. Джерела в списку вказуються мовою оригіналу.

Забороняється внесення до списку використаних джерел та цитування джерел, опублікованих мовою держави-агресора (російською) та джерел іншими мовами, якщо вони опубліковані на території росії та білорусії.

При написанні курсової чи кваліфікаційної роботи доречно використовувати найновіші дослідження, публікації останніх років. У списку джерел 50% мають становити джерела за останні 5 років.

Додатки. У курсовій роботі додатки вміщують за потреби. У кваліфікаційній роботі – обов’язковий складник, оскільки дозволяють проілюструвати хід проведення експериментального дослідження. Вони можуть містити корекційно-розвиткові програми, індивідуальні програми розвитку, методичні рекомендації, комплекси спеціальних розвиткових чи логопедичних ігор та вправ, тренінгові програми тощо.

Отже, **кваліфікаційна робота має таку структуру:** вступ (актуальність теми й проблема дослідження, зв’язок роботи з науковими програмами, темами кафебри, визначення об’єкта, предмета, мети, завдань, методи дослідження, експериментальна база, практичне значення, апробація результатів дослідження, публікації, структура роботи); 2–3 розділи; висновки; список використаних джерел; додатки.

Орієнтовна кількість друкованих сторінок для кваліфікаційної роботи – 90. З них: вступ – 3 сторінки, теоретична частина – до 25 сторінок, експериментальна частина – 35–40 сторінок, висновки – 3 сторінки, список використаних джерел, додатки.

Оформлення роботи

Перша сторінка роботи – титульна (для курсової роботи – додаток А, для кваліфікаційної – додаток Б), на наступній – розміщують зміст роботи, далі – вступ. У кваліфікаційній роботі після змісту може бути й аркуш з умовними скороченнями, якщо цього вимагає специфіка роботи чи в тексті використовується певна аббревіатура.

Робота має бути надрукована, без помилок та скорочень, акуратно, на білому папері формату А4, з однієї сторони аркуша, одним кольором.

Вимоги до друкованого набору тексту:

- ✓ текст роботи друкують із використанням текстового редактора – MS Word;
- ✓ гарнітура шрифту – Times New Roman;
- ✓ кегль (розмір) шрифту – 14;
- ✓ поля: ліве – 25 мм, праве – 10 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм;
- ✓ вирівнювання тексту – за шириною, окрім назв структурних частин роботи;
- ✓ абзац – 1,25 см;
- ✓ міжрядковий інтервал – 1,5.

Нумерація сторінок починається з титульної сторінки, однак номер сторінки ставлять із другої та до останньої.

Назви структурних частин роботи (**ЗМІСТ, ВСТУП, РОЗДІЛ, ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТКИ**) друкують великими літерами симетрично до тексту (вирівнювання по центру, шрифт – 14 напівжирний) без абзацних відступів, без крапки наприкінці. Усі названі структурні частини роботи потрібно починати з нової сторінки. Новий підрозділ друкують на тій самій сторінці, на якій закінчився попередній, відступ між підрозділами – два міжрядкові інтервали. Заголовки підрозділів набирають маленькими літерами (окрім першої – великої), з абзацного відступу, шрифт –

14 напівжирний. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Відстань між заголовком розділу та заголовком підрозділу – два міжрядкові інтервали.

Не допускається розташування заголовка підрозділу внизу сторінки, якщо під ним не вміщується щонайменше два рядки тексту – у такому разі назву підрозділу разом із текстом переносять на наступну сторінку. Не можна починати абзац наприкінці сторінки, якщо на ній поміститься лише один рядок із нього – також варто перенести весь абзац на наступну сторінку. Аналогічно не можна переносити один рядок з абзацу на наступну сторінку.

Орієнтовний мінімальний обсяг курсової роботи – 18-30 сторінок друкованого тексту, кваліфікаційної роботи – 55-90.

У теоретичній частині роботи під час аналізу літератури посилання доречно зазначати у квадратних дужках ([8, с. 12], де 8 – номер джерела зі списку літератури, с. 12 – номер сторінки).

У роботі можуть бути таблиці, графіки, схеми, діаграми, які розміщують одразу після абзацу, в якому є згадка про них, нумерують і називають.

Номер таблиці розміщується над нею, з правої сторони рядка (вирівнювання за правим краєм) у поєднанні зі словом «Таблиця». Він складається з двох цифр (наприклад, таблиця 2.1), перша з яких вказує на номер розділу, в якому розташовано таблицю (2), а другий – на порядковий номер таблиці у цьому розділі (1).

Приклад оформлення таблиці:

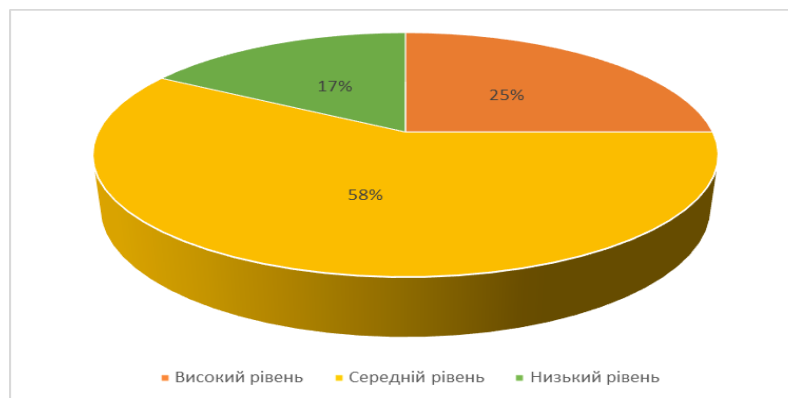
Таблиця 2.1

Критерії та показники рівнів сформованості логічного мислення у дітей з дизартрією

Якщо таблиця подається у додатку, то її номер складається з літери, якою позначається додаток та порядкового номера в цьому додатку. Наприклад, якщо у додатку В вона є першою, то нумерація буде такою: Таблиця В.1.

Назви графіків, схем, діаграм розміщуються під ними. Перед назвою зазначаються номери цих ілюстрацій, для чого використовується скорочення «Рис.» (рисунок) та номер розділу (назва додатка) і порядковий номер у розділі (додатку). В одному рядку з номером вказується відповідна назва.

Приклад оформлення діаграми:

Рис. 2. 1. Рівні сформованості лексико-граматичної сторони мовлення дітей експериментальної групи

Список використаних джерел укладають за ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

Приклади оформлення бібліографічного опису в списку використаних джерел.

Книги

Приклади

Однотомні видання

Айрес Дж. Е, Роббінс Дж. Дитина і сенсорна інтеграція. Розуміння прихованих проблем розвитку. Чернівці : Видавництво Ростислава Бурлаки, 2024. 266 с.

Один автор

Бабич Н.М. Фонетика та фонологія з основами аудіології : навчально-методичний посібник для майбутніх логопедів. Київ : ТОВ «Альянт», 2022. 294 с.

Брушневська І. М., Рібцун Ю. В. Комунікативний компонент мовленнєвої діяльності у дітей: діагностичний комплекс : навч.-метод. посіб. для роботи з дітьми із порушеннями мовлення. Запоріжжя : ТОВ «ЛІПС» ЛТД, 2020. 124 с. : іл. Бібліогр. : С. 119–122.

Два автори

Брушневська І. М., Рібцун Ю. В. Психолого-педагогічна підтримка дітей п'ятого року життя із лексико-граматичними труднощами : навч.-метод. посіб. для роботи з дітьми із порушеннями мовлення. Луцьк, 2023. 240 с.

Три автори

Дмитренко К.А., Коновалова М.В., Семиволос О.П. Працюємо з «особливою» дитиною у «звичайній» школі. Харків : ВГ «Основа», 2020. 120 с. : табл., схеми, рис. (Серія «Нові формати освіти»)

- Чотири автори** Жук В., Литовченко С., Новосад В., Ремажевська В. Як організувати освітній процес для дітей з порушеннями слуху та зору в інклюзивних групах закладів дошкільної освіти. Київ : ЮНІСЕФ; ВГО «АПДО», 2024. 87 с.
- П'ять і більше авторів** Глухоцька М. та ін. Основи раннього втручання : навч. посіб. / Ред. : Г. Мозирко, В. Третяк, О. Філоненко. Київ : ЮНІСЕФ; ВГО «АПДО», 2025. 80 с.
- Українська спеціальна педагогіка в персоналіях : навч. посіб. / За заг. Ред. В.І.Бондаря, В.М.Синьова. Запоріжжя : Вид-во Хортицької національної академії, 2021. 428 с.
- Автор(и) та/або редактор(и)/упорядник(и)** Логопедія : підручник для студентів вищих навчальних закладів, які навчаються за спеціальністю «Корекційна освіта (за нозологіями)» / М. К. Шеремет та ін.; за ред. М. К. Шеремет. 5-те вид., перероб. та доп. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2018. 856 с.
- Без автора** Крокуй упевнено. Книга взаємозв'язку між учителем-логопедом та батьками. Практичний матеріал для корекційної години вихователя. Старший дошкільний вік. Тернопіль : Мандрівець, 2023. 80 с.
- Інші видання**
- Автореферат дисертації** Тенцер Л.В. Діагностика та корекція дисграфії у молодших школярів. Автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.03. Київ, 2021. 19 с.
- Дисертації** Войтюк І. В. Корекція мислення дітей старшого дошкільного віку з інтелектуальними порушеннями засобами нетрадиційної зображувальної діяльності : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.03. Міністерство освіти і науки України, Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. Київ, 2020.
- Частина видання**
- Розділ книги** Ковальчук Т. Використання каністерапії в корекції фізичного розвитку дітей з ООП. *Інклюзивне навчання в закладі дошкільної освіти. Методичний інструментарій для педагогів ЗДО*. Київ : Вид-во «Літера», 2024. С. 95–101.
- Рібцун Ю. В. Психогімнастика. *Енциклопедія освіти* : довідково-аналітичне вид. Нац. акад. пед. наук України. Київ : Юрінком Інтер, 2021. С. 836-837.
- Тези, доповідь** Козлюк О.А. Педагогічна творчість як основа професіоналізму майбутніх логопедів. *Особливі діти: освіта*

і соціалізація: збірник тез доповідей VI Міжнародного конгресу зі спеціальної педагогіки та психології (Київ-Запоріжжя, 1-2 жовтня 2020 р.). Запоріжжя: Вид-во Хортицької національної академії, 2020. 310 с. С. 202-204. URL:https://drive.google.com/file/d/1JwWWXLEKG1Xk9A5RRim4_TS42WVessc1/view (дата звернення: 05.01.2025).

Стаття у збірнику наукових праць (збірнику матеріалів) у Конопляста С.Ю., Синиця А.О. Алгоритм реалізації логопедичного супроводу дітей раннього віку з церебральним паралічем. *Науковий часопис. Корекційна педагогіка та спеціальна психологія*. Вип. 46. 2024. С. 35–41.

Круглик О. П., Трофимова Л. П. Мнемотехніка як компенсаторний метод розвитку дітей з порушеннями мовлення дітей дошкільного віку. *Корекційна педагогіка. Вісник Української асоціації корекційних педагогів*: наук.-практ. журнал. 2023. № 3. С. 78–83.

Стаття періодичного видання (журнал, газета) з Рібцун Ю. В. Загальний недорозвиток мовлення у дошкільників: пропедевтика та корекція. *Дошкільне виховання*. 2024. № 3. С. 3–10.

Електронні ресурси

Приклади Шахрай Т. О. Еволюція теорій заїкання від стародавніх цивілізацій до XIX століття. *Педагогічна Академія*: наукові записки. 2024. Вип. 9. <https://doi.org/10.5281/zenodo.13372583>

Національна стратегія розвитку інклюзивного навчання на період до 2029 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/527-2024-%D1%80#Text> (дата звернення: 05.01.2025).

Законодавчі та нормативні документи

Приклади Про дошкільну освіту: Закон України. Київ, 2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3788-20#Text> (дата звернення: 05.01.2025).

Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти: Постанова КМУ № 957 від 15 вересня 2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/957-2021-%D0%BF#Text> (дата звернення: 05.01.2025).

Додатки оформляють як продовження роботи на наступних її сторінках. Кожен додаток починають із нової сторінки. Додаток містить заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно до тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкують слово «Додаток _____» і велику літеру (наприклад, Додаток А), що позначає додаток.

У додатках можуть бути представлені матеріали анкет, бесід із дітьми, протоколи спостережень, конспекти занять, творчі роботи дітей, фотографії та ін.

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Щ, Ч, Ъ.

Наприклад:

ДОДАТКИ

Додаток В

Результати контрольного етапу експерименту

Таблиця В.1

Рівні сформованості фонематичного слуху в дітей старшого дошкільного віку (до і після корекційно-розвиткових занять)

№	Ім'я дитини	Вік	Рівень фонематичного слуху старших дошкільників до проведення корекційно-розвиткових занять	Рівень фонематичного слуху старших дошкільників після проведення корекційно-розвиткових занять
1	Олексій І.	5р.3 міс.	Низький	Середній
2	Марина П.	6р.1 міс.	Середній	Високий
3	Анна С.	5р.5міс.	Низький	Низький
4	Дмитро К.	6р.	Високий	Високий
5	Олеся К.	5р. 8 міс.	Середній	Високий

У кінці кожної кваліфікаційної роботи зазначають дату здачі роботи на кафедру, а також ставляться підписи керівника і здобувача освіти (Додаток В).

Академічна доброчесність

Усі види науково-дослідних робіт мають виконуватись *державною мовою* з дотриманням норм *академічної доброчесності*.

У будь-якій роботі повинна бути дотримана коректність посилань та цитувань. Обов'язкові посилання на авторів дослідження й відповідні джерела.

Згідно із Законом України «Про освіту» (ст. 42) **академічна доброчесність** – це «сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень».

У Рівненському державному гуманітарному університеті дотримання академічної доброчесності учасниками освітнього процесу регламентується «Положенням про академічну доброчесність та систему запобігання академічному плагіату Рівненського державного гуманітарного університету» (https://www.rshu.edu.ua/images/nauka/n_doc_rshu/pol_acad_dobr_ta_szap.pdf) та «Положенням про комісію з питань етики та академічної доброчесності Рівненського державного гуманітарного університету» (https://www.rshu.edu.ua/images/nauka/n_doc_rshu/pol_et_aakad_dobr_2024.pdf).

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти в ході проведення науково-дослідної роботи передбачає:

- самостійне написання роботи й проведення дослідження;
- посилання на джерела інформації в разі використання чужих ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право й суміжні права;
- надання правдивої інформації про результати власної наукової діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

В Університеті діє «Порядок застосування системи «StrikePlagiarism»» для перевірки текстових документів на наявність плагіату (https://www.rshu.edu.ua/images/rshu/poradok_strikepl_19112024.pdf). Згідно з Порядком перевірка текстових документів, зокрема кваліфікаційних робіт, на наявність плагіату здійснюється з метою дотримання академічної доброчесності, підвищення якості робіт і стимулювання самостійності й індивідуальності під час їх написання.

Виявлення фрагментів аналізованого документа, ідентичних текстам, розміщеним у порівняльній базі даних в університеті забезпечується за допомогою системи Strike Plagiarism (<http://strikeplagiarism.com>). У разі потреби можуть застосовуватися інші не заборонені в Україні вільнодоступні системи насамперед для перевірки курсових робіт, письмових поточних робіт, теоретичних і творчих результатів самостійної роботи здобувачів вищої освіти.

Перевірка кваліфікаційних робіт здобувачів

(за матеріалами «Порядку застосування у Рівненському державному гуманітарному університеті системи «StrikePlagiarism» для перевірки текстових документів на наявність плагіату»

https://www.rshu.edu.ua/images/rshu/poradok_strikepl_19112024.pdf).

1. Перед поданням кваліфікаційної роботи до атестаційної комісії роботи обов'язково перевіряються на наявність плагіату.

2. Відповідність кваліфікаційних робіт здобувачів вимогам, що висуваються до робіт такого типу, встановлюється на засіданнях кафедр та атестаційної комісії. За допомогою системи «Strike Plagiarism» генеруються коефіцієнти подібності (K1 – кількість фраз довжиною 5 слів або більше та K2 – кількість фраз довжиною 25 слів або більше), які визначають відсоток запозичень, знайдених в аналізованому тексті, виявляються можливі текстові маніпуляції й надається рекомендація про допущення чи недопущення роботи до подальшого захисту з позиції дотримання академічної доброчесності.

3. У процесі перевірки експерт може виключити певні фрагменти з коефіцієнтів подібності, які він приймає і виключає з коефіцієнтів подібності (коректно оформлене цитування; самоцитування (тези чи статті, що відображають зміст дослідження); усталені словесні конструкції, власні назви, нормативно-правові акти тощо).

4. За результатами перевірки текст кваліфікаційної роботи може мати такі показники подібності:

✓ Запозичення, виявлені в роботі є законними та не є плагіатом. Рівень подібності не перевищує допустимої межі (K1 – до 35% та K2 – до 12%). Така робота рекомендується до захисту.

✓ Запозичення не є плагіатом, але перевищено граничне значення рівня подібностей (K1 – від 35,01% до 65% та/або K2 – від 12,01% до 30%). Така робота повертається на доопрацювання і потребує повторної перевірки.

✓ Виявлено запозичення і плагіат або навмисні текстові спотворення (маніпуляції), як передбачувані спроби укриття плагіату, які роблять роботу невідповідною вимогам законодавства (стаття 32. Закону України «Про вищу освіту», пункт 3.1 статті 42. Закону України «Про освіту») та вимог НАЗЯВО (Критерій 5), а також кодексу етики та процедурам (K1 – від 65,01% до 100% та/або K2 – від 30,01% до 100%). Така робота не приймається і не допускається до захисту.

5. Перед перевіркою на академічний плагіат автор кваліфікаційної роботи (здобувач) у термін, встановлений відповідною кафедрою, готує та подає науковому керівнику файл кваліфікаційної роботи у форматі, прийнятному для перевірки на плагіат, з урахуванням таких вимог: назва файлу, у якому міститься робота, обов'язково повинна містити: П.І.Б. здобувача, шифр та/або назва спеціальності, форму навчання (Наприклад, Романюк К. О., А6, денна).

6. Перевірка кваліфікаційних робіт виконується один раз коштом Університету. Повторна перевірка кваліфікаційних робіт здійснюється коштом здобувача в розмірі, встановленому відповідно до затвердженого керівником

закладу кошторису витрат на перевірку різних видів робіт на виявлення текстових збігів, ідентичності, схожості (на плагіат).

7. Звіт системи та висновок експерта буде відправлено на електронну пошту кафедри або наукового керівника, що надіслали роботи на перевірку.

Що не є плагіатом:

- ✓ ідеї або визначення, ідіоми;
- ✓ перефразовування своїми словами фрази при перекладі з діалекту або іншої мови;
- ✓ загальновідомі знання і факти;
- ✓ витвори фольклору;
- ✓ офіційні документи (закони, накази, постанови, судові рішення, державні стандарти) та їхні офіційні переклади.

Рішення щодо допущення до захисту кваліфікаційної роботи студента, яка була перевірена на наявність академічного плагіату й потребує значного доопрацювання, приймає комісія, склад якої формує завідувач випускової кафедри.

Радимо не використовувати для перевірки безплатні системи, оскільки ваші роботи можуть бути скопійовані, надалі ними зможуть скористатись. Бережіть свою інтелектуальну власність та захищайте авторське право.

Оцінювання та процедура захисту

Готову *курсому роботу* здобувачі вищої освіти подають у визначені кафедрою терміни на рецензування й оцінювання. Вивчивши зміст курсової роботи, науковий керівник готує рецензію із виставленням балів попередньої оцінки за встановленим кафедрою зразком. До захисту студент повинен ознайомитись з оцінками (балами), вказаними в рецензії, підготуватись до обґрунтування виокремлених положень.

На захисті курсової роботи здобувачу вищої освіти необхідно назвати дослідницький апарат, розкрити основний зміст проведеної експериментально-дослідної роботи (методика дослідження, результати дослідження, власні висновки). Також він повинен відповісти на зауваження наукового керівника в разі їх наявності та запитання членів комісії. Необхідно добре знати зміст курсової роботи, щоб вільно оперувати її основними положеннями. Це також свідчитиме про самостійність виконання роботи здобувачем вищої освіти.

Остаточна оцінка за курсову роботу виставляється за результатами її публічного захисту з урахуванням рецензії наукового керівника. Цю оцінку повинні засвідчити своїми підписами члени комісії із захисту.

Критерії оцінювання курсових робіт з логопсихології (2 курс):

№ з/п	Характеристики та критерії оцінки курсової роботи з логопсихології	Рейтингова оцінка. Максимальна к-ть балів (за 100-бальною шкалою)
1.	Обґрунтування актуальності проблеми	5
2.	Коректність наукового апарату	5
3.	Аналіз теоретичних джерел, наявність коректних посилань	10
4.	Опис методів (методики) проведення констатувального етапу експерименту, наявність якісного й кількісного аналізу результатів дослідження	10
5.	Ілюстрація кількісних результатів проведеного дослідження (наявність таблиць, графіків, діаграм)	5
6.	Наявність методичних рекомендації (порад) для батьків, вихователів, логопедів	5
7.	Наявність висновків, що відображають реалізацію завдань дослідження	5
8.	Рівень використання наукової літератури й інших джерел інформації та оформлення її	5
9.	Наявність додатків	5
10.	Ступінь самостійності роботи	10
11.	Якість оформлення курсової роботи	5
12.	Захист роботи: <ul style="list-style-type: none"> ● чіткість, логічність викладу змісту роботи в доповіді; ● орієнтування в змісті роботи, розуміння теми дослідження; ● вміння вести дискусію за змістом дослідження. 	10 10 10
Сума балів		100

Указані критерії відображаються й у рецензії на курсову роботу з логопсихології (Додаток Г).

Критерії оцінювання курсових робіт логопедії (4курс).

№ з/п	Характеристики та критерії оцінки курсової роботи з логопедії	Рейтингова оцінка. Максимальна к-ть балів (за 100-бальною шкалою)
1.	Обґрунтування актуальності проблеми	5
2.	Коректність наукового апарату	5
3.	Аналіз теоретичних джерел, наявність коректних посилань	5
4.	Опис методів (методики) проведення констатувального етапу експерименту, наявність якісного й кількісного аналізу результатів дослідження	10
5.	Ілюстрація кількісних результатів проведеного дослідження (наявність таблиць, графіків, діаграм)	5
6.	Наявність і якість методичних розробок за темою	10
7.	Аналіз результатів контрольного етапу експерименту (аналіз ефективності запропонованих матеріалів для корекційно-розвиткової роботи)	5
8.	Наявність висновків, що відображають реалізацію завдань дослідження	5
9.	Рівень використання наукової літератури й інших джерел інформації та оформлення її	5
10.	Наявність додатків	5
11.	Ступінь самостійності роботи	5
12.	Якість оформлення курсової роботи	5
13.	Захист роботи:	
	● чіткість, логічність викладу змісту роботи в доповіді;	10
	● орієнтування в змісті роботи, розуміння теми дослідження;	10
	● вміння вести дискусію за змістом дослідження	10
Сума балів		100

Указані критерії відображаються і в рецензії на курсову роботу з логопедії (Додаток Д).

Для полегшення оцінювання готової курсової роботи науковий керівник може скористатися також якісними характеристиками критеріїв оцінювання курсових робіт із логгопсихології, а також логопедії (табл. 2.1):

Таблиця 2.1.

Оцінювання курсових робіт

Оцінка	Якісна характеристика критеріїв оцінювання
<p><i>A «відмінно» (90-100 балів)</i></p>	<p>Робота виконана на високому рівні. Обґрунтовано актуальність проблеми дослідження, чітко визначено дослідницький апарат. Зміст роботи відповідає темі та в логічній послідовності розкриває її основні теоретичні й експериментальні аспекти. Подано детальний теоретичний аналіз досліджень із проблеми з посиланням на відповідні джерела й дослідників. Експериментальне дослідження представлено констатувальним етапом (опис методик і методів дослідження, а також отриманих результатів діагностики) має чітку структуру, вдало обґрунтована процедура дослідження, використовується достатня кількість діагностичних методів і методик, правильно здійснений кількісний і якісний аналізи. Наведені приклади відповідей дітей, виконання завдань тощо (з урахуванням специфіки роботи). Наявні методичні розробки за темою дослідження та аналіз їх ефективності (<i>для курсових з логопедії</i>). Чітко сформульовані висновки, що відображають реалізацію завдань дослідження та містять самостійно сформульовані висновки й цікаві рекомендації (пропозиції).</p> <p>Робота містить усі необхідні структурні елементи, грамотна й оформлена згідно з чинними вимогами.</p> <p>Під час захисту курсової роботи здобувач вищої освіти добре орієнтується в її змісті, демонструє розуміння теми дослідження, впевнено відповідає на поставлені запитання членів комісії із захисту.</p>
<p><i>B «добре» (82–89 балів)</i></p>	<p>Курсова робота виконана на достатньому науково-теоретичному рівні. Обґрунтовано актуальність проблеми дослідження, визначено дослідницький апарат. Зміст роботи відповідає темі та логічно висвітлює її основні теоретичні й експериментальні аспекти. Представлено теоретичний аналіз досліджень із проблеми з посиланням на відповідні джерела й науковців. Експериментальне дослідження представлено констатувальним етапом, де вдало обґрунтована процедура дослідження, використовується достатня кількість методів і методик, правильно здійснений кількісний та якісний аналізи. Наведено приклади відповідей дітей, виконання завдань тощо (з урахуванням специфіки роботи). Наявні методичні розробки за темою дослідження та аналіз їх</p>

	<p>ефективності у корекційно-розвитковій роботі <i>(для курсових із логопедії)</i>. Висновки відображають реалізацію завдань дослідження.</p> <p>Робота містить усі необхідні структурні елементи, оформлена згідно з чинними вимогами. Наявні поодинокі граматичні та стилістичні помилки.</p> <p>Під час захисту курсової роботи здобувач вищої освіти загалом демонструє належні знання змісту виконаного ним дослідження, відповідає на поставлені запитання, може припускатись незначних неточностей.</p>
<p><i>С «добре»</i> <i>(74–81 бал)</i></p>	<p>Курсова робота виконана на достатньому рівні. У роботі обґрунтовано актуальність проблеми дослідження, визначено дослідницький апарат, можуть допускатись незначні неточності. Зміст роботи відповідає темі, однак може бути порушена логічність висвітлення її основних теоретичних та експериментальних аспектів. Представлено теоретичний аналіз досліджень із проблеми, наявні посилання на відповідні джерела й науковців, однак не скрізь. Експериментальне дослідження представлено констатувальним етапом, обґрунтована процедура його проведення, використовується достатня кількість методів і методик, правильно здійснений кількісний аналіз. Однак якісний аналіз досить збіднений, недостатньо прикладів відповідей дітей, виконання завдань дітьми тощо (з урахуванням специфіки роботи). Недостатня кількість методичних розробок за темою чи вони не охоплюють усіх аспектів досліджуваної проблеми <i>(для курсових із логопедії)</i>. Висновки відповідають темі дослідження, проте не досить чітко відображають реалізацію завдань дослідження.</p> <p>Робота містить усі необхідні структурні елементи, трапляються граматичні та стилістичні помилки, певні технічні огріхи. Загалом дослідження оформлене з дотриманням чинних вимог.</p> <p>Під час захисту курсової роботи здобувач вищої освіти демонструє знання її змісту, може відчувати труднощі у веденні дискусії за темою дослідження.</p>
<p><i>Д «задовільно»</i> <i>(64–73 бали)</i></p>	<p>Робота виконана на середньому рівні. Недостатньо обґрунтовано актуальність проблеми дослідження, неточності у визначенні дослідницького апарату. Зміст роботи відповідає темі, однак порушена логіка висвітлення її основних теоретичних й експериментальних аспектів, питання розкриті поверхово. Відсутній належний теоретичний аналіз досліджень із проблеми, матеріал носить суто інформативний характер, майже або зовсім відсутні посилання на відповідні джерела й науковців.</p>

	<p>Експериментальне дослідження представлене констатувальним етапом, однак не має чіткої обґрунтованої процедури його проведення. Використовується один метод чи методика дослідження, поверхово здійснений кількісний аналіз результатів. Якісний аналіз досить збіднений або взагалі відсутній. Відсутні методичні матеріали чи вони не відповідають темі дослідження (<i>стосується курсових робіт із логопедії</i>) Висновки недостатньо чіткі та не відображають реалізацію завдань дослідження.</p> <p>У дослідженні можуть бути відсутні кілька структурних елементів курсової роботи. Багато помилок (граматичних, стилістичних, технічних огріхів). Робота оформлена з порушенням вимог.</p> <p>Під час захисту курсової роботи студент демонструє досить низький рівень знань її змісту, відчуває значні труднощі, відповідаючи на поставлені запитання й зауваження.</p>
<p><i>Е «задовільно» (60–63 бали)</i></p>	<p>Робота виконана на середньому рівні. Недостатньо обґрунтовано актуальність проблеми дослідження, або її обґрунтування взагалі відсутнє, простежуються неточності у визначенні дослідницького апарату. Зміст роботи відповідає темі частково, порушена логіка висвітлення її основних теоретичних та експериментальних аспектів, питання розкриті поверхово. Відсутній теоретичний аналіз досліджень із проблеми, матеріал має суто інформативний характер, зовсім відсутні посилання на відповідні джерела й науковців. Експериментальне дослідження (констатувальний етап) може не мати чіткої структури, або цей етап взагалі відсутній. Використовуються один-два методи або методики, що можуть не зовсім відповідати темі дослідження. Поверхово здійснений кількісний аналіз результатів дослідження, якісний аналіз взагалі відсутній. Відсутні методичні розробки з теми дослідження та/або аналіз їх ефективності використання в корекційно-розвитокій роботі (<i>для курсових із логопедії</i>). Висновки сформульовані недостатньо чітко або не відображають реалізацію завдань дослідження.</p> <p>Представлені не всі структурні елементи курсової роботи. У тексті трапляється багато помилок (технічний переклад, граматичні й стилістичні помилки, технічні огріхи). Робота оформлена з порушенням чинних вимог.</p> <p>Під час захисту курсової роботи здобувач вищої освіти демонструє низький рівень знань змісту виконаного ним дослідження, не може належним чином відповісти на поставлені запитання й висловлені зауваження.</p>

<p>«Незадовільно» (FX (35–59), F (0–34).</p>	<p>Робота виконана на низькому рівні. Відсутнє обґрунтування актуальності проблеми дослідження, простежуються помилки у визначенні дослідницького апарату, або він узагалі відсутній. План роботи не відповідає темі. У викладі матеріалу відсутня логіка висвітлення теоретичних та експериментальних аспектів проблеми. У роботі трапляються серйозні помилки й неточності, мало та поверхово опрацьована література з проблеми дослідження. Робота позбавлена самостійності. Не містить аналізу практичного стану досліджуваної проблеми. Відсутня статистична обробка даних. Відсутні методичні розробки за темою (для курсових із логопедії). Висновки відсутні або мають декларативний характер.</p> <p>Порушена структура роботи. Дослідження не відповідає вимогам до виконання курсових робіт. Робота написана неграмотно, є суттєві зауваження до її оформлення.</p> <p>Під час захисту курсової роботи здобувач вищої освіти відчуває значні труднощі у відповідях на поставлені запитання за темою, не знає теорії досліджуваної проблеми, не може відповісти на запитання.</p> <p>Оцінка «незадовільно» вказує на необхідність доопрацювання або повного переписування роботи.</p>
--	---

Готову кваліфікаційну роботу здобувачі подають на кафедру за три тижні до початку державної атестації. Не пізніше ніж за 10 днів до початку роботи атестаційної комісії на засіданні кафедри проводиться попередній захист кваліфікаційної роботи та приймається рішення про допуск її до захисту. Вивчивши зміст кваліфікаційної роботи, науковий керівник готує відгук про її виконання, подання голові атестаційної комісії та віддає на зовнішнє рецензування (інший заклад вищої освіти, виробництво).

У відгуку керівника встановлюється:

- актуальність обраної теми;
- повнота реалізації завдань дослідження;
- ступінь самостійності здобувача при виконанні кваліфікаційної роботи;
- вірогідність отриманих результатів;
- адекватність використаних методів дослідження;
- загальна оцінка виконаної кваліфікаційної роботи, відповідність якості

підготовки студента вимогам державного стандарту та можливості присвоєння йому відповідної кваліфікації;

- грамотність і стильова майстерність автора;
- інші питання, що характеризують професійні якості здобувача.

У рецензії обов'язково мають бути відображені такі моменти:

- відповідність змісту роботи заявленій темі й меті;
- повнота розв'язання завдань дослідження;

- практична цінність роботи та можливість реалізації запропонованих автором рекомендацій;
- недоліки кваліфікаційної роботи;
- оцінка, на яку заслуговує робота.

Зміст рецензії не повинен дублювати відгук керівника, позаяк відгук керівника – це переважно оцінка й характеристика професійних якостей здобувача вищої освіти та його діяльності в ході виконання кваліфікаційного дослідження, а рецензія – якісна оцінка виконаної роботи.

Після ознайомлення з кваліфікаційною роботою, відгуком наукового керівника, рецензією, протоколом звіту подібності кафедра приймає рішення про допуск чи недопуск здобувача вищої освіти до захисту кваліфікаційної роботи в атестаційній комісії.

Під час захисту кваліфікаційних робіт відповідно до «Положення про екзаменаційну комісію у Рівненському державному гуманітарному університеті» (https://www.rshu.edu.ua/images/navch/pol_ek_2025.pdf) в екзаменаційну комісію подаються такі документи:

- 1) виконана кваліфікаційна робота;
- 2) письмовий відгук керівника з характеристикою діяльності випускника під час виконання кваліфікаційної роботи;
- 3) подання голові екзаменаційної комісії щодо захисту кваліфікаційної роботи, у якому містяться дані про успішність, висновок керівника, висновок кафедри;
- 4) супровідні макети, стенди, презентації, вироби тощо;
- 5) анотація до роботи (для освітнього ступеня «магістр» анотація українською та англійською мовами);
- 6) письмові рецензії на кваліфікаційну роботу (зовнішня і внутрішня);
- 7) навчальна картка здобувача вищої освіти;
- 8) протокол аналізу звіту подібності експерта з дотримання академічної доброчесності з висновком кафедри;
- 9) витяг із протоколу засідання кафедри (навчально-методичної комісії зі спеціальності) про можливість запису в дипломі «Диплом з відзнакою» за умови захисту кваліфікаційної роботи на «відмінно» (А).

Окрім цих документів, здобувач на електронну адресу кафедри надсилає електронний варіант кваліфікаційної роботи. Також варто додати копії студентських наукових статей і тез доповідей, сертифікатів, що засвідчують участь у наукових конференціях здобувачів вищої освіти.

Захист кваліфікаційних робіт відбувається під час атестації у вигляді усного викладу її основного змісту до 10 хвилин. **Він обов'язково супроводжується презентацією основних положень роботи.** До захисту здобувач вищої освіти повинен ознайомитись зі змістом відгуку наукового керівника, рецензіями, підготувати відповіді на висловлені зауваження й рекомендації.

На захисті кваліфікаційної роботи здобувачу вищої освіти необхідно назвати дослідницький апарат, розкрити основний зміст проведеної експериментально-дослідної роботи (методика дослідження, результати дослідження, власні висновки). Він повинен відповісти на зауваження наукового керівника в разі їх наявності й рецензентів, а також на запитання голови та членів атестаційної комісії. Необхідно добре знати зміст кваліфікаційної роботи, щоб вільно оперувати її основними положеннями. Це також свідчитиме про самостійність виконання роботи здобувачем вищої освіти.

Під час оцінювання кваліфікаційної роботи необхідно враховувати:

- відображення в ній актуальності проблеми дослідження, обізнаність її автора із сучасним станом відповідної галузі науки, теорією проблеми за темою дослідження;
- якість оформлення роботи, грамотність викладу змісту;
- наявність практичного значення роботи; відсутність явних ознак плагіату, сумлінність запозичень тощо;
- наявність апробації результатів дослідження шляхом участі в різних наукових конференціях та публікаціях результатів дослідження;
- зміст доповіді й аргументованість відповідей на запитання;
- виявлену під час захисту теоретичну та практичну підготовку здобувача вищої освіти.

Остаточна оцінка за кваліфікаційну роботу виставляється за результатами публічного її захисту з урахуванням висновку наукового керівника й думки рецензента. Цю оцінку повинні засвідчити своїми підписами члени комісії із захисту.

Критерії оцінювання кваліфікаційної роботи включають 2 групи: оцінювання змістових аспектів керівником роботи, у тому числі з урахуванням оцінки рецензента, й оцінювання захисту кваліфікаційної роботи атестаційною комісією (табл. 2.2.). При оцінюванні роботи керівник обов'язково враховує оцінку, виставлену в рецензії зовнішнього рецензента.

Таблиця 2.2

Критерії оцінювання кваліфікаційної роботи

Критерій оцінювання	Максимальний бал
<i>Оцінка кваліфікаційної роботи керівником</i>	
Дотримання структури, змістових, технічних і граматичних вимог (відповідність змісту обраній темі; обґрунтування актуальності й доцільності формулювання дослідницького апарату; наявність коректних посилань на використану літературу та відповідність оформлення роботи стандарту; відповідність висновків меті й завданням дослідження, коректність оформлення списку використаних джерел, використання сучасних джерел).	10
Виклад теоретичного матеріалу за результатами аналізу,	10

порівняння, узагальнення сучасних психолого-педагогічних досліджень.	
Експериментальне дослідження (організація, проведення, інтерпретація даних й узагальнення результатів експерименту).	15
Самостійність роботи над темою, своєчасність подання на перевірку згідно із затвердженим планом.	10
Результат зовнішнього рецензування кваліфікаційної роботи «відмінно» – 5 «добре» – 3–4 «задовільно» – 1–2 «незадовільно» – 0	5
Результат внутрішнього рецензування кваліфікаційної роботи «відмінно» – 5 «добре» – 3–4 «задовільно» – 1–2 «незадовільно» – 0	5
Рівень академічної доброчесності: (К1 – до 35% та К2 – до 12%) – 5. (К1 – від 35,01% до 65% та/або К2 – від 12,01% до 30%) – 3–4. (К1 – від 65,01% до 100% та/або К2 – від 30,01% до 100%) – 1–2	5
Разом	60
<i>Оцінка кваліфікаційної роботи атестаційною комісією</i>	
Відповідність вимогам до кваліфікаційних робіт	10
Публікаційна активність	10
Чіткість й аргументованість викладу результатів дослідження в усній доповіді під час захисту кваліфікаційної роботи	10
Наявність презентації	10
Разом	40
	100

Визначені критерії обов'язково мають бути враховані у відгуку наукового керівника (Додаток Е), у рецензії – виставлена оцінка (Додаток Ж), а також у відомості оцінювання кваліфікаційної роботи (додаток З).

Якісна характеристика критеріїв оцінювання кваліфікаційної роботи допоможе в її оцінці та написанні відгуку керівника й рецензії (табл. 2.3).

Оцінювання курсових робіт

Оцінка	Якісна характеристика критеріїв оцінювання
<p><i>A «відмінно» (90–100 балів)</i></p>	<p>Робота виконана на високому науковому рівні, має дослідницький характер. Чітко обґрунтовано актуальність проблеми дослідження, визначено дослідницький апарат. Зміст роботи відповідає темі й у логічній послідовності розкриває її основні теоретичні й експериментальні аспекти. Представлено ґрунтовний теоретичний аналіз досліджень із проблеми з посиланням на відповідні джерела й дослідників. Експериментальне дослідження має чітку структуру, вдало обґрунтована процедура дослідження, використовується достатня кількість діагностичних методів і методик, правильно здійснений кількісний і якісний аналізи. Наведені приклади відповідей дітей, вихователів чи батьків (з урахуванням специфіки роботи). Має обґрунтовані, експериментально перевірені результати, що характеризуються логічним, послідовним викладом матеріалу з відповідними висновками й пропозиціями.</p> <p>Робота містить усі необхідні структурні елементи, оформлена згідно з чинними вимогами. За результатами перевірки на дотримання академічної доброчесності (наявність плагіату) запозичення виявлені в роботі законні та не є плагіатом.</p> <p>За результатами дослідження опубліковані 2 і більше статей та/або тез доповідей.</p> <p>Має позитивний відгук наукового керівника і рецензії на роботу.</p> <p>Під час захисту кваліфікаційної роботи здобувач вищої освіти демонструє глибоке знання її змісту, вільно володіє матеріалами дослідження, вносить обґрунтовані пропозиції щодо поліпшення ефективності та якості процесу, що досліджувався, а під час відповіді використовує наочні матеріали, логічно й вичерпно відповідає на поставлені запитання. Доповідь супроводжується презентацією.</p>
<p><i>B «добре» (82–89 балів)</i></p>	<p>Робота виконана на достатньому науково-теоретичному рівні, має дослідницький характер. Обґрунтовано актуальність проблеми дослідження, визначено дослідницький апарат. Зміст роботи відповідає темі та логічно висвітлює її основні теоретичні й експериментальні аспекти. Представлено ґрунтовний теоретичний аналіз досліджень із проблеми з посиланням на відповідні джерела й науковців. Експериментальне дослідження має чітку структуру, вдало обґрунтована його процедура, використовується достатня кількість методів і методик, правильно здійснений кількісний і якісний аналізи. Наведено приклади відповідей дітей,</p>

	<p>вихователів чи батьків (з урахуванням специфіки роботи). Має обґрунтовані, експериментально перевірені результати, характеризується викладом матеріалу з відповідними висновками, однак містить не зовсім обґрунтовані пропозиції. Сформульовані висновки відображають реалізацію завдань дослідження.</p> <p>Робота містить усі необхідні структурні елементи, оформлена згідно з чинними вимогами, трапляються поодинокі граматичні та стилістичні помилки,.</p> <p>За результатами дослідження опубліковано 1–2 статті та/або тези доповідей. Запозичення, виявлені в роботі під час перевірки на дотримання академічної доброчесності, законні та не є плагіатом.</p> <p>Має позитивний висновок наукового керівника і загалом позитивні відгуки рецензентів, однак може містити 1 зауваження.</p> <p>Під час захисту кваліфікаційної роботи здобувач вищої освіти демонструє знання проблеми дослідження, вносить пропозиції щодо вдосконалення процесу, що досліджував, під час відповіді використовує наочні матеріали, без особливих труднощів відповідає на поставлені запитання. Доповідь супроводжується презентацією, що її доповнює.</p>
<p><i>С «добре» (74–81 бал)</i></p>	<p>Робота виконана на достатньому рівні, має дослідницький характер. Обґрунтовано актуальність проблеми дослідження, визначено дослідницький апарат, можуть допускатись незначні неточності. Зміст роботи відповідає темі, однак може бути порушена логічність висвітлення її основних теоретичних й експериментальних аспектів. Представлено теоретичний аналіз досліджень із проблеми, наявні посилання на відповідні джерела та дослідників, однак не скрізь. Експериментальне дослідження має чітку структуру, обґрунтована процедура дослідження, використовується достатня кількість методів і методик, правильно здійснений кількісний аналіз. Якісний аналіз досить збіднений, недостатньо прикладів відповідей дітей, вихователів чи батьків (з урахуванням специфіки роботи).</p> <p>Має обґрунтовані, експериментально перевірені результати, характеризується викладом матеріалу з відповідними висновками, однак містить не зовсім обґрунтовані пропозиції. Сформульовані висновки відповідають темі дослідження, однак недостатньо чітко відображають реалізацію завдань дослідження.</p> <p>Робота містить усі необхідні структурні елементи, трапляються граматичні й стилістичні помилки, певні технічні</p>

	<p>огріхи, несуттєві помилки в оформленні.</p> <p>За результатами дослідження опубліковано 1–2 статті та/або тези доповіді.</p> <p>Виявлені запозичення за результатами перевірки не є плагіатом, але перевищено граничне значення рівня подібностей.</p> <p>Робота має загалом позитивний висновок наукового керівника й позитивні відгуки рецензентів, однак може містити кілька (1–2) зауважень та пропозицій.</p> <p>Під час захисту кваліфікаційної роботи здобувач вищої освіти демонструє знання проблеми дослідження, вносить пропозиції щодо вдосконалення процесу, що вивчав, під час відповіді використовує наочні посібники, відчуває незначні труднощі або недостатньо впевнено відповідає на поставлені запитання й зауваження.</p>
<p><i>Д «задовільно» (64–73 бали)</i></p>	<p>Робота виконана на середньому рівні, має дослідницький характер. Недостатньо обґрунтовано актуальність проблеми дослідження, неточності у визначені дослідницького апарату. Зміст роботи відповідає темі, однак порушена логіка висвітлення її основних теоретичних та експериментальних аспектів, питання висвітлено поверхово. Відсутній належний теоретичний аналіз достатньої кількості досліджень із проблеми, матеріал має суто інформативний характер, майже або зовсім відсутні посилання на відповідні джерела й науковців. Експериментальне дослідження відзначається поверховим аналізом та недостатньо перевіреними результатами, проглядається непослідовність викладу матеріалу. Не обґрунтована належним чином процедура проведення дослідження, використовується недостатня кількість методів і методик, поверхово здійснений кількісний аналіз. Якісний аналіз досить збіднений або взагалі відсутній, недостатньо прикладів відповідей дітей, вихователів чи батьків (з урахуванням специфіки роботи). Висновки сформульовано не досить чітко. Вони не повністю відображають реалізацію завдань дослідження, містять необґрунтовані пропозиції.</p> <p>У кваліфікаційній роботі наявні всі або відсутні окремі структурні елементи (наприклад, аналіз результатів дослідження чи висновки). Робота містить багато помилок (технічний переклад, граматичні й стилістичні помилки, технічні огріхи). Кваліфікаційна робота оформлена з порушенням чинних вимог.</p> <p>Підготовлено 1–2 публікації, або відсутні публікації за темою дослідження.</p> <p>У висновку керівника й рецензіях є суттєві зауваження до</p>

	<p>змісту роботи чи методики дослідження, аналізу результатів. Перевищено допустимий півень запозичень, робота може бути відправлена на доопрацювання й повторну перевірку.</p> <p>Під час захисту кваліфікаційної роботи здобувач вищої освіти демонструє досить низький рівень знань змісту виконаного ним дослідження, відчуває значні труднощі, відповідаючи на поставлені запитання та зауваження, виявляє невпевненість. Презентація може дублювати зміст виступу або бути взагалі відсутньою.</p>
<p><i>Е «задовільно» (60–63 бали)</i></p>	<p>Робота виконана на середньому рівні, має дослідницький характер. Недостатньо обґрунтовано актуальність проблеми дослідження або обґрунтування взагалі відсутнє, помилки у визначенні дослідницького апарату. План роботи відповідає темі частково, порушена логіка висвітлення її основних теоретичних й експериментальних аспектів, питання розкриті поверхово. Відсутній належний теоретичний аналіз досліджень із проблеми, матеріал має суто інформативний характер, зовсім відсутні посилання на відповідні джерела й науковців. Експериментальне дослідження відзначається поверховим аналізом і недостатньо перевіреними результатами, проглядається непослідовність викладу матеріалу. Необґрунтована процедура проведення дослідження, використовується один-два методи або методики, що можуть не зовсім відповідати темі дослідження. Поверхово здійснений кількісний аналіз результатів дослідження, якісний аналіз взагалі відсутній. Висновки недостатньо чітко відображають реалізацію завдань дослідження.</p> <p>У роботі наявні всі або відсутні окремі структурні елементи кваліфікаційної роботи (наприклад, аналіз результатів дослідження, висновки, додатки). Робота містить багато помилок (технічний переклад, граматичні та стилістичні помилки, технічні огріхи). Є суттєві зауваження до її оформлення.</p> <p>Відсутні публікації за темою дослідження.</p> <p>У висновку керівника й відгуках рецензентів є суттєві зауваження до змісту роботи чи методики дослідження, аналізу результатів. Перевищено допустимий рівень запозичень, тому робота відправляється на доопрацювання.</p> <p>Під час захисту кваліфікаційної роботи здобувач вищої освіти демонструє низький рівень знань змісту виконаного ним дослідження, не дає повних, аргументованих відповідей на поставлені запитання та висловлені зауваження.</p>
<p><i>«Незадовільно» (FX (35–59), F</i></p>	<p>Робота виконана на низькому рівні, не має дослідницького характеру. Відсутнє належне обґрунтування актуальності</p>

(0–34).	<p>проблеми дослідження, помилки у визначені дослідницького апарату або він узагалі відсутній. План роботи не відповідає темі, порушена логіка висвітлення її основних теоретичних й експериментальних аспектів, питання розкриті поверхово. Відсутній належний теоретичний аналіз досліджень із проблеми, матеріал має суто інформативний характер, зовсім відсутні посилання на відповідні джерела й науковців. Не містить аналізу і практичного стану досліджуваної проблеми. Висновки відсутні або мають декларативний характер.</p> <p>Порушена структура роботи. Дослідження не відповідає вимогам до написання кваліфікаційних робіт. Робота неграмотна, містить граматичні, орфографічні та стилістичні помилки, є суттєві зауваження до її оформлення.</p> <p>Відсутні публікації за темою роботи.</p> <p>У роботі виявлено запозичення і плагіат або навмисні текстові спотворення (маніпуляції) як передбачувані спроби приховування плагіату.</p> <p>У висновку керівника й відгуках рецензентів є багато критичних зауважень.</p> <p>Під час захисту кваліфікаційної роботи здобувач відчуває значні труднощі у відповідях на поставлені запитання за темою, не знає теорії досліджуваної проблеми, під час відповідей допускає суттєві помилки, не підготував презентацію.</p>
---------	--

Здобувач вищої освіти, який отримав незадовільну оцінку під час захисту кваліфікаційної роботи, відраховується із закладу вищої освіти.

РОЗДІЛ 3

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА КУРСОВИХ ТА КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

Тематика курсових робіт з логопсихології

Психологічний аналіз самооцінки дітей дошкільного віку із заїканням.

Психологічний аналіз рівня тривожності дітей дошкільного віку із ЗНМ III рівня.

Психологічний аналіз особливостей уваги дітей дошкільного віку з порушенням мовлення.

Психологічний аналіз інтелектуальної готовності до шкільного навчання дітей 6-ти років з порушенням мовлення.

Вікові особливості сприймання в дітей з порушенням мовлення раннього та дошкільного віку.

Розвиток комунікативної сфери дітей із ФФНМ.

Розвиток особистісної сфери дітей із дислалією.

Психологічний аналіз емоційної сфери гіперактивних дітей з порушенням мовленнєвого розвитку.

Психологічний аналіз особливостей мислення дітей із стертою формою дизартрії.

Психологічний аналіз особливостей характеру дітей із дизартрією.

Розвиток вербального мислення дітей дошкільного віку з порушенням мовлення.

Розвиток вольової сфери дітей дошкільного віку з порушенням мовлення.

Розвиток наочно-образного мислення дошкільників із ЗНМ III рівня.

Розвиток розумових дій у дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку дошкільного віку.

Розвиток уяви дітей із порушеннями мовленнєвого розвитку дошкільного віку.

Розвиток уваги в дітей із порушеннями мовлення.

Розвитку пам'яті в дітей із порушеннями мовлення.

Розвиток емоційного інтелекту в дітей із дизартрією.

Розвиток комунікативних навичок у дітей із мовленнєвими розладами.

Порівняльний аналіз міжособистісних взаємин дітей дошкільного віку в логопедичній групі та групі дітей із нормотиповим розвитком в ЗДО.

Психологічний аналіз пізнавального розвитку дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку раннього віку.

Взаємозв'язок мовлення та мислення у дітей із мовленнєвими порушеннями.

Взаємозв'язок між рівнем тривожності та мовленнєвими порушеннями у дітей.

Тематика курсових робіт із логопедії

Розвитку зв'язного мовлення у дітей дошкільного віку з порушеннями мовлення.

Розвиток словникового запасу у дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення.

Корекція порушень звуковимови та звукосприймання у дітей з порушеннями мовлення.

Розвиток мовленнєвої компетентності дошкільників із ЗНМ III рівня.

Використання форм і методів музично-естетичного виховання в корекційно-розвитковій роботі з дітьми з порушеннями мовлення.

Корекція фонематичної сторони мовлення у дошкільників із ЗНМ III рівня.

Розвиток операцій словотворення та словозміни у дітей старшого дошкільного віку із ЗНМ III рівня.

Формування навичок письма у дітей з дизартрією та корекція їх порушень.

Розвиток навичок переказу зв'язного тексту молодшими школярами з тяжкими порушеннями мовлення.

Логопедична робота з розвитку лексико-граматичної сторони мовлення у дітей із ЗНМ.

Корекція мовлення у дошкільників із заїканням засобами логоритміки.

Використання казкотерапії у процесі психолого-педагогічної роботи з дітьми дошкільного віку із заїканням.

Використання сенсорних вправ М. Монтессорі для розвитку і корекції мовлення у дітей дошкільного віку.

Особливості розвитку мовлення у дошкільників із псевдобульбарною дизартрією.

Корекція заїкання дітей раннього віку засобами логоритміки.

Підготовка старших дошкільників із загальним недорозвитком мовлення до навчання у школі.

Корекція мовленнєвих порушень у дітей молодшого шкільного віку засобами арт терапії.

Мовленнєві порушення при дизартрії та їх корекція.

Корекційна робота з дітьми ЗНМ III рівня.

Порушення артикуляційної моторики у дітей з дизартрією.

Формування лексико-граматичної будови мови в старших дошкільників із порушеннями мовлення.

Словникова робота як складова мовленнєвого розвитку дитини з тяжкими порушеннями мовлення.

Шляхи формування граматичної сторони мовлення у дітей із тяжкими порушеннями мовлення.

Розвитку діалогічного мовлення дітей молодшого дошкільного віку із тяжкими порушеннями мовлення.

Формування монологічного мовлення у дітей з тяжкими порушеннями мовлення (на основі переказу.)

Особливості оволодіння дітьми з тяжкими порушеннями мовлення синтаксичною будовою мовлення.

Формування експресивного мовлення у дітей дошкільного віку з розладами аутичного спектру.

Розвиток емпатії у дітей із ЗНМ III рівня.

Формування навичок письма у дітей з дизартрією та їх корекція.

Мовленнєва підготовка дітей із ЗНМ до шкільного навчання

Формування усного мовлення у дітей дошкільного віку із загальним недорозвиненням мовлення.

Формування знань про будову слова у молодших школярів із загальним недорозвиненням мовлення.

Формування лексико-граматичної сторони мовлення у дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвиненням мовлення.

Розвиток мовлення дітей дошкільного віку із загальним недорозвиненням мовлення в процесі ознайомлення з природою.

Тематика кваліфікаційних робіт

Корекційна робота з дітьми із розладами аутистичного спектра засобами поведінкового аналізу.

Формування мовленнєво-рухових навичок у дітей із дизартрією засобами логопедичного масажу.

Формування емпатії у дітей дошкільного віку із ЗНМ III рівня засобами психотренінгу.

Формування експресивного мовлення в дітей із РАС дошкільного віку засобами логоритміки.

Інноваційні технології корекції заїкання в дітей дошкільного віку.

Формування світогляду дитини з порушеннями мовлення в умовах інклюзивної групи.

Корекція мовленнєвих порушень у дітей дошкільного віку засобами арт-терапії.

Формування комунікативних умінь і навичок у дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвиненням мовлення.

Особливості логопедичної роботи при еферентній моторній афазії.

Формування образного мовлення в дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвиненням мовлення засобами художніх творів.

Формування словникового запасу в дітей дошкільного віку з ринолалією.

Формування зв'язного мовлення в дітей дошкільного віку із затримкою психічного розвитку засобами художніх творів.

Розвиток мовленнєво-рухових навичок у дітей дошкільного віку з псевдобульбарною дизартрією.

Формування фонематичного слуху в дітей із дизартрією засобами логоритміки.

Розвитку словника у старших дітей дошкільного віку з дизартрією засобами логомасажу.

Розвиток зв'язного мовлення у дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення в процесі ігрової діяльності.

Формування комунікативних навичок у молодших школярів в умовах інклюзивного навчання.

Корекція просодичної сторони мовлення у дітей старшого дошкільного віку з дизартрією.

Соціально-побутова адаптація дітей з особливими потребами в умовах реабілітаційного центру.

Педагогічні умови виховання відповідальності у дітей дошкільного віку з порушеннями мовленнєвого розвитку.

Формування зв'язного мовлення при динамічній формі афазії.

Особливості розвитку мовленнєвої активності у дошкільників з розладами аутичного спектру засобами логоритміки.

Формування мовленнєвої готовності старших дошкільників із загальним недорозвиненням мовлення до навчання в школі.

Збагачення словника молодших школярів із загальним недорозвиненням мовлення в процесі вивчення елементів словотворення.

Корекція звуковимови у дітей старшого дошкільного віку з дислалією.

Педагогічні умови розвитку мовлення гіперактивних дітей з мовленнєвими порушеннями в умовах інклюзивної групи.

Формування комунікативних навичок у дітей з розладами аутичного спектру.

Виховання толерантного ставлення до дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивній групі.

Логопедичної роботи з розвитку комунікативної сфери у дітей з ЗНМ.

Діагностика і корекція проявів агресії у молодших школярів з порушеннями мовлення.

Формування адаптивних здібностей молодих школярів з мовленнєвими порушеннями.

Розуміння казки у дітей старшого дошкільного віку із ЗНМ III рівня.

Розуміння поетичного тексту дітьми старшого дошкільного віку із ЗНМ III рівня.

Розвиток розуміння творчих розповідей у дітей старшого дошкільного віку з ФФНМ.

Розуміння художніх прозових текстів дітьми дошкільного віку з ФФНМ.

Розуміння описових текстів дітьми дошкільного віку старшої групи з ФФНМ.

Формування мислення у дітей дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення III рівня.

Формування звуковимови у дітей старшого дошкільного віку з ФФНМ засобами художньої літератури.

Корекційно-розвиткова робота з подолання заїкання у дітей дошкільного віку засобами сюжетно-рольової гри.

Формування фонетико-фонематичної складової мовлення у дітей з дислалією засобами дидактичних ігор.

Розвиток вербальних і невербальних засобів спілкування у дітей із ЗНМ III рівня.

Розвиток комунікабельності молодших школярів в умовах інклюзивного навчання.

Розвиток лексичної складової імпресивного мовлення дітей дошкільного віку із ЗНМ.

Логопедична робота з розвитку пізнавальної діяльності дітей шостого року життя із загальним недорозвитком мовлення.

Корекція мовленнєво-рухових порушень у дітей із заїканням у процесі логоритмічних занять.

Розвиток слухової уваги і пам'яті у дітей дошкільного віку із ЗНМ.

Розвиток лексичної складової експресивного мовлення дітей з розладами аутичного спектру.

Розвиток уваги дітей дошкільного віку з порушеннями мовлення.

Корекційна робота з подолання тривожності та страхів у дітей старшого дошкільного віку з дислалією.

Корекція самооцінки в дітей дошкільного віку з тяжкими порушеннями мовлення.

Підготовка майбутніх логопедів до взаємодії з батьками дітей із тяжкими порушеннями мовлення.

Педагогічні умови розвитку слухової уваги у дітей старшого дошкільного віку з вадами зору.

Корекція звуковимови у дітей дошкільного віку з ринолалією.

Корекційна робота з дітьми з ринолалією в післяопераційний період.

Сучасні методи діагностики та корекції алалії у дітей дошкільного віку.

Роль батьків у подоланні мовленнєвих порушень у дітей молодшого шкільного віку.

Корекція фонетико-фонематичних порушень у дітей з дизартрією.

Логопедична робота з дітьми з синдромом Дауна.

Використання цифрових технологій у логопедичній корекції мовлення дітей.

Логопедичні ігри та мобільні додатки як засіб корекції мовленнєвих порушень.

Арт-терапія в логопедичній роботі з дітьми з особливими освітніми потребами.

Роль музикотерапії у розвитку мовлення дітей із сенсорними порушеннями.

Ефективність використання жестової мови у роботі з дітьми з тяжкими порушеннями мовлення.

Формування комунікативної компетентності у дітей із мовленнєвими порушеннями.

Роль психологічного супроводу в логопедичній роботі з дітьми з порушеннями мовлення.

Мовленнєва підтримка дітей в умовах інклюзивного навчання.

Формування мовленнєвої готовності дітей із мовленнєвими порушеннями до навчання у школі.

РОЗДІЛ 4 ОРІЄНТОВНІ ПРИКЛАДНІ ПРОГРАМИ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

Шановні здобувачі вищої освіти й усі, кого цікавлять дослідження в галузі спеціальної освіти. Пропонуємо вашій увазі прикладні програми розробок тем кваліфікаційних робіт. Однак наголошуємо, що вони не є єдиноможливими чи єдиноправильними для висвітлення запропонованих тем. Вашій увазі пропонується один із можливих варіантів розгляду теми. Кожна запропонована тема може бути розглянута й під іншим кутом зору, що, ймовірно, зумовить і зміни в дослідницькому апараті. Водночас переглянувши наведені нижче варіанти таких програм, ви з легкістю зможете зорієнтуватися і скласти спочатку план, а надалі й зміст вашого майбутнього дослідження. Навіть якщо ви не знайдете розробку вашої теми кваліфікаційної роботи, можете ознайомитись зі змістом дотичних тем, списком рекомендованої літератури, що допоможе за аналогією розробити зміст своєї теми, що значно полегшить ваші пошуки й перші кроки в розкритті обраної вами теми.

1. Розвиток емоційного інтелекту в дітей з затримкою психічного розвитку в у мовах інклюзивної групи

ПЛАН

Вступ.

Розділ 1. Теоретичні основи розвитку емоційного інтелекту в дітей із ЗПР умовах інклюзивної групи.

1. Клініко-психолого-педагогічний аналіз дітей із затримкою психічного розвитку.

1. Характеристика емоційного інтелекту як соціально-психологічного конструкту.

2. Особливості емоційної сфери в дітей із затримкою психічного розвитку.

Розділ 2. Емпіричне дослідження розвитку емоційного інтелекту у дітей із ЗПР в умовах інклюзивної групи.

2.1. Діагностика розвитку емоційного інтелекту у дітей з затримкою психічного розвитку.

2.2. Програма розвитку емоційного інтелекту у дітей з затримкою психічного розвитку в умовах інклюзивної групи.

2.3. Аналіз результатів дослідження та їх інтерпретація.

Висновки.

Список використаних джерел.

Додатки.

Об'єкт дослідження: емоційний інтелект дошкільника як здатність до розпізнавання, аналізу, розуміння та регулювання своїх емоцій та емоцій інших людей.

Предмет дослідження: розвиток емоційного інтелекту в дітей із затримкою психічного розвитку в умовах інклюзивної групи.

Мета дослідження: теоретично проаналізувати та емпірично дослідити особливості розвитку емоційного інтелекту в дітей із затримкою психічного розвитку в умовах інклюзивної групи.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати психолого-педагогічну та спеціальну літературу з теми дослідження.
2. Дібрати діагностичний інструментарій, що дозволяє визначити стан розвитку емоційного інтелекту у дітей із затримкою психічного розвитку.
3. Розробити та експериментально перевірити програму розвитку емоційного інтелекту у дітей з затримкою психічного розвитку в умовах інклюзивної групи.

Список рекомендованої літератури

1. Борисенко К. Ю., Бадер С. О. Особливості розвитку емоційного інтелекту дітей старшого дошкільного віку. Науковий Вісник Ужгородського університету. Серія : «Педагогіка. Соціальна робота». 2021. Вип.1 (48). С.47–50.
2. Варейчук К. В., Косарева О. І. Особливості розвитку емоційного інтелекту у дітей з затримкою психічного розвитку в умовах інклюзивної групи. *Наука, освіта, суспільство очима молодих* : збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції [17 травня 2022 р., м. Рівне]. Рівне : РДГУ, 2022. С.6–7.
3. Гура Т. В. Тренінгові технології як засіб розвитку емоційного інтелекту. *Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія*. 2022. № 1. С. 17–29.
4. Дерев'янка С., Лавренко С. Методичні засоби діагностики емоційного інтелекту у дітей. *Вісник Львівського університету*. Серія психологічні науки. 2020. Випуск 7. С. 23–29.
5. Емоційний інтелект у дитини / Джон Готман, Джоан Деклер; пер. з англ. Х. Шиналь. Харків : Віват, 2024. 272 с.
6. Карпенко Є. В. Сучасні вектори дослідження емоційного інтелекту особистості. *Психологія і особистість*. 2019. Вип. 1 (15). С. 60–72.
7. Кузьменко К. О. Особливості корекційної роботи над розвитком мовлення дітей із ЗПР. *Логопед*. 2014. № 12. С. 5–9.
8. Лазаренко В.В. Розвиток емоційного інтелекту дітей дошкільного віку у театралізованій діяльності. *Young Scientist*. 2019. № 12 (76). С.279–282.
9. Матющенко І.М. Соціалізація дітей з ментальними порушеннями в інклюзивному освітньому просторі. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. Серія 19. Корекційна педагогіка та спеціальна психологія. Вип. 45. 2023. С. 69–73.
10. Максьом К. В. Соціально-психологічні особливості розвитку емоційного

- інтелекту підлітків як чинник запобігання булінгу : автореф. дис. ... канд. психол. наук. Київ, 2020. 20 с.
11. Ніколаєв Л. О., Чижма Д. М. Тренінгові технології у розвитку емоційного інтелекту як компоненту особистісної зрілості здобувачів вищої освіти. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. Серія : Психологія. 2022. Т. 33. № 3. С. 34–40.
  12. Рібцун Ю. В. Розвиток емоційної сфери дітей із порушеннями мовленнєвого розвитку. *Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови : зб. наук. праць* / за ред. В. В. Засенка. Київ : ТОВ «Наша друкарня», 2020. Вип. 16. С. 205–222. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/719808/> (дата звернення: 05.01.2025).

2. Подолання агресивних імпульсів у дітей з розладами аутистичного спектру засобами АВА (прикладного аналізу поведінки)

ПЛАН

Вступ.

Розділ 1. Теоретичні основи проблеми подолання агресивних імпульсів у дітей з розладами аутистичного спектру засобами АВА (прикладного аналізу поведінки).

- 1.1. Характеристика дітей з розладами аутистичного спектру.
- 1.2. Теоретичне обґрунтування АВА терапії.
- 1.3. Теоретичні засади використання АВА для подолання агресивних імпульсів у дітей з розладами аутистичного спектру.

Розділ 2. Емпіричне дослідження проблеми подолання агресивних імпульсів у дітей з розладами аутистичного спектру засобами АВА (прикладного аналізу поведінки).

- 2.1. Діагностика агресивних проявів у дітей з розладами аутистичного спектру.
- 2.2. Застосування АВА терапії для подолання агресивних імпульсів у дітей з розладами аутистичного спектру.
- 2.3. Аналіз результатів дослідження та їх інтерпретація.

Висновки.

Список використаних джерел.

Додатки.

Об'єкт дослідження: поведінка дітей з розладами аутистичного спектру.

Предмет дослідження: засоби прикладного аналізу поведінки (АВА) як метод подолання агресивних імпульсів у дітей з розладами аутистичного спектру.

Мета дослідження: дослідити ефективність засобів прикладного аналізу поведінки (АВА) в подоланні агресивних імпульсів у дітей з розладами аутистичного спектру.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати науково-педагогічну літературу з проблеми агресії у

- дітей з РАС.
2. Провести діагностичне дослідження для виявлення рівня прояву агресії у дітей з РАС.
  3. Апробувати АВА терапію для подолання агресивних імпульсів у дітей з розладами аутистичного спектру.
  4. Розробити методичні рекомендації для педагогів та батьків щодо використання АВА для корекції агресивної поведінки в дітей з РАС.

Список рекомендованої літератури

1. Бочелюк В., Позднякова О., Турубарова А. Аутологія. Київ: КНТ, 2024. 324 с.
2. Драченко В. Основні підходи психокорекційної роботи з дитиною з розладами спектру аутизму. *Науковий вісник Вінницької академії безперервної освіти. Серія «Педагогіка. Психологія»*. Вип. 1, 2022. С. 14-20.
3. Зозуля І. Є., Бухрякова М. М. АВА-терпія як один з корекційних методів для роботи з дітьми з аутизмом. *International Scientific and Practical Conference "WORLD SCIENCE"*. № 10(26), Vol.3, October 2017. С.45–50.
4. Литвяк Д. М., Зленко Л. О.. Корекційно-розвивальні методики для роботи з дітьми з аутизмом (методичні рекомендації), Чернігів 2020. С.78.
5. Недозим І. Корекція та розвиток соціальної комунікації та соціальної взаємодії у дітей дошкільного та шкільного віку з розладами аутистичного спектра. *Особлива дитина: навчання і виховання*. 2021. № 4(104). С. 69–82.
6. Осік К., Косарева О.І. Застосування АВА-терапії для подолання агресивних імпульсів у дітей з розладами аутистичного спектру. *Актуальні проблеми дошкільної та спеціальної освіти : матеріали V Міжнарод. пед. читань, присвячених 70-річчю від дня народження професора Тамари Поніманської, м. Рівне, 28 листоп., 2024 р.* Рівне : О. Зень, 2024. С. 199-201.
7. Семизорова В. В. Діти з розладами аутичного спектра: план корекційно-розвиткової роботи. Тернопіль : Мандрівець, 2020. 104 с.
8. Спеціальна педагогіка і психологія : сучас. термінол. словник / за ред. Л. І. Прохоренко, В.В. Засенка. Київ : Генеза, 2024. 272 с.
9. Цимбаленко О. Справа не в діагнозі. Як керувати розвитком дитини та формувати необхідні навички. Київ : Дух і Літера, 2024. 176 с.

3. Фізкультурні заняття як засіб розвитку організованості дітей з ООП в інклюзивних групах ЗДО

ПЛАН

Вступ.

Розділ 1. Теоретичне вивчення проблеми розвитку організованості дітей дошкільного віку з ООП засобами фізкультурних занять.

1.1. Інклюзивна освіта для дітей дошкільного віку з ООП.

1.2. Розвиток організованості дошкільників з ООП в інклюзивних групах ЗДО.

1.3. Фізкультурні заняття – ефективний засіб розвитку організованості дітей дошкільного віку з ООП.

Розділ 2. Експериментальне вивчення ефективності фізкультурних занять у процесі розвитку організованості дітей з ООП.

2.1. Виявлення рівня розвитку організованості дітей середнього дошкільного віку з ООП в інклюзивній групі.

2.2. Методика використання фізкультурних занять як засобу розвитку організованості дітей з ООП в інклюзивних групах ЗДО.

2.3. Аналіз результатів дослідження.

Висновки.

Список використаних джерел.

Додатки.

Об'єкт дослідження: морально-вольовий розвиток дітей дошкільного віку з ООП.

Предмет дослідження: фізкультурні заняття як засіб розвитку організованості дітей дошкільного віку з ООП.

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати та експериментально дослідити особливості застосування фізкультурних занять як засобу розвитку організованості дітей з ООП в інклюзивних групах ЗДО.

Завдання дослідження:

1. На основі аналізу психолого-педагогічної та спеціальної літератури охарактеризувати особливості інклюзивного виховання дошкільників, з'ясувати сутність та уточнити зміст поняття «організованість».
2. Дослідити особливості використання фізкультурних занять в процесі розвитку організованості дітей з ООП.
3. Здійснити діагностику рівня розвитку організованості дітей дошкільного віку в умовах інклюзивної групи.
4. Розробити методику використання фізкультурних занять як засобу розвитку організованості дітей з ООП в інклюзивних групах ЗДО.

Список рекомендованої літератури

1. Відкрите заняття з фізичного виховання в старшій інклюзивній групі на тему: «Снігова казка». URL: <https://vseosvita.ua/library/vidkrite-zanatta-z-fizicnoi-kulturi-v-starsij-inkluzivnij-grupi-422092.html> (дата звернення: 05.01.2025).
2. Кульбіда С.В. Освітній простір для всіх (застосування компетентнісного і білінгвального підходів в умовах модернізації освітньої діяльності). *Стратегія післядипломної освіти для сталого розвитку: колективна монографія* / За ред. Н. Рідей, Л. Панченко. Київ: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2020. 326 с.
3. Кузенко О.Й., Голод Н.Р., Янів О.В., Тудоси В.Г., Федорівська Л.П. Теорія і методика адаптивного фізичного виховання в інклюзивному освітньому просторі: навчальний посібник. 2 вид. Івано-Франківськ, Львів: Видавництво ПП «Новий Світ – 2000», 2024. 174 с.
4. Мукан Н., Козіброда Л. Значення фізичного виховання і спорту у соціалізації дітей з особливими потребами. *Молодь і ринок*. № 1 (187). 2021. С. 27–32.

5. Колупаєва А. А., Таранченко О. М. Інклюзивна освіта: покроково для педагогів: навч.-метод. пос. Київ, 2023. 232 с. (Серія «»Інклюзивна освіта»). URL:<https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/739317/1/Kolupaeva.Taranchenko.Inclusi.a.Pokrokovо.pdf> (дата звернення: 05.01.2025).
6. Недозим І. Корекція та розвиток соціальної комунікації та соціальної взаємодії у дітей дошкільного та шкільного віку з розладами аутистичного спектра. *Особлива дитина: навчання і виховання*. 2021. № 4 (104). С. 69–82.
7. Рібцун Ю. В. Запобігти, захистити, допомогти. Діти з особливими мовленнєвими потребами в умовах воєнного стану. *Вісник науки та освіти*. 2022. № 2. С. 201–212.
8. Ярмола Н. А., Тороп К. С. Системоутворювальна роль компетентностей в організації навчального процесу для дітей з особливими потребами. Київ : Вид-во НПУ ім. МП Драгоманова, 2021. № 40. С. 99–106.

4. Розвиток самостійності у дітей з розладами аутистичного спектру в умовах інклюзивної групи

ПЛАН

Вступ.

Розділ 1. Теоретичні засади розвитку самостійності у дітей з розладами аутистичного спектра в умовах інклюзивної групи.

1.1. Концептуалізація поняття «самостійність» у науковій площині.

1.2. Клініко-психологічна характеристика розладів аутистичного спектра в дітей.

1.3. Теоретичні основи розвитку самостійності у дітей з розладами аутистичного спектра в умовах інклюзивної групи.

Розділ 2. Експериментальна робота з розвитку самостійності у дітей з розладами аутистичного спектра в умовах інклюзивної групи.

2.1. Діагностика розвитку самостійності у дітей з розладами аутистичного спектра в умовах інклюзивної групи.

2.2. Програма розвитку самостійності у дітей з розладами аутистичного спектра в умовах інклюзивної групи.

2.3. Аналіз результатів експериментальної роботи.

Висновки.

Список використаних джерел.

Додатки.

Об'єкт дослідження: морально-вольовий розвиток особистості.

Предмет дослідження: розвиток самостійності у дітей із розладами аутистичного спектра в умовах інклюзивної групи.

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити ефективність корекційно-розвиткової програми з розвитку самостійності в дітей з розладами аутистичного спектра в умовах інклюзивної групи.

Завдання дослідження:

1. Здійснити аналіз психолого-педагогічної, спеціальної літератури та наукових джерел із проблеми дослідження.
2. Дібрати діагностичний інструментарій для визначення рівня розвитку самостійності у дітей з розладами аутистичного спектра.
3. Розробити та апробувати корекційно-розвиткову програму розвитку самостійності у дітей з розладами аутистичного спектра в умовах інклюзивної групи.

Список рекомендованої літератури

1. Бочелюк В., Позднякова О., Турубарова А. Аутологія. Київ: КНТ, 2024. 324 с.
2. Драченко В. Основні підходи психокорекційної роботи з дитиною з розладами спектру аутизму. *Науковий вісник Вінницької академії безперервної освіти. Серія «Педагогіка. Психологія»*. Вип. 1. 2022. С. 14–20.
3. Інклюзивне навчання в закладі дошкільної освіти. Методичний інструментарій для педагогів ЗДО. Київ : Вид-во «Літера», 2024.
4. Литвяк Д. М., Зленко Л. О. Корекційно-розвивальні методики для роботи з дітьми з аутизмом (методичні рекомендації). Чернігів, 2020. 78 с.
5. Недозим І. Корекція та розвиток соціальної комунікації та соціальної взаємодії у дітей дошкільного та шкільного віку з розладами аутистичного спектра. *Особлива дитина: навчання і виховання*. 2021. № 4(104). С. 69–82.
6. Семизорова В. В. Діти з розладами аутичного спектра: план корекційно-розвиткової роботи. Тернопіль : Мандрівець, 2020. 104 с.
7. Тертична Г.В., Косарева О.І. Особливості психолого-педагогічного супроводу дітей з розладами аутистичного спектра в умовах інклюзивної групи. *Наука, освіта, суспільство очима молодих: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції [17 травня 2022 р., м. Рівне]*. Рівне : РДГУ, 2022. С.76–77.
8. Спеціальна педагогіка і психологія : сучас. термінол. словник / за ред. Л. І. Прохоренко, В. В. Засенка. Київ : Генеза, 2024. 272 с.
9. Цимбаленко О. Справа не в діагнозі. Як керувати розвитком дитини та формувати необхідні навички. Київ : Дух і Літера, 2024. 176 с.

5. Формування мовленнєвої компетентності в учнів початкових класів із загальним недорозвитком мовлення

ПЛАН

Вступ.

Розділ 1. Загальнотеоретичні аспекти формування мовленнєвої компетентності учнів із загальним недорозвитком мовлення у початковій школі

1.1. Поняття та рівні загального недорозвитку мовлення дітей у початковій школі.

1.2. Психолого-педагогічна характеристика дітей із загальним недорозвитком мовлення.

1.3. Особливості формування мовленнєвої компетентності дітей у початковій школі з загальним недорозвитком мовлення III рівня.

Розділ 2. Емпіричне дослідження особливостей мовленнєвої компетентності учнів із загальним недорозвитком мовлення в початковій школі

2.1. Структура, зміст та аналіз методики діагностики особливостей мовленнєвої компетентності учнів із загальним недорозвитком мовлення в початковій школі.

2.2. Корекційна програма з формування мовленнєвої компетентності учнів із загальним недорозвитком мовлення в початковій школі.

2.3. Оцінка ефективності програми формування мовленнєвої компетентності у молодших школярів із загальним недорозвитком мовлення.

Висновки.

Список використаних джерел.

Додатки.

Об'єкт дослідження: мовленнєвий розвиток дітей молодшого шкільного віку.

Предмет дослідження: програма корекційно-педагогічної роботи з формування мовленнєвої компетентності в учнів початкових класів із загальним недорозвитком мовлення.

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати, розробити та експериментально перевірити програму корекційно-педагогічної роботи з формування мовленнєвої компетентності в учнів початкових класів із загальним недорозвитком мовлення.

Завдання дослідження:

1. Здійснити теоретичний аналіз проблеми формування мовленнєвої компетентності учнів із загальним недорозвитком мовлення у початковій школі.
2. Емпірично дослідити особливості формування мовленнєвої активності дітей у початковій школі із загальним недорозвитком мовлення III рівня.
3. Розробити та апробувати корекційну програму з формування мовленнєвої компетентності учнів із загальним недорозвитком мовлення у початковій школі.
4. Оцінити ефективність програми формування мовленнєвої компетентності у молодших школярів із загальним недорозвитком мовлення.

Список рекомендованої літератури

1. Акименко Ю. Є. Особливості формування зв'язного мовлення у старших дошкільників та молодших школярів. *Неперервна педагогічна освіта в Україні: стан, проблеми, перспективи* : матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, м. Умань, 27 квітня 2018 року / гол. ред. Муковіз О. П. Умань : ВПЦ «Візаві», 2018. С. 5–7.
2. Брушневська І. М., Рібцун Ю. В. Комунікативний компонент мовленнєвої

- діяльності у дітей : діагностичний комплекс : навч.-метод. посіб. для роботи з дітьми із порушеннями мовлення. Запоріжжя : ТОВ «ЛПС» ЛТД, 2020. 124 с. : іл. Бібліогр. С. 119–122.
3. Брушневська І. М., Рібцун Ю. В. Психолого-педагогічна підтримка дітей п'ятого року життя із лексико-граматичними труднощами : навч.-метод. посіб. для роботи з дітьми із порушеннями мовлення. Луцьк, 2023. 240 с.
  4. Жорняк А. Формування комунікативності у дітей із загальним недорозвиненням мовлення. *Науково-методична робота*, 2020. №5. С. 23-27.
  5. Ковшар О.В. Формування комунікативної компетентності дітей старшого дошкільного віку з мовленнєвими порушеннями засобом дидактичних ігор : навчально-методичний посібник. Кривий Ріг : КДПУ, 2022. 62 с. URL: <https://drive.google.com/file/d/1wylgqvYjp2r-8EM8DTZ8xE-45vEE4na2/view> (дата звернення: 05.01.2025).
  6. Марченко І. С., Швалюк Т. М. Особливості складних синтаксичних конструкцій у старших дошкільників із загальним недорозвиненням мовлення. *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Серія 19. Корекційна педагогіка та психологія. Зб. наукових праць*. Київ : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2018. № 11. С. 127–132.
  7. Погребняк В.О. Педагогічні умови соціалізації дітей з порушеннями мовлення в інклюзивному закладі. *Корекційна педагогіка*. 2023. № 2. С. 39-42.
  8. Рібцун Ю. В. Вивчення практичних функцій молодших школярів з особливими мовленнєвими потребами. *Особлива дитина : навчання і виховання*. 2021. № 3 (103). С. 49–55; № 4 (104). С. 28–45.
  9. Рібцун Ю. В. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Корекція розвитку» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для осіб з тяжкими порушеннями мовлення. Київ : Видавець Цибульська В. О., 2024. 198 с.
  10. Чередніченко Н. В., Тенцер Л. В. Методика формування навичок мовного аналізу у дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку із порушеннями усного та писемного мовлення. *Корекційна педагогіка*. 2023. № 2. С.84-97.

6. Особливості логопедичної роботи з розвитку комунікативної сфери у дітей із загальним недорозвитком мовлення

ПЛАН

Вступ.

Розділ 1. Теоретичне обґрунтування проблеми організації логопедичної роботи з розвитку комунікативної сфери у дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення.

1.1. Характеристика загального недорозвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку.

1.2. Особливості комунікативно-мовленнєвого розвитку дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення.

1.3. Використання ігрових методів у корекції мовленнєвих порушень та розвитку комунікативної сфери у старших дошкільників.

Розділ 2. Експериментальне дослідження розвитку комунікативної сфери у дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення.

2.1. Діагностика рівня комунікативного розвитку у дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення.

2.2. Система логопедичної роботи з розвитку комунікації у дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення.

2.3. Аналіз та порівняння первинної та повторної діагностики комунікативного розвитку старших дошкільників із загальним недорозвитком мовлення.

Висновки.

Список використаних джерел.

Додатки.

Об'єкт дослідження: комунікативний розвиток дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення.

Предмет дослідження: система логопедичної роботи, спрямована на розвиток комунікативних умінь дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення.

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити ефективність системи логопедичної роботи, спрямованої на розвиток комунікативної сфери в дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення.

Завдання дослідження:

1. Здійснити аналіз наукових досліджень з проблеми розвитку комунікативної сфери у дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення.
2. З'ясувати рівні розвитку комунікативних умінь дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення.
3. Проаналізувати комунікативні потреби та труднощі дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення.
4. Розробити та оцінити ефективність системи логопедичної роботи, спрямованої на розвиток комунікативної сфери у дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення.

Список рекомендованої літератури

1. Брушневська І. М. Рібцун Ю. В. Комунікативний компонент мовленнєвої діяльності у дітей : діагностичний компонент : навч-метод. посіб. для роботи з дітьми з порушенням мовлення. Запоріжжя : ЛПДС, 2020. 142 с.
2. Брушневська І. М. Рібцун Ю. В. Комунікативний компонент мовленнєвої діяльності у дітей : методика формування : навч-метод. посіб. для роботи з дітьми з порушенням мовлення. Запоріжжя : ЛПДС, 2020. 127 с.

3. Голуб Н. Особливості роботи з розвитку комунікативної функції в молодших школярів із загальним недорозвиненням мовлення. *Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки)*. 2024. № 23. С. 116–126. <https://doi.org/10.32626/2413-2578.2024-23.116-126>. (дата звернення: 05.01.2025).
4. Кляп М., Барна Х. Логоритмічні вправи як корекційний засіб подолання загального недорозвинення мовлення. *Вісник Науково-дослідної лабораторії інклюзивної педагогіки: Спеціальна та інклюзивна освіта: теорія, методика, практика*. 2023. Вип. 9. С. 72–75.
5. Логопедія: підручник / За ред. М.К.Шеремет. вид. 5-те, перер. та доповн.]. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2018. 856 с.
6. Романишин Н. Теоретичний аналіз проблеми невербальних засобів комунікації як умови формування комунікативної діяльності дошкільників з загальним недорозвитком мовлення. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2024. Вип.22. Том. 2. С. 286–293. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/77-2-42>.
7. Степанова О., Гнатюк О. Корекція комунікативної сфери дітей із ЗНМ. *Актуальні проблеми дошкільної та спеціальної освіти* : зб. матер. III Міжнародних педагогічних читань пам'яті професора Т. І. Поніманської. Рівне, 2020. С. 239–241.
8. Стеценко Г., Іщенко Л. Розвиток комунікативної компетентності дошкільників із загальним недорозвиненням мовлення. *Спеціальна та інклюзивна освіта : теорія, методика, практика*. Умань, 2023. Вип. 9. С. 171–174.
9. Шуляк С. Становлення комунікативної компетентності дітей старшого дошкільного віку з особливими освітніми потребами. *Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи*. Умань, 2023. № 1 (9). С. 121–127.

7. Методика корекції фонематичного слуху та формування сприймання у дітей із загальним недорозвиненням мовлення

ПЛАН

Вступ.

Розділ 1. Теоретичні основи питання корекції фонематичного слуху та формування сприймання у дітей із загальним недорозвиненням мовлення.

1.1. Теоретичний аналіз загального недорозвинення мовлення як наукової проблеми на сучасному етапі.

1.2. Психолого-педагогічні особливості фонематичного слуху та сприймання дітей у дітей із загальним недорозвиненням мовлення.

1.3. Форми та засоби корекції фонематичного слуху та сприймання у дітей із загальним недорозвиненням мовлення.

Розділ 2. Дослідно-експериментальна перевірка методики корекції фонематичного слуху та формування сприймання у дітей із загальним недорозвиненням мовлення.

2.1. Діагностика стану фонематичного слуху та сприймання дітей у дітей із загальним недорозвиненням мовлення.

2.2. Хід упровадження експериментальної методики корекції фонематичного слуху та формування сприймання у дітей із загальним недорозвиненням мовлення.

2.3. Аналіз результатів дослідно-експериментальної роботи з дітьми із загальним недорозвиненням мовлення.

Висновки.

Список використаних джерел.

Додатки.

Об'єкт дослідження: розвиток фонематичного слуху та сприймання в дітей дошкільного віку.

Предмет дослідження: методика розвитку фонематичного слуху та формування сприймання в дітей дошкільного віку із загальним недорозвиненням мовлення.

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати, розробити та експериментально перевірити методику розвитку фонематичного слуху та сприймання у дітей дошкільного віку із загальним недорозвиненням мовлення.

Завдання дослідження:

1. Розкрити теоретичні аспекти розвитку фонематичного слуху та сприймання в дітей дошкільного віку із загальним недорозвиненням мовлення.
2. Вивчити стан сформованості фонематичного слуху та сприймання в дітей дошкільного віку із загальним недорозвиненням мовлення.
3. Розробити та реалізувати методику корекції фонематичного слуху та формування сприймання у дітей із загальним недорозвиненням мовлення.
4. Експериментально перевірити ефективність запровадженої методики корекції фонематичного слуху та формування сприймання у дітей із загальним недорозвиненням мовлення.

Список рекомендованої літератури

1. Арнаутова Л. В., Войтенко К. А. Інноваційні технології та їх використання в логопедичній практиці з дітьми з порушенням мовлення. *Проблеми реабілітації*: зб. наук. праць / редкол. : О. І. Форостян та ін. Одеса : видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2021. С. 5–8.
2. Вантух С.Ю., Ростикус Н.П. Готовність майбутніх вихователів і вчителів початкових класів до розвитку фонематичного слуху дітей. *Молодий вчений*. 2023. № 1 (113). С.102–106.

3. Гуменюк О.С., Пацула І.Н., Павлюк А.С. Психолого-педагогічні характеристики дітей із загальним недорозвиненням мовлення та роль психолого-педагогічної характеристики в організації корекційно-розвиткового процесу з дітьми. *Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності: збірник матеріалів V Міжнародної науково-практичної конференції*, м. Тернопіль, Україна, 29-30 вересня 2022 року. Тернопіль : СМП «Тайп», 2022. С. 113–126.
4. Кондратенко О. В., Лисенко І. П. Використання ігрових технологій у корекційній роботі з дітьми із порушенням мовлення. *Логопедична практика: сучасні підходи та технології*. 2022. № 3(15). С. 45–52.
5. Куляша О. П. Загальний недорозвиток мовлення: поняття, рівні та прийоми формування навичок зв'язного мовлення у дітей із ЗНМ. *Альманах науки*. 2021. № 4 (49). С. 20–24.
6. Куренкова А. Інноваційні технології мовленнєвого розвитку дітей з ЗНМ в роботі вчителя-логопеда. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2023. Вип. 62. Том 2. С. 248–254.
7. Логопедія : підручник / За ред. М.К.Шеремет. вид. 5-те, перер. та доповн.]. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2018. 856 с.
8. Савінова Н. В., Берегова М. І. Психолінгвістика : навчально-методичний посібник. Миколаїв : Видавець Торубара В.В., 2020. 92 с.

8. Розвиток мовлення у дітей молодшого шкільного віку з інтелектуальними порушеннями

ПЛАН

Вступ.

Розділ 1. Науково-теоретичні засади дослідження мовленнєвої діяльності дітей з інтелектуальними порушеннями.

1.1. Особливості мовленнєвого розвитку дітей молодшого шкільного віку.

1.2. Характеристика мовлення дітей молодшого шкільного віку з інтелектуальними порушеннями.

1.3. Технологія розвитку мовлення у дітей молодшого шкільного віку з інтелектуальними порушеннями.

Розділ 2. Експериментально-дослідницька робота з розвитку мовлення дітей молодшого шкільного віку з інтелектуальними порушеннями.

2.1. Дослідження стану сформованості мовленнєвого розвитку дітей молодшого шкільного віку з інтелектуальними порушеннями.

2.2. Методика розвитку мовлення у дітей молодшого шкільного віку з інтелектуальними порушеннями.

2.3. Аналіз результатів дослідження.

Висновки.

Список використаних джерел.

Додатки.

Об'єкт дослідження: мовленнєва діяльність дітей із порушеннями інтелектуального розвитку.

Предмет дослідження: комплексна диференційована система діагностики, формування та корекції мовленнєвої діяльності дітей молодшого шкільного віку з легким і помірним ступенями інтелектуальних порушень.

Мета дослідження полягає в науковому обґрунтуванні теоретико-методичних засад, розробці та експериментальній перевірці системи корекції мовленнєвої діяльності молодших школярів із легким і помірним ступенями інтелектуальних порушень.

Завдання дослідження:

1. Провести теоретико-методологічний аналіз проблеми мовленнєвого розвитку у дітей молодшого шкільного віку.
2. Визначити та теоретично обґрунтувати особливості розвитку мовлення дітей з інтелектуальними порушеннями.
3. Здійснити аналіз змісту корекційно-розвивальної роботи з розвитку мовлення дітей з інтелектуальними порушеннями.
4. Розробити, обґрунтувати й експериментально перевірити систему формування та корекції мовленнєвої діяльності молодших школярів з легким і помірним ступенями інтелектуальних порушень.

Список рекомендованої літератури

1. Бобер А.В. Дидактичні ігри як засіб розвитку описової лексики молодших школярів з інтелектуальними порушеннями. *Inclusion and Diversity* 2023. № 2. С. 5–8. DOI: <https://doi.org/10.32782/inclusion/2023.2.1> (дата звернення: 05.01.2025).
2. Бондар Н. Методика корекційної роботи професійно-трудового навчання з розвитку зв'язного мовлення з учнями з інтелектуальними порушеннями. *Корекційна педагогіка*. 2023. № 2. С. 7–11.
3. Боряк О.В. Розвиток мовлення молодших школярів з інтелектуальними порушеннями: теорія і практика. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2022. 147 с.
4. Геращенко С., Матющенко І. Особливості розвитку зв'язного мовлення у дітей з інтелектуальними порушеннями. *Науковий часопис*. 2023. № 44. С. 24–28. DOI: <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series19.2023.44.04> (дата звернення: 05.01.2025).
5. Кавіліна Г. Особливості мовлення дітей дошкільного віку з розумовою відсталістю. *Дрогобицький педагогічний університет ім. І. Франка*. 2021. № 41. С. 289–293. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/41-1-44>. (дата звернення: 05.01.2025).
6. Капітула М. Формування зв'язного мовлення в дітей з інтелектуальними порушеннями як наукова проблема. *Acta Paedagogica Volynienses*. 2024. №1. С. 86–90. doi: <https://doi.org/10.32782/apv/2024.1.13>.
7. Михайлюк Л. Дидактичні ігри як засіб розвитку мовлення та літературних компетенцій у дітей з інтелектуальними порушеннями на уроках

української мови та літератури. *Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки.* 2021. С. 18–23.

8. Програма розвитку дітей раннього та дошкільного віку з інтелектуальними порушеннями / О.В. Чеботарьова, Г.О. Блеч, І.В. Гладченко, І.В. Бобренко, С.В. Трикоз, О.І. М'якушко, І.В. Сухіна, Н.С. Бабій, Н.П. Цимбалюк, І.Д. Лукачук та ін.; за наук. ред. О.В. Чеботарьової, І.В. Гладченко. Київ : ІСПП імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2023. 438 с.

9. Корекція просодичної сторони мовлення у дітей дошкільного віку з поліморфною дислалією

ПЛАН

Вступ.

Розділ 1. Теоретичні основи проблеми формування просодичної сторони мовлення у дітей дошкільного віку з поліморфною дислалією.

1.1. Науковий аналіз поняття «просодична сторона мовлення».

1.2. Теоретичний аналіз проблеми порушень звуковимови у наукових дослідженнях.

1.3. Методичні засади розвитку та корекції просодичної сторони мовлення у дітей із поліморфною дислалією.

Розділ 2. Дослідницько-експериментальна робота з корекції просодичної сторони мовлення у дітей дошкільного віку з поліморфною дислалією.

2.1. Педагогічна діагностика стану просодичної сторони мовлення у дітей із дислалією.

2.2. Хід корекційно-розвиткової роботи, спрямованої на формування просодичної сторони мовлення у дітей дошкільного віку з поліморфною дислалією.

2.3. Аналіз результатів дослідження.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Об'єкт дослідження: розвиток просодичної сторони мовлення у дітей дошкільного віку.

Предмет дослідження: методика корекції просодичної сторони мовлення дітей дошкільного віку з поліморфною дислалією.

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити ефективність корекційно-розвиткової роботи, спрямованої на формування та корекцію просодичної сторони мовлення дітей дошкільного віку з поліморфною дислалією.

Завдання дослідження:

1. Розкрити теоретичні засади проблеми формування просодичної сторони мовлення у дітей дошкільного віку з поліморфною дислалією.

2. Обґрунтувати показники розвитку просодичної сторони мовлення та на їх основі провести діагностику її стану у дітей дошкільного віку з поліморфною дислалією.
3. Розробити та експериментально перевірити ефективність системи корекційно-розвиткової роботи, спрямованої на формування просодичної сторони мовлення у дітей дошкільного віку з поліморфною дислалією.

Список рекомендованої літератури

1. Довгопол О. Розвиток просодичних компонентів мовлення у дітей із заїканням. *Актуальні проблеми спеціальної педагогіки, психології та фізичної терапії*: матеріали VII Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції. (25 травня 2023 року, м. Суми). Суми: ФОП Цьома С. П., 2023. С. 143–148.
2. Галущенко В. І., Покровецька Н. І. Особливості розвитку інтонаційної сторони мовлення у дітей з дизартрією. In: The 1 st International scientific and practical conference «*Modern research in science and education*»(September 14-16, 2023) BoScience Publisher, Chicago, USA. 2023. 397 p. P. 161.
3. Комишан М. Поняття поліморфна дислалія. *Інновації в початковій освіті: досвід, виклики сьогодення, перспективи*: матеріали II наук.-практ. інтернет-конф. здобувачів другого (магістер.) рівня вищ. освіти другого року навчання ф-ту початк. навчання, Харків, 11 жовт. 2022 р. / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди ; за заг. ред. В. В. Ушмарової. Харків : [б. в.], 2022. С. 45.
4. Максименко Д. Мовленнєвий і психічний розвиток дітей раннього віку. Київ : Центр навчальної літератури, 2020. 192 с.
5. Микулин М., Масора М. Корекція мовленнєвих порушень у молодших школярів засобами арттерапії. *Стан та перспективи розвитку спеціальної освіти та інклюзії*: матеріали науково-практичної конференції зі спеціальності 016 Спеціальна освіта (Харків, 29 квітня 2024 року) / Департамент науки і освіти, Харків. обл. держ. військ. адмін., Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. Харків, 2024. С. 83–85.
6. Логопедія : підручник / За ред. М. К. Шеремет. вид. 5-те, перер. та доповн. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2018. 856 с.
7. Олійник І. М., Тищенко Л. Р., Яценюк Л. І. До питання корекції дислалії у дітей молодшого шкільного віку. *Імідж сучасного педагога*. № 3 (198) 2021. С. 77–81.
8. Хом'як Ю. М. Формування просодичної сторони мовлення у дітей дошкільного віку із дизартрією. Херсон : ХДУ, 2021. 48 с.

10. Формування виразності мовлення дітей дошкільного віку з ЗНМ III рівня засобами усної народної творчості

ПЛАН

Вступ.

Розділ 1. Теоретичні аспекти формування виразності мовлення дітей дошкільного віку з ЗНМ III рівня засобами усної народної творчості.

1.1. Науковий аналіз проблеми виразності мовлення дітей дошкільного віку.

1.2. Психолого-педагогічні особливості дітей дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення III рівня.

1.3. Усна народна творчість як засіб формування виразності мовлення у дітей дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення III рівня.

Розділ 2. Дослідно-експериментальне вивчення усної народної творчості як засобу формування виразності мовлення у дітей дошкільного віку із ЗНМ III рівня.

2.1. Стан сформованості виразності мовлення в дітей старшого дошкільного віку із ЗНМ III рівня у закладі дошкільної освіти.

2.2. Експериментальне впровадження системи роботи з формування виразності мовлення у дітей із ЗНМ III рівня засобами усної народної творчості.

2.3. Аналіз результатів дослідження.

Висновки.

Список використаних джерел.

Додатки.

Об'єкт дослідження: розвиток виразності мовлення у дітей дошкільного віку.

Предмет дослідження: методика формування виразності мовлення у дітей дошкільного віку з ЗНМ III рівня засобами усної народної творчості.

Завдання дослідження:

1. Визначити теоретичні аспекти проблеми формування виразності мовлення дітей дошкільного віку з ЗНМ III рівня засобами усної народної творчості.
2. Провести педагогічну діагностику актуального стану рівня виразності мовлення дітей дошкільного віку з ЗНМ III рівня у закладі дошкільної освіти.
3. Розробити та експериментально перевірити ефективність розробленої системи роботи з використання усної народної творчості як засобу формування виразності мовлення дітей дошкільного віку з ЗНМ III рівня.

Список рекомендованої літератури

1. Аніщенко К. Особливості використання інноваційних методик в логопедичній роботі. *Актуальні проблеми спеціальної педагогіки, психології та фізичної терапії*: матеріали VII Всеукраїнської студентської

- науково-практичної конференції. (25 травня 2023 року, м. Суми). Суми : ФОП Цьома С. П., 2023. С. 8–11.
2. Бабич Н., Герасимчук А. Технології формування виразності мовлення у дітей із мовленнєвим дизонтогенезом. *Наукові інновації та передові технології*. № 14 (28). 2023. С. 856–868.
  3. Богуш А. М., Маліновська Н. В. Методика розвитку мовлення та навчання рідної мови дітей раннього і дошкільного віку: підруч. [для учнів пед. коледжів спец. 012 «Дошкільна освіта»]. Київ: Слово, 2021. 334 с.
  4. Кас'яненко О.М. Дитячий фольклор як засіб формування правильного мовлення дошкільника. *Perspective direction for the development of science an dpractice*. Матеріали міжнародної конференції у м. Афіни 8-9 червня 2020 року. Афіни, 2020. С. 175–179.
  5. Кобилецька Л. Фольклор як чинник формування художньо-мовленнєвої компетентності здобувачів дошкільної та початкової освіти. *Актуальні питання гуманітарних наук. Педагогіка*. 2021. Вип 41. Том 2. С. 177–182.
  6. Кривоніс Д.О. Гра як засіб мовленнєвого розвитку дошкільників із загальним недорозвитком мовлення. *Актуальні питання корекційної та інклюзивної освіти*: зб. наук. пр.; Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди; [редкол. : Ю.Д. Бойчук (голов. ред.), Т. Ю. Маркіна, Л. Є. Перетяга]. Харків : ХНПУ, 2020. С. 181–186.
  7. Руденко Н., Мурдза Х. Використання усної народної творчості у роботі з дітьми із загальним недорозвиненням мовлення. *Актуальні проблеми дошкільної та спеціальної освіти*: матеріали IV Міжнародних педагогічних читань пам'яті професора Т. І. Поніманської, м. Рівне, 12 листопада, 2021 р. Рівне : Видавець О. Зень, 2021. С. 150–152.
  8. Мицак У. Методичні підходи до виховання звукової культури мовлення у дітей старшого дошкільного віку із дислалією. *150th Anniversary of the Shevchenko Scientific Society*: тези Міжнародної наукової студентської конференції (липень 24, 2023, Мюнхен, Німеччина). Мюнхен, 2023. С. 87–93.

11. Корекція звуковимови у дітей дошкільного віку з дизартрією засобами логоритміки

ПЛАН

Вступ.

Розділ 1. Теоретичні основи корекції звуковимови у дітей дошкільного віку з дизартрією.

1.1. Основні підходи до корекції звуковимови у дітей дошкільного віку.

1.2. Сутність, патогенез та мовленнєва симптоматика дизартрії у дітей дошкільного віку.

1.3. Значення логоритміки для корекції звуковимови у дітей дошкільного віку з дизартрією.

Розділ 2. Дослідницько-експериментальна робота з корекції звуковимови у дітей дошкільного віку з дизартрією засобами логоритміки.

2.1. Організація та методика констатувального експерименту.

2.2. Експериментальна методика використання логоритміки для корекції звуковимови у дітей дошкільного віку з дизартрією.

2.3. Аналіз результатів експериментальної роботи.

Висновки.

Список використаних джерел.

Додатки.

Об'єкт дослідження: мовленнєвий розвиток дітей дошкільного віку.

Предмет дослідження: логоритміка як засіб корекції звуковимови у старших дошкільників з дизартрією.

Мета дослідження: обґрунтувати й експериментально перевірити ефективність методики корекції звуковимови у дошкільників з дизартрією засобами логоритміки.

Завдання дослідження:

1. Розкрити зміст основних підходів до корекції звуковимови в дошкільників.
2. Визначити сутність, патогенез та мовленнєву симптоматику дизартрії у дошкільників.
3. Охарактеризувати значення логоритміки для корекції звуковимови в дошкільників з дизартрією.
4. Дослідити специфічні особливості мовленнєвої діяльності у старших дошкільників із дизартрією.
5. Розробити й апробувати методику корекції звуковимови в дошкільників з дизартрією засобами логоритміки.

Список рекомендованої літератури

1. Кувіла Д. В. Логопедичний масаж при корекції дизартрії у старших дошкільників. Чернівці : Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, 2022. 87 с.
2. Логопедія : підручник / за ред. М.К. Шеремет. Вид. 5-те. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2018. 856 с.
3. Мензатюк А. Логоритміка як ефективний засіб активізації мовлення у немовленнєвих дітей. *Стан та перспективи розвитку спеціальної освіти та інклюзії* : матеріали науково-практичної конференції зі спеціальності 016 Спеціальна освіта (Харків, 29 квітня 2024 року) / Департамент науки і освіти, Харків. обл. держ. військ. адмін., Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. Харків, 2024. С. 80–83.
4. Садовенко С. Музичне виховання і корекція мовлення дошкільників засобами дитячого фольклору. Логоритмічний практикум. *Палітра педагога*. 2020. № 2. С. 3–9.
5. Сосненко Л. Логоритміка. Зарядка від звіряток. Харків: Ранок, 2024. 35 с.

6. Руденко Н. М., Крутяк І. Д. Експериментальне впровадження програми роботи з корекції звуковимови у дітей дошкільного віку з дизартрією засобами логоритміки. *Scientific paradigm in the context of technologies and society development*: матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (16-18 грудня 2022 р., м. Женева, Швейцарія). С. 142–145.
7. Плавун Т. Ю. Особливості мовлення дітей старшого дошкільного віку з дизартрією. *Формування життєвої компетентності осіб з особливими освітніми потребами в системі позашкільної, спеціальної та інклюзивної освіти*. Збірник наукових праць. Харків, 2024. С. 149–152.
8. Чеснокова Л. В., Золотарьова О. І. Заняття з логоритміки для дітей із вадами мовлення. Харків : Основа, 2020. 160 с.

12. Формування зв'язного мовлення у дітей старшого дошкільного віку із ЗНМ III рівня засобами технології лепбук

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичні засади формування зв'язного мовлення у дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення III рівня.

1.1. Сутність та особливості зв'язного мовлення.

1.2. Психолінгвістичні особливості мовлення дітей з III рівнем ЗНМ.

1.3. Особливості формування зв'язного мовлення у дітей з ЗНМ III рівня засобами технології «лепбук».

Розділ 2. Дослідно-експериментальне вивчення зв'язного мовлення у дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвитком мовленням III рівня.

2.1. Методи вивчення рівня розвитку зв'язного мовлення у дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвитком мовленням III рівня.

2.2. Методика формування зв'язного мовлення дітей старшого дошкільного віку з ЗНМ III рівня засобами технології лепбук.

2.3. Аналіз результатів експериментального дослідження.

Висновки.

Список використаних джерел.

Додатки.

Об'єктом дослідження: мовленнєвий розвиток дітей дошкільного віку.

Предмет дослідження: методика формування зв'язного мовлення у дітей дошкільного віку з ЗНМ III рівня засобами технології лепбук.

Мета дослідження: розробка методики формування зв'язного мовлення у дітей старшого дошкільного віку з загальним недорозвитком мовлення засобами технології лепбук.

Завдання дослідження:

1. На основі аналізу психолого-педагогічної, психолінгвістичної, спеціальної логопедичної та психологічної літератури окреслити концептуальні підходи щодо теми дослідження.
2. Спланувати дослідження рівня розвитку зв'язного мовлення дітей 6-7 років зі ЗНМ.
3. Проаналізувати методи вивчення зв'язного мовлення у дітей із ЗНМ III рівня;
4. Узагальнити результати проведеної роботи та сформулювати висновки.

Список рекомендованої літератури

1. Болба Б. Чернетка логопеда: матеріали для корекційної роботи виправлення мовленнєвих порушень у дітей. Тернопіль : Мандрівець, 2020. 112 с.
2. Дядик Г. Особливості зв'язного мовлення у дітей старшого дошкільного віку з затримкою психічного розвитку. *Стан та перспективи розвитку спеціальної освіти та інклюзії*: матеріали науково-практичної конференції зі спеціальності 016 Спеціальна освіта (Харків, 29 квітня 2024 року) / Департамент науки і освіти, Харків. обл. держ. військ. адмін., Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. Харків, 2024. С. 53–58.
3. Кардаш І. М. Зв'язне мовлення як складник комунікативної готовності старших дошкільників до навчання у школі. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2020. №70. С. 64–68.
4. Колеснік К., Комарівська Н., Карук І., Пахальчук Н. Розвиток зв'язного мовлення старших дошкільників засобами театралізації. *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти*. Слов'янськ, 2022. Вип.17 (2). С. 104–115.
5. Лактіонова О. М. Особливості обстеження зв'язного мовлення у дітей старшого дошкільного віку з ЗНМ III рівня. *Актуальні питання корекційної та інклюзивної освіти* : зб. наук. пр. Харків : ХНПУ, 2020. С. 186–189.
6. Молчанюк К. Лепбук – розвивальна книжка з індивідуальним характером. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. № 3. 2020. С. 11–17.
7. Руденко Н., Винар М. Експериментальне впровадження системи роботи з формування зв'язного мовлення у дітей із ЗНМ III рівня засобами технології лепбук. *Корекційно-реабілітаційна діяльність: стратегії розвитку у національному та світовому вимірі*: матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції (23 листопада 2022 р., м. Суми, Україна). Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2022. С. 140-142.
8. Янко С., Мороз Л. Дослідження розвитку зв'язного мовлення у дітей середнього шкільного віку з інтелектуальними порушеннями. *Актуальні проблеми спеціальної педагогіки, психології та фізичної терапії*:

матеріали VII Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції. (25 травня 2023 року, м. Суми). Суми : ФОП Цьома С. П., 2023. С. 113–119.

13. Корекція мовленнєвого розвитку дошкільників засобами казкотерапії

План

Вступ.

Розділ 1. Теоретичні засади проблеми корекції мовленнєвого розвитку дошкільників засобами казкотерапії.

1.1. Характерологічні особливості порушень розвитку мовлення в дошкільному дитинстві.

1.2. Сутність поняття «казкотерапія» у психолого-педагогічному вимірі.

1.3. Використання казкотерапії в корекційній роботі з розвитку мовлення дітей дошкільного віку.

Розділ 2. Дослідно-експериментальна робота з корекції мовленнєвого розвитку дошкільників засобами казкотерапії.

2.1. Визначення стану розвитку мовлення у дітей дошкільного віку.

2.2. Реалізація методики корекції розвитку мовлення у дошкільників засобами казкотерапії.

2.3. Аналіз результатів дослідно-експериментальної роботи.

Висновки.

Список використаних джерел.

Додатки.

Об'єкт дослідження: розвиток мовлення у дітей дошкільного віку.

Предмет дослідження: особливості корекції розвитку мовлення у дошкільників з мовленнєвими порушеннями засобами казкотерапії.

Мета дослідження: теоретично вивчити та емпірично дослідити особливості корекції розвитку мовлення у дошкільників засобами казкотерапії.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати психолого-педагогічну, спеціальну літературу та наукові джерела з проблеми порушень розвитку мовлення в дошкільному дитинстві.

2. З'ясувати особливості використання казкотерапії в корекційній роботі з розвитку мовлення дітей дошкільного віку.

3. Визначити стан розвитку мовлення в дітей дошкільного віку.

4. Розробити та експериментально перевірити методику корекції розвитку мовлення у дошкільників засобами казкотерапії.

Список рекомендованої літератури

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) / Авт. група : Байер О. М. та ін.; Під наук. кер. Т. О. Піроженко. Київ, 2021. 37 с.
URL:https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redakt

- [siyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf](#) (дата звернення: 05.01.2025).
2. Богуш А., Маліновська Н. Методика розвитку мовлення та навчання рідної мови дітей раннього і дошкільного віку : підручник. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2021. 336 с.
  3. Ганжа А. Дидактичний і корекційний потенціал текстів казок у роботі вчителя. *Культура слова*. 2022. № 97. С. 222–234.
  4. Казачінер О. С., Бойчук Ю. Д., Галій А. І. Становлення та розвиток казкотерапії у теорії і практиці спеціальної та інклюзивної освіти. *Система освіти і виховання дітей з особливими освітніми потребами : досвід минулого – погляд у майбутнє : до 85-річчя акад. В. І. Бондаря* [Електронне видання] : зб. наук. пр. / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди ; [редкол. : Ю. Д. Бойчук (голов. ред.) та ін.]. Харків, 2023. С. 29–32. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/24443b7c-2026-415d-8458-52d5c87d0bba/content> (дата звернення: 05.01.2025).
  5. Пінчук Ю., Марченко Ю. Корекція зв'язного мовлення дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвиненням мовлення засобами казкотерапії. *Науковий журнал Хортицької національної академії*. 2021. № 2 (5). DOI: <https://doi.org/10.51706/2707-3076-2021-5-13>.
  6. Рібцун Ю. В. Понятійно-термінологічний словник. Логопедія. Логопсихологія : довідкове видання. Київ : ІСПП, 2022. 48 с.
  7. Спеціальна педагогіка і психологія : сучас. термінол. словник / за ред. Л. І. Прохоренко, В. В. Засенка. Київ : Генеза, 2024. 272 с. URL: <https://surl.li/rrocgp> (дата звернення: 05.01.2025).
  8. Штепа Л. Г., Зрожаєва І. О. Казкотерапія як засіб розвитку комунікативних навичок дошкільнят із ЗНМ. In: *The 3 rd International scientific and practical conference “Modern problems of science, education and society” (May 22-24, 2023) SPC “Sci-conf. com. ua”, Kyiv, Ukraine. 2023. 1522 p. 2023. p. 746–754.* URL: <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2023/05/MODERN-PROBLEMS-OF-SCIENCE-EDUCATION-AND-SOCIETY-22-24.05.23.pdf> (дата звернення: 05.01.2025)

14. Особливості розвитку зв'язного мовлення у молодших школярів з моторною алалією

ПЛАН

Вступ.

Розділ 1. Теоретичні засади проблеми розвитку зв'язного мовлення в молодших школярів з моторною алалією.

1.1. Концепт «зв'язне мовлення» у науковому вимірі.

1.2. Загальна характеристика алалії як системного недорозвитку мовлення в дітей.

1.3. Мовленнєві та немовленнєві порушення в структурі дефекта при моторній алалії.

Розділ 2. Емпіричне вивчення розвитку зв'язного мовлення у молодших школярів з моторною алалією.

2.1. Визначення рівня розвитку зв'язного мовлення у молодших школярів з моторною алалією.

2.2. Комплекс вправ, спрямованих на розвиток зв'язного мовлення у молодших школярів з моторною алалією.

2.3. Аналіз результатів експериментальної роботи.

Висновки.

Список використаних джерел.

Додатки.

Об'єкт дослідження: розвиток мовлення у дітей молодшого шкільного віку з моторною алалією.

Предмет дослідження: особливості розвитку зв'язного мовлення у молодших школярів з моторною алалією.

Мета дослідження: розробити та експериментально перевірити комплекс вправ, спрямованих на розвиток зв'язного мовлення у молодших школярів з моторною алалією.

Завдання дослідження:

1. Провести теоретичний аналіз та узагальнення загальної, спеціальної психолого-педагогічної та наукової літератури з проблеми дослідження.
2. Дослідити рівень зв'язного мовлення у молодших школярів з моторною алалією.
3. Розробити та експериментально перевірити комплекс вправ, спрямованих на розвиток зв'язного мовлення у молодших школярів з моторною алалією.

Список рекомендованої література

1. Баранець І. В. Методичні основи формування комунікативної компетентності у дітей старшого дошкільного віку із моторною алалією. *Особлива дитина: навчання і виховання*. 2020. № 4. С. 39–45.
2. Баранець І. В. Методика формування комунікативної компетентності у дітей старшого дошкільного віку із моторною алалією. *Засоби навчальної та наукової діяльності: зб. наук. праць*. Харків, 2020. № 54. С. 67–88.
3. Галущенко В. І., Соловей Н. С. До проблеми вивчення патогенезу моторної алалії. *Проблеми реабілітації: зб. наук. праць*. / редкол. О. І. Форостян та ін. Одеса : Вид-ць Букаєв Вадим Вікторович, 2021. 114 с. С. 15-18. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/17908/3/Galushchenko%20Viktorya%20Ivanivna.pdf> (дата звернення: 05.01.2025).
4. Данілавичюте Е., Трофименко Л., Мартинюк З., Аркадьєва О., Грибань Г. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Корекція мовлення» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з тяжкими порушеннями мовлення. Київ : Інститут спеціальної педагогіки і

- психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2024. 102 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/743652> (дата звернення: 05.01.2025).
5. Психолінгвістичні дидактичні технології діагностики і подолання мовленнєвих порушень у молодших школярів з тяжкими порушеннями мовлення : навч.-метод. пос. / Е. Данілавічюте, Л. Трофименко, В. Ільяна, Ю. Рібцун, З. Мартинюк, Г. Грибань. Інститут спеціальної педагогіки і психології НАПН України, 2022. 847 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/734273> (дата звернення: 05.01.2025).
  6. Рібцун Ю.В. Учні початкових класів із тяжкими порушеннями мовлення : навчання та розвиток : навч.-метод. посіб. Львів : Світ, 2020. 264 с.
  7. Трофименко Л.І. Алалія : підтримка дитини з особливими мовленнєвими потребами в освітньому середовищі : навч.-метод. посіб. Київ, 2023. 180 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/739525>
  8. Трофименко Л. І., Ільяна В. М. Вивчення особливостей писемного мовлення молодших школярів з алалією. *Матеріали II Міжнародної дистанційної науково-практичної конференції «International scientific discussion: problems, tasks and prospects»*. 2021. № 69. С. 69-80. <https://doi.org/10.51582/interconf.21-22.06.2021.07>.

15. Інноваційні технології корекції заїкання у дітей дошкільного віку

ПЛАН

Вступ.

Розділ 1. Теоретичні засади використання інноваційних технологій у корекції заїкання в дітей дошкільного віку.

1.1. Сутність поняття «заїкання», проблема заїкання у вітчизняних та зарубіжних психолого-педагогічних дослідженнях.

1.2. Психолого-педагогічна характеристика дітей із заїканням дошкільного віку.

1.3. Роль інноваційних технологій у подоланні та профілактиці заїкання у дітей дошкільного віку.

Розділ 2. Експериментальне вивчення впливу інноваційних технологій на подолання заїкання у дітей дошкільного віку.

2.1. Вивчення мовленнєвих, психолого-педагогічних особливостей та рівнів сформованості темпо-ритмічної організації мовлення дітей дошкільного віку із заїканням.

2.2. Методичні рекомендації із застосування інноваційних технологій у корекції заїкання у дітей дошкільного віку.

2.4. Аналіз та інтерпретація результатів дослідження.

Висновки.

Список використаних джерел.

Додатки.

Об'єкт дослідження: заїкання як порушення темпо-ритмічної сторони мовлення.

Предмет дослідження: подолання заїкання у дітей дошкільного віку засобами інноваційних технологій.

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити ефективність застосування інноваційних технологій у корекції заїкання у дітей дошкільного віку.

Завдання дослідження:

1. Здійснити теоретичний аналіз проблеми дослідження в лінгвістичній, методичній, психолого-педагогічній і спеціальній літературі.
2. З'ясувати мовленнєві, психолого-педагогічні особливості та визначити рівень сформованості темпо-ритмічної організації мовлення дітей дошкільного віку із заїканням.
3. Обґрунтувати та експериментально перевірити доцільність використання інноваційних технологій у корекції заїкання у дітей дошкільного віку.
4. Проаналізувати та узагальнити отримані результати дослідження.

Список рекомендованої літератури

1. Данілавичюте Е., Трофименко Л., Мартинюк З., Аркадьєва О., Грибань Г. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Корекція мовлення» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з тяжкими порушеннями мовлення. Київ : Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2024. 102 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/743652> (дата звернення: 05.01.2025).
2. Кондратенко В., Ломоносов В. Комплексний підхід до подолання заїкання у підлітків. Київ : КНТ, 2021. 152 с.
3. Літовченко О. Заїкання в дітей : профілактика та корекція. Одеса : ТОВ «Лерадрук», 2021. 248 с.
4. Лопатинська Н. Нейростимуляційні технології у логопедичній практиці з дітьми дошкільного віку з тяжкими порушеннями мовлення R&S Global. International Journal of Innovative Technologies in Social Science. 2020. Вип. 3(24).С.3-11. DOI: https://doi.org/10.31435/rsglobal_ijitss/31032020/7011.
5. Рібцун Ю. Заїкання : підтримка дитини з особливими мовленнєвими потребами в освітньому середовищі. К.: ФОП Цибульська В. О., 2023. 272 с.
6. Рібцун Ю. В. Запобігти, захистити, допомогти. Діти з особливими мовленнєвими потребами в умовах воєнного стану. *Вісник науки та освіти*. 2022. № 2. С. 201–212.
7. Рібцун Ю. В. Логопсиходіагностика дітей з особливими мовленнєвими потребами як передумова створення освітнього середовища. *Preschool and primary education in European integration and national dimensions : Scientific monograph*. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2023. Р. 94–115. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/736622> (дата звернення: 05.01.2025).
8. Рібцун Ю. В. Майчук О. Є. Логоритміка як засіб діагностики заїкання в дітей дошкільного віку. *Педагогічні науки : теорія та практика*. 2024. Вип.1 (49). С.34–43. URL : <https://doi.org/10.26661/2786-5622-2024-1-05>

9. Рібцун Ю. В. Психолого-педагогічна підтримка дітей із заїканням в умовах війни : навч.-метод. посіб. (розділ). Київ : ІСПП, 2022
10. Рібцун Ю. В. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Корекція розвитку» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для осіб з тяжкими порушеннями мовлення. Київ : Видавець Цибульська В. О., 2024. 198 с.
11. Рібцун Ю. В. Розвиток емоційної сфери дітей із порушеннями мовленнєвого розвитку. *Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови: зб. наук. праць* / за ред. В. В. Засенка. Київ : ТОВ «Наша друкарня», 2020. Вип. 16. С. 295–312. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/719808/> (дата звернення: 05.01.2025).
12. Спеціальна педагогіка і психологія : сучас. термінол. словник / за ред. Л. І. Прохоренко, В. В. Засенка. Київ : Генеза, 2024. 272 с. URL: <https://surl.li/rrocgp> (дата звернення: 05.01.2025).
13. Шахрай Т. О. Еволюція теорій заїкання від стародавніх цивілізацій до XIX століття. *Педагогічна Академія. Наукові записки*. 2024. Вип. 9. URL: <https://pedagogical-academy.com/index.php/journal/issue/view/11> (дата звернення: 05.01.2025).

16. Розвиток мовлення дітей з РАС методом сенсорної інтеграції

ПЛАН

Вступ.

Розділ 1. Теоретичні засади застосування методу сенсорної інтеграції в логопедичній корекції дітей із розладами аутистичного спектра.

- 1.1. Теоретичні засади вивчення РАС та його особливостей.
- 1.2. Поняття сенсорна інтеграція та її дисфункції.
- 1.3. Особливості сенсорного розвитку дітей із розладами аутистичного спектру.
- 1.4. Особливості розвитку комунікативних навичок у дітей з РАС.

Розділ 2. Експериментальне дослідження проблеми застосування методу сенсорної інтеграції в логопедичній корекції дітей з розладами аутистичного спектра.

- 2.1. Діагностика особливостей сенсорних дисфункцій та комунікативних навичок у дітей з розладами аутистичного спектру.
- 2.2. Методичне забезпечення застосування методу сенсорної інтеграції в логопедичній корекції дітей з розладами аутистичного спектру.
- 2.3. Аналіз результатів експерименту.

Висновки.

Список використаних джерел.

Додатки.

Об'єкт дослідження: розвиток мовлення дітей із розладами аутистичного спектру.

Предмет дослідження: метод сенсорної інтеграції в розвитку мовлення дітей із розладами аутистичного спектру.

Мета дослідження: теоретично проаналізувати та емпірично дослідити особливості розвитку мовлення у дітей з РАС засобами сенсорної інтеграції.

Завдання дослідження:

1. Здійснити теоретичний аналіз психолого-педагогічної літератури з обраної проблеми та з'ясувати особливості розвитку мовлення в дітей з РАС.
2. Експериментально дослідити особливості сенсорного розвитку та стан сформованості комунікативних навичок у дітей з РАС.
3. Науково обґрунтувати та експериментально перевірити ефективність методу сенсорної інтеграції в розвитку мовлення дітей з РАС.
4. Узагальнити отримані результати теоретичного та експериментального дослідження.

Список рекомендованої літератури

1. Айрес Дд.Е, Роббінс Дж. Дитина і сенсорна інтеграція. Розуміння прихованих проблем розвитку. Чернівці: Видавництво Ростислава Бурлаки, 2024. 266 с.
2. Бабінець І. В. Особливості розвитку дітей дошкільного та молодшого шкільного віку із диспраксією. *Магістерські студії. Альманах.* 2023. № 23. С. 177–181.
3. Вакуленко Ю.В. Сенсорний профіль (коротка версія): адаптація на українській вибірці нормотипових дітей та дітей з розладами аутистичного спектра. *Український психологічний журнал.* 2020. № 1 (13). С. 44–57. [https://doi.org/10.17721/upj.2020.1\(13\)](https://doi.org/10.17721/upj.2020.1(13)).
4. Кіпаренко О. Л. Сенсорна інтеграція як метод корекції розладів у дітей. *Проблеми сучасної психології. Зб. наук. пр.* 2020. № 49. С. 152–176. <https://doi.org/10.32626/2227-6246.2020-49.152-176>.
5. Сікора С. М., Федорова Н. В. Особливості застосування методу сенсорної інтеграції в логопедичній корекції дітей з розладами аутистичного спектру. *Наука, освіта, суспільство очима молодих.* Зб. м-лів XVI Всеукраїнської наук.-практ. конф. [19 травня 2023 р., м. Рівне]. Рівне : РДГУ, 2023. С. 16–17.
6. Семенцова О., Пущина І., Серeda О., Степаненко А. Корекція оральної диспраксії у дітей дошкільного віку з РАС засобами сенсорної інтеграції в контексті використання послідовних програм. *Дошкільна освіта : світові тенденції.* 2025. № 6 . С. 128–152. <https://doi.org/10.31470/2786-703X-2024-6-128-152> (дата звернення: 05.01.2025).
7. Стахова Л., Душина А. Сенсорна інтеграція як метод корекції порушень мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку. *Сучасні проблеми логопедії та реабілітації.* 2021. С. 127 – 129.
8. Логопедія : підручник / за ред. М.К. Шеремет. Вид. 5-те. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2018. 856 с.

17. Нейрологопедичні вправи як засіб логокорекційної роботи з дітьми дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення

ПЛАН

Вступ.

Розділ 1. Теоретико-методичні засади використання нейрологопедичних вправ у логокорекційній роботі з дітьми дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення.

1.1. Механізми порушень мовлення у дітей із загальним недорозвитком мовлення.

1.2. Аналіз нейрологопедичних підходів до корекційної роботи з дітьми із загальним недорозвитком мовлення.

1.3. Особливості використання нейрологопедичних вправ у логокорекційній роботі з дітьми дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення.

РОЗДІЛ 2. Дослідження нейрологопедичного статусу дітей дошкільного віку з загальним недорозвитком мовлення.

2.1. Організація та методика проведення констатувального етапу дослідження.

2.2. Результати констатувального етапу експерименту.

2.3. Методичні рекомендації щодо особливостей застосування нейрологопедичних вправ у логокорекційній роботі для дітей дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення.

Висновки.

Список використаних джерел.

Додатки.

Об'єкт дослідження: мовленнєвий розвиток дітей дошкільного віку.

Предмет дослідження: нейрологопедичні вправи як засіб логокорекційної роботи з дітьми дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення.

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати, розробити та апробувати корекційну програму використання нейрологопедичних вправ у логокорекційній роботі з дітьми дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення.

Завдання дослідження:

1. Вивчити стан розробленості проблеми механізмів порушень мовлення у дітей із загальним недорозвитком мовлення та нейрологопедичних підходів до корекційної роботи з дітьми із загальним недорозвитком мовлення.
2. Виявити особливості мовлення у дітей із загальним недорозвитком мовлення.
3. Розробити та апробувати корекційну програму корекційну програму використання нейрологопедичних вправ у логокорекційній роботі з дітьми дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення.

Список рекомендованої літератури

1. Бабич Н. М., Машковська Т. В. Особливості сформованості нейролінгвістичного компонента двомовності у дітей дошкільного віку з порушеннями мовлення. *Спеціальна і інклюзивна освіта : проблеми та перспективи*. Тези за матеріалами 15 конференції 17-18 листопада 2022 року / за ред. О. Гаврилова. Кам'янець-Подільський : Видавець Ковальчук О.В., 2022. С.164–168. URL:<https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/43524/1/V...> (дата звернення: 05.01.2025).
2. Блайт С. Г. Оцінка нейромоторної підготовки до навчання. Харків : Ранок, 2023. 96 с.
3. Бондар Л. Корекційні засоби навчання в роботі з дітьми з тяжкими порушеннями. *Дефектолог*. 2020. №3. С.4–5.
4. Вітковська Н. В. Нейрологопедія : сучасний підхід до сучасних дітей. Методичні рекомендації. Луцьк, 2022. 61 с. URL: <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi78/0058612.pdf> (дата звернення: 05.01.2025).
5. Єлік А. В. Прийоми стимуляції мовленнєвої активності у дітей дошкільного віку з порушенням мовленнєвого розвитку. *Магістерські студії*. 2021. Вип. 21. С.229–231.
6. Лопатинська Н. А., Коломієць Є. М. Розвиток монологічного мовлення у дітей старшого дошкільного віку з мовленнєвими труднощами засобами цифрових технологій. *Освіта осіб з особливими потребами : шляхи розбудови*. 2024. № 25. С. 141–155. URL: <https://spp.org.ua/index.php/journal/article/view/>
7. Лопатинська Н.А. Нейростимуляційні технології у логопедичній практиці з дітьми дошкільного віку з тяжкими порушеннями мовлення. *International Journal of Innovative Technologies in Social Science*, Warsaw, Poland, 2020. № 3 (24). С. 3–11.
8. Лопатинська Н. А. Системний підхід до нейрологопедичної діагностики комунікативно-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку із різними типами мовленнєвого дизонтогенезу. *Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки*. 2020. Вип. 15. С. 130–144.
9. Лопатинська Н. А., Хомик Т. В., Косянчук А. Д. Нейростимуляційні технології у корекційно-розвитковій діяльності з дітьми раннього та дошкільного віку з моторними дисфункціями. *Development trends in special and inclusive education in the context of the European dimension: theory and practice : Scientific monograph*. Baltija Publishing, Latvia, Riga, Latvia, 2024. С. 142–163. DOI: <https://doi.org/10.30525/97-9934-26-457-3-8>.

18. Збагачення словника у дітей старшого дошкільного віку із ЗНМ засобами фольклорної казки

ПЛАН

Вступ.

Розділ 1. Теоретичні основи розвитку словникового запасу в старших дошкільників із ЗНМ.

1.1. Сутність поняття «загальне недорозвинення мовлення» (ЗНМ).

1.2. Специфіка словника в дітей старшого дошкільного віку із ЗНМ.

1.3. Роль фольклорної казки в збагаченні словникового запасу старших дошкільників із ЗНМ.

Розділ 2. Експериментальна робота зі збагачення словника у дітей старшого дошкільного віку із ЗНМ засобами фольклорної казки.

2.1. Діагностика рівня розвитку словникового запасу в старших дошкільників із ЗНМ.

2.2. Система корекційної роботи зі збагачення словника в дітей старшого дошкільного віку із ЗНМ за допомогою фольклорної казки.

2.3. Аналіз результатів експериментального дослідження.

Висновки.

Список використаних джерел.

Додатки.

Об'єкт дослідження: розвиток словникового запасу дітей старшого дошкільного віку із ЗНМ.

Предмет дослідження: педагогічні умови й методика логопедичної роботи, спрямована на збагачення словникового запасу старших дошкільників із ЗНМ засобами фольклорної казки.

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати та експериментально вивчити особливості збагачення словникового запасу дітей старшого дошкільного віку із ЗНМ засобами фольклорної казки.

Завдання дослідження:

1. Розкрити сутність поняття ЗНМ.

2. Окреслити особливості словника в дітей старшого дошкільного віку із ЗНМ.

3. З'ясувати роль фольклорної казки в збагаченні словникового запасу старших дошкільників із ЗНМ.

4. Виявити рівень сформованості словникового запасу в старших дошкільників із ЗНМ.

5. Запропонувати та перевірити експериментально доцільність проведення корекційної роботи зі збагачення словникового запасу дітей старшого дошкільного віку із ЗНМ засобами фольклорної казки.

Список рекомендованої літератури

1. Арнаутова Л. В., Войтенко К. А. Інноваційні технології та їх використання в логопедичній практиці з дітьми з порушенням мовлення. *Проблеми*

- реабілітації* : зб. наук. праць / редкол. : О. І. Форостян та ін. Одеса : видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2021. С. 5–8.
2. Гуменюк О. С., Пацула І. Н., Павлюк А. С. Психолого-педагогічні характеристики дітей із загальним недорозвиненням мовлення та роль психолого-педагогічної характеристики в організації корекційно-розвиткового процесу з дітьми. *Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності : збірник матеріалів V Міжнародної науково-практичної конференції, м. Тернопіль, Україна, 29-30 вересня 2022 року*. Тернопіль : СМП «Тайп», 2022. С. 113–126.
  3. Гуц Б. Р., Шостак О. О. Збагачення словника в дошкільників із ЗНМ засобами фольклорної казки. *Наука, освіта, суспільство очима молодих : матеріали XVII Міжнародної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти та молодих учених*. Рівне : РВВ РДГУ, 2024. С. 24-26.
  4. Казачінер О. С., Бойчук Ю. Д. Казки та казкові історії як інструмент виховання та розвитку дітей. *Наукові перспективи*. 2022. Вип. № 1 (19). С. 489-497.
  5. Куляша О. П. Загальний недорозвиток мовлення : поняття, рівні та прийоми формування навичок зв'язного мовлення у дітей із ЗНМ. *Альманах науки*. 2021. № 4 (49). С. 20–24.
  6. Куренкова А. В. Інноваційні технології мовленнєвого розвитку дітей з ЗНМ в роботі вчителя-логопеда. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2023. Вип. 62. Том 2. С. 248–254.
  7. Логвінова Ю. С. Збагачення, уточнення та активізація словника дітей із ЗНМ III рівня засобами ігор та ігрових вправ. *Система освіти і виховання дітей з особливими освітніми потребами: досвід минулого – погляд у майбутнє: до 85-річчя акад. В. І. Бондаря : зб. наук. пр. / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди ; [редкол. : Ю. Д. Бойчук (голов. ред.) та ін.]*. Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2023. С. 207–211.
  8. Лола Д. А. Основні аспекти розвитку активного мовленнєвого словникового запасу дошкільників із загальним недорозвиненням мовлення II рівня. *Система освіти і виховання дітей з особливими освітніми потребами : досвід минулого – погляд у майбутнє : до 85-річчя акад. В. І. Бондаря : зб. наук. пр. / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди ; [редкол. : Ю. Д. Бойчук (голов. ред.) та ін.]*. Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2023. С. 212–214.
  9. Мілевська О. П. Змістові засади формування дієслівної лексики у дошкільників із ЗНМ. *Інноваційна педагогіка : науковий журнал*. 2021. № 37. С. 156–160.
  10. Мураховська І. В. Корекційна робота з формування зв'язного мовлення у дітей із загальним недорозвиненням мовлення III рівня. *Актуальні питання корекційної та інклюзивної освіти : зб. наук. пр. / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди ; [редкол. : Ю. Д. Бойчук (голов. ред.), Т. Ю. Маркіна, Л. Є. Перетяга]*. Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2020. С. 243–247.

19. Корекція дислалії в дітей старшого дошкільного віку в процесі ігрової діяльності

ПЛАН

Вступ.

Розділ 1. Теоретичні основи проблеми мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку з дислалією.

1.1. Аналіз наукових поглядів щодо дослідження поняття дислалії.

1.2. Методи та форми корекції дислалії в дітей дошкільного віку.

1.3. Значення ігрової діяльності для подолання дислалії в дошкільників.

Розділ 2. Дослідно-експериментальна робота з корекції дислалії в дітей старшого дошкільного віку засобами ігрової діяльності.

2.1. Діагностика стану сформованості звуковимови в дошкільників із дислалією.

2.2. Експериментальне впровадження методики корекції дислалії в дітей дошкільного віку засобами гри.

2.3. Аналіз результатів експериментальної роботи.

Висновки.

Список використаних джерел.

Додатки.

Об'єкт дослідження: мовленнєвий розвиток дітей старшого дошкільного віку.

Предмет дослідження: педагогічні умови і методика логопедичної роботи, спрямована на корекцію звуковимови в дітей старшого дошкільного віку з дислалією засобами ігрової діяльності.

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати й експериментально вивчити доцільність ігрової діяльності як засобу корекції звуковимови в дітей старшого дошкільного віку з дислалією.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати наукові погляди щодо дослідження поняття дислалії.

2. Розглянути методи й форми корекції дислалії в дітей дошкільного віку.

3. З'ясувати значення ігрової діяльності для подолання дислалії в дошкільників.

4. Обґрунтувати показники та провести діагностику стану порушень звуковимови в дітей старшого дошкільного віку з дислалією.

5. Запропонувати й експериментально вивчити доцільність та ефективність ігрової діяльності як засобу корекції звуковимови в дітей старшого дошкільного віку з дислалією.

Список рекомендованої літератури

1. Верхолаз В. Розвиток мовлення. Київ : Vivat, 2020. 48 с.

2. Гуля С. І. Організація взаємодії роботи логопеда, вихователя та батьків для корекції дислалії у дітей середнього та старшого дошкільного віку.

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції

- «Філософія для дітей : сучасний стан і перспективи розвитку», 25–26 травня 2021 року, м. Київ. 2021. С. 74–77.
3. Грибань Г. Освітні труднощі та рівні підтримки дітей з дислалією в освітньому процесі. *Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови*. 2022. Вип. 1 (21). С. 9–21.
  4. Деснова І. С. Використання пальчикових ігор у процесі розвитку дрібної моторики дітей молодшого дошкільного віку. *World science: problems, prospects and innovations: materials the 5-th International scientific and practical conference «World science: problems, prospects and innovations» (January 27-29, 2021) Perfect Publishing, Toronto, Canada*. 2021. Р. 488-496.
  5. Литвин В. Г. Використання ігрових вправ при корекції звука [р] у дошкільнят з функціональною дислалією. *Формування життєвої компетентності осіб з особливими освітніми потребами в системі позашкільної, спеціальної та інклюзивної освіти* : зб. наук. пр. [за матеріалами Всеукр. наук.-практ. конф.] / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди ; [за заг. ред. Ю. Д. Бойчука]. Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2023. С. 449–454.
  6. Партола В. В. Значення дидактичних ігор у корекції мовлення дітей старшого дошкільного віку. *Актуальні питання спеціальної, інклюзивної і здоров'язберезжувальної освіти* : зб. наук. пр. [матеріалів круглого столу 20 жовт. 2022 р.] / Харків. нац. пед. ун-т імені Г.С. Сковороди [за заг. ред. Ю. Д. Бойчука]. Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2022. С. 53–54.
  7. Сіненко Ю. Особливості діагностики дислалії у дітей дошкільного віку. *Інновації в початковій освіті : досвід, виклики сьогодення, перспективи : матеріали II наук.-практ. інтернет-конф. здобувачів другого (магістер.) рівня вищ. освіти другого року навчання ф-ту початк. навчання, Харків, 11 жовт. 2022 р.* / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди ; [за заг. ред. В. В. Ушмарової]. Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2022. С. 47.
  8. Сулятицький І., Порохнява А. Емоційно-вольові особливості дошкільників із дислалією. *Педагогічна освіта : Теорія і практика. Психологія. Педагогіка*. 2021. Вип. 35 (1). С. 101–107.
  9. Шостак О. О., Фещук І. О. Ігрова діяльність як засіб корекції дислалії в старших дошкільників. *Інновації та науковий потенціал світу: збірник наукових праць з матеріалами V Міжнародної наукової конференції, м. Умань, 25 жовтня, 2024 р.* / Міжнародний центр наукових досліджень. Вінниця : ТОВ «УКРЛОГОС Груп, 2024. С. 493–495.
  10. Шостак О. О., Фещук І. О. Корекційна робота з усунення порушень звуковимови при дислалії в дітей дошкільного віку. *Наукові тренди постіндустріального суспільства : збірник наукових праць з матеріалами VI Міжнародної наукової конференції, м. Івано-Франківськ, 26 квітня, 2024 р.* / Міжнародний центр наукових досліджень. Вінниця : ТОВ «УКРЛОГОС Груп, 2024. С. 202–204.

20. Корекційно-розвиткова робота логопеда при сенсорній афазії

ПЛАН

Вступ.

Розділ 1. Теоретичні аспекти проблеми формування мовлення в осіб із сенсорною афазією.

1.1. Поняття афазії та сучасні підходи до класифікації мовленнєвих порушень у хворих.

1.2. Симптоматика і механізми сенсорної афазії.

1.3. Методи відновлення мовленнєвих функцій при сенсорній афазії в осіб післяінсультного стану.

Розділ 2. Дослідно-експериментальна робота з відновлення мовленнєвої діяльності в дорослих із сенсорною афазією.

2.1. Діагностика мовлення в осіб післяінсультного стану при сенсорній афазії.

2.2. Система логопедичної терапії при сенсорній афазії.

2.3. Аналіз результатів експериментального дослідження.

Висновки.

Список використаних джерел.

Додатки.

Об'єкт дослідження: мовленнєве спілкування осіб із сенсорною афазією.

Предмет дослідження: зміст і методика спеціально організованої корекційної роботи з відновлення мовленнєвої діяльності при сенсорній афазії в осіб післяінсультного стану.

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати й експериментально апробувати зміст і методику роботи, спрямованої на відновлення втрачених функцій мовленнєвої сфери в осіб післяінсультного стану при сенсорній афазії.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати й узагальнити науково-теоретичні механізми порушення мовлення за даними афазіології.
2. Розкрити особливості сенсорної афазії.
3. З'ясувати методи відновлення мовленнєвих функцій в осіб післяінсультного стану при сенсорній афазії.
4. Визначити рівень мовленнєвого спілкування при сенсорній афазії у хворих, які перенесли інсульт.
5. Розробити програму корекційно-відновлювальної роботи для осіб із післяінсультною сенсорною афазією.

Список рекомендованої літератури

1. Балаж М. С. Проблема реабілітації осіб із сенсомоторною афазією внаслідок гострого порушення мозкового кровообігу з позиції фізичного терапевта. *Спортивна медицина, фізична терапія та ерготерапія*. 2020. № 1. С. 132–136. DOI: <https://doi.org/10.32652/spmed.2020.1.132-136>

2. Дерман Н. В. Відновлювальна робота з хворими на афазію. *Актуальні питання спеціальної, інклюзивної і здоров'язбережувальної освіти : зб. наук. пр. Харківського нац. пед. ун-ту імені Г. С. Сковороди*. Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2022. С. 38–42.
3. Дерман Н. В. Перетяга Л. Є. Логопедична допомога особам, які перенесли інсульт. Харківський природничий форум V Міжнар. конф. молодих учених. Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2022. С. 114–117.
4. Івахненко А. А., Пущина І. В. Види порушень мовленнєвої функції у пацієнтів після інсульту. *Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки)*. Збірник наукових праць / за ред. М. К. Шеремет. Кам'янець-Подільський : Видавець Ковальчук О. В., 2020. Випуск 16. Том 1. С. 105–113.
5. Некрасова Н. О., Руденко С. Ю., Тихонова Л. В. Постінсультна афазія у контексті сучасних поглядів на нейрофізіологію мовної функції. *Український журнал медицини, біології та спорту*. 2021. Том 6. № 5 (33). С. 28–37.
6. Сибірякін Я., Балаж М., Порушення якості життя постінсультних пацієнтів з афазією. *Спортивна медицина, фізична терапія та ерготерапія*: 2021. Випуск № 2. С. 25–27.
7. Фроленкова Л. Особливості стану мовленнєвої діяльності в результаті порушення мозкового кровообігу. *Молодий вчений*. 2020. № 2 (78). С. 151–154.
8. Чайка М. С. Теорія та практика використання альтернативної комунікації для осіб з особливими освітніми потребами. Київ : Соціальне підприємство «ДивоГра», 2021. 82 с.
9. Шостак О. О., Миронець Б. В. Відновлення мовленнєвих функцій в осіб із афазією. *Міжгалузеві диспути: динаміка та розвиток сучасних наукових досліджень : матеріали III Міжнародної наукової конференції, м. Хмельницький, 27 січня, 2023 р.* Міжнародний центр наукових досліджень. Вінниця : Європейська наукова платформа, 2023. С. 231–232.
10. Шостак О. О., Миронець Б. В. Специфіка сенсорної афазії як порушення мовлення. *Інноваційні тенденції сьогодення в сфері природничих, гуманітарних та точних наук : матеріали II Міжнародної наукової конференції, м. Дніпро, 17 березня 2023 р.* Міжнародний центр наукових досліджень. Вінниця : Європейська наукова платформа, 2023. С. 203–204.

21. Формування монологічного мовлення в учнів початкових класів із затримкою психічного розвитку засобами художньої літератури

ПЛАН

Вступ.

Розділ 1. Теоретичні засади проблеми формування зв'язного мовлення в учнів початкових класів із затримкою психічного розвитку.

1.1. Особливості розвитку зв'язного мовлення в учнів початкових класів.

1.2. Психолого-педагогічна характеристика молодших школярів із затримкою психічного розвитку.

1.3. Роль художньої літератури у формуванні монологічного мовлення в учнів початкових класів із затримкою психічного розвитку.

Розділ 2. Експериментальне дослідження формування монологічного мовлення в учнів початкових класів із затримкою психічного розвитку з використанням художньої літератури.

2.1. Вивчення стану сформованості монологічного мовлення в молодших школярів із затримкою психічного розвитку.

2.2. Педагогічні умови формування монологічного мовлення в учнів початкових класів із затримкою психічного розвитку засобами художньої літератури.

2.3. Аналіз результатів експериментальної роботи.

Висновки.

Список використаних джерел.

Додатки.

Об'єкт дослідження: мовленнєвий розвиток молодших школярів із ЗПР.

Предмет дослідження: розвиток монологічного мовлення в учнів початкових класів із ЗПР засобами художніх творів.

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати, розробити й експериментально перевірити методику корекційної роботи, спрямовану на формування монологічного мовлення в молодших школярів із ЗПР із використанням художніх творів.

Завдання дослідження:

1. Розкрити особливості розвитку зв'язного мовлення в учнів початкових класів.
2. Визначити психолого-педагогічні характеристики молодших школярів із ЗПР.
3. З'ясувати значення художньої літератури у формуванні монологічного мовлення в учнів початкових класів із ЗПР.
4. Окреслити педагогічні умови розвитку монологічного мовлення в молодших школярів із ЗПР.
5. Розробити й експериментально перевірити методику корекційної роботи з формування монологічного мовлення в учнів початкових класів із ЗПР засобами художньої літератури.

Список рекомендованої літератури

1. Брушневська І. М., Рібцун Ю. В. Комунікативний компонент мовленнєвої діяльності у дітей: методика формування : навч.-метод. посіб. для роботи з дітьми із порушеннями мовлення. Запоріжжя : ТОВ «ЛПС» ЛТД, 2020. 144 с.
2. Голуб Н. М. Особливості організації корекційно-розвивальної роботи з молодшими школярами із загальним недорозвиненням мовлення, затримкою психічного розвитку в умовах інклюзивного навчання.

- Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки) : збірник наукових праць.* 2020. Вип. 15. С. 56–65.
3. Горбачова І. В., Коваленко О. П., Шевченко С. М. Стратегії впровадження інклюзивної освіти в сучасній школі. *Вісник психології і педагогіки.* 2020. № 2(41). С. 112–121.
  4. Рібцун Ю. В. Учні початкових класів із тяжкими порушеннями мовлення: навчання та розвиток : навч.-метод. посіб. Львів : Світ, 2020. 264 с. : іл.
  5. Трофименко Л. І. Специфіка формування граматичної компетенції у дітей з тяжкими порушеннями мовлення. *Особлива дитина: навчання і виховання.* 2020. № 2 (98). С. 64–73.
  6. Федорова Н., Іванова І. Формування зв'язного мовлення у дітей дошкільного віку із затримкою психічного розвитку засобами художніх творів. *Актуальні проблеми дошкільної та спеціальної освіти : матеріали III Міжнар. пед. читань пам'яті проф. Т. І. Поніманської.* Рівне : О. Зень, 2020. С. 256–259.
  7. Шостак О. О., Антонюк А. С. Особливості мовленнєвої діяльності в дітей із ЗПР. *Здобутки та досягнення прикладних та фундаментальних наук XXI століття : матеріали II Міжнародної наукової конференції, м. Ужгород, 19 травня, 2023 р. / Міжнародний центр наукових досліджень.* Вінниця : Європейська наукова платформа, 2023. С. 188-189.
  8. Шостак О. О., Антонюк А. С. Художня література як засіб формування монологічного мовлення в молодших школярів із ЗПР. *Науковий простір: актуальні питання, досягнення та інновації : матеріали V Міжнародної наукової конференції, м. Черкаси, 26 травня, 2023 р. / Міжнародний центр наукових досліджень.* Вінниця : Європейська наукова платформа, 2023. С. 203–204.
  9. Шостак О. О. Розвиток мовлення дошкільників і молодших школярів із ЗНМ засобами художньої літератури. *Мова і засоби масової комунікації на сучасному історичному етапі : матеріали міжнародної науково-практичної конференції : м. Львів, 10–11 вересня 2021 р.* Львів : ГО «Наукова філологічна організація «ЛОГОС», 2021. С. 54–56.

22. Корекційна робота з подолання ЗНМ у молодших школярів засобами логоритміки

ПЛАН

Вступ

Розділ 1. Теоретичні основи проблеми мовленнєвого розвитку дітей із ЗНМ.

1.1. Специфіка ЗНМ як мовленнєвого порушення.

1.2. Психолого-педагогічна характеристика молодших школярів із ЗНМ.

1.3. Роль логоритміки в подоланні ЗНМ в учнів початкових класів.

Розділ 2. Дослідно-експериментальна робота з подолання ЗНМ у молодших школярів засобами логоритміки.

2.1. Вивчення рівня мовленнєвого розвитку в учнів початкових класів із ЗНМ.

2.2. Система корекційно-педагогічної роботи з молодшими школярами із ЗНМ.

2.3. Аналіз результатів експериментального дослідження.

Висновки.

Список використаних джерел.

Додатки.

Об'єкт дослідження: мовленнєва діяльність молодших школярів із ЗНМ.

Предмет дослідження: педагогічні умови і методика корекційної (логопедичної) роботи з подолання ЗНМ в учнів початкових класів засобами логоритміки.

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати, розробити й експериментально перевірити педагогічні умови і методику корекційної (логопедичної) роботи, спрямованої на подолання ЗНМ у молодших школярів.

Завдання дослідження:

1. Розкрити поняття «загальне недорозвинення мовлення (ЗНМ)».
2. Визначити психолого-педагогічні характеристики молодших школярів із ЗНМ.
3. З'ясувати роль логоритміки в подоланні ЗНМ в учнів початкових класів.
4. Окреслити педагогічні умови розвитку мовлення в молодших школярів із ЗНМ.
5. Розробити й експериментально перевірити методику корекційної (логопедичної) роботи з подолання ЗНМ в учнів початкових класів.

Список рекомендованої літератури

1. Голуб Н. М. Особливості організації корекційно-розвивальної роботи з молодшими школярами із загальним недорозвиненням мовлення, затримкою психічного розвитку в умовах інклюзивного навчання. *Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки): збірник наукових праць*. 2020. Вип. 15. С. 56–65.
2. Рібцун Ю. В. У країні Веселкових звуків. Альбом учителя-логопеда. Ч. 1. Харків : Видавнича група «Основа», 2020. 96 с. (Серія «Логопеду»).
3. Рібцун Ю. В. У країні Веселкових звуків. Альбом учителя-логопеда. Ч. 2. Харків : Видавнича група «Основа», 2020. 80 с. (Серія «Логопеду»).
4. Рібцун Ю. В. Учні початкових класів із тяжкими порушеннями мовлення: навчання та розвиток : навч.-метод. посіб. Львів : Світ, 2020. 264 с. : іл.
5. Степанова О. Місце дисципліни «Початковий курс української мови» у навчанні дітей із загальним недорозвитком мови (ЗНМ). *Гуманізація освітнього простору спеціальної та інклюзивної освіти: теорія і практика* : колект. монографія / Е. А. Данілавічюте, С. П. Миронова,

- Н. Г. Пахомова, О. М. Таранченко [та ін.]; за наук. ред. А. А. Колупаєвої, І. М. Дичківської. Рівне : «Волинські береги», 2020. С. 177–190.
6. Шостак О., Вахнюк І. Корекція ЗНМ у молодших школярів засобами логоритміки. *Актуальні проблеми дошкільної та спеціальної освіти : матеріали IV Міжнародних педагогічних читань пам'яті професора Т. І. Поніманської, м. Рівне, 12 листопада, 2021 р.* Рівне : Видавець О. Зень, 2021. С. 176–178.
  7. Шостак О. О., Вахнюк І. А. Психолого-педагогічна характеристика учнів початкових класів із ЗНМ. *The driving force of science and trends in its development: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the III International Scientific and Theoretical Conference, November 4, 2022.* Coventry, United Kingdom : European Scientific Platform. P. 135–136.
  8. Шостак О. Логоритміка як засіб корекції ЗНМ у молодших школярів. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка.* Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2022. Вип. 52. Том 3. С. 255–259.
  9. Шостак О. О. Розвиток відчуття ритму в дітей із порушеннями мовлення з використанням художніх творів. *Інноваційна педагогіка. Науковий журнал.* Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. Випуск 43. Том 2. С. 52–55.

23. Фізична реабілітація дітей із ДЦП в умовах сім'ї

ПЛАН

Вступ.

Розділ 1. Теоретичні засади дослідження проблеми фізичної реабілітації дітей з ДЦП в умовах сім'ї.

1.1. Клінічні форми та прояви дитячого церебрального паралічу.

1.2. Роль і місце сім'ї у вихованні та реабілітації дитини з церебральним паралічем.

1.3. Методи реабілітації при церебральному паралічі.

Розділ 2. Експериментальне вивчення програми фізичної реабілітації дітей із ДЦП в умовах сім'ї.

2.1. Реабілітаційне обстеження дітей з церебральним паралічем в умовах сім'ї.

2.2. Застосування індивідуальної програми з фізичної реабілітації дітей з церебральним паралічем в умовах сім'ї.

2.3. Аналіз отриманих результатів експериментальної роботи.

2.4. Методичні особливості застосування засобів фізичної реабілітації для дітей із церебральним паралічем в умовах сім'ї.

Висновки.

Список використаних джерел.

Додатки.

Об'єкт дослідження: фізичний розвиток дітей із церебральним паралічем.

Предмет дослідження: зміст і методика фізичної реабілітації дітей церебральним паралічем в умовах сім'ї.

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити ефективність застосування фізичної реабілітації дітей із церебральним паралічем в умовах сім'ї.

Завдання дослідження:

1. Розглянути особливості застосування фізичної реабілітації дітей з церебральним паралічем в умовах сім'ї в психолого-педагогічних дослідженнях;
2. Визначити форми та прояви дитячого церебрального паралічу;
3. Обґрунтувати та експериментально апробувати зміст і методику фізичної реабілітації дітей з дитячим церебральним паралічем.

Список рекомендованої літератури

1. Вільчковський Є.С., Курок О.І. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку. Суми: Університетська книга, 2023. 230 с.
2. Канюка Є. В., Бакурідзе-Маніна В. Б., Волошко М. С. Досвід застосування мультидисциплінарного підходу в реабілітації дітей з церебральним паралічем. Від лікувальної фізичної культури до фізичної реабілітації, фізичної терапії та ерготерапії: спадкоємність спеціальностей і навчальних дисциплін. *Від лікувальної фізичної культури до фізичної реабілітації, фізичної терапії та ерготерапії: спадкоємність спеціальностей і навчальних дисциплін*. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Запоріжжя, 3–4 червня 2021 р. ФОП Швець В.М., Миколаїв, 2021. С. 96–99. URL: <http://repo.dma.dp.ua/id/eprint/7268>
3. Кузенко О.Й., Голод Н.Р., Янів О.В., Тудоси В.Г., Федорівська Л.П. Теорія і методика адаптивного фізичного виховання в інклюзивному освітньому просторі: навчальний посібник. 2-е вид. Івано-Франківськ, Львів: Видавництво ПП «Новий Світ – 2000», 2024. 174 с.
4. Семенець М. Д., Мисула І. Р., Бакалюк Т. Г., Семенець А. В. Ефективність застосування методів фізичної реабілітації для дітей з дитячим церебральним паралічем: бібліометричний аналіз. *Медсестринство*. 2021. № 3. С. 17–19.
5. Юрчук О., Юрчук О. Соціальна реабілітація дітей старшого дошкільного віку із психофізичними порушеннями засобами фізичної культури. *Іноватика у вихованні: зб. наук. пр.* Вип. 20./ М-во освіти і науки України, Рівнен. Держ. Гуманіт. Ун-т; упоряд.: О.Б. Петренко; ред.кол.: О.Б. Петренко, К.М. Павелків, Т.С. Ціпан та ін. Рівне: РДГУ, 2024. С. 168–179.
6. Юрчук О. Проблема профілактики порушень опорно-рухового апарату в дітей / Юрчук О., Тишинська Я. *Актуальні проблеми педагогічної освіти: новації, досвід та перспективи*: збірник тез доповідей I Всеукраїнської

науково-практичної конференції з міжнародною участю (10 квітня 2020 року, м. Запоріжжя) / за заг. Ред. О. В. Пономаренко, Л. О. Сущенко. Запоріжжя : АА Тандем, 2020. С. 141–143.

7. Юрчук О., Дорош І. Здоров'яформуючі заходи в ЗДО як засіб оптимізації психофізичного розвитку дітей 5-6 років. *Актуальні проблеми дошкільної та спеціальної освіти*: матеріали III Міжнародних педагогічних читань пам'яті професора Т.І.Поніманської. Рівне : РДГУ, 2020. С. 282.
8. Юрчук О. Застосування дельфінотерапії як засобу корекції осіб з психофізичними порушеннями. *Психологія життєвого простору сучасної молоді*. Рівне, 2021. С. 114–116.

24. Фізична реабілітація дітей з розладами аутистичного спектру

ПЛАН

Вступю

Розділ 1. Теоретичний аналіз проблеми фізичної реабілітації дітей з розладами аутичного спектру.

- 1.1. Клінічні прояви аутизму, ознаки та симптоми порушення розвитку.
- 1.2. Сучасні методи фізичної реабілітації при розладах аутистичного спектра.
- 1.3. Основні вимоги до місця та організації проведення занять ЛФК.

Розділ 2. Експериментальна перевірка програми фізичної реабілітації дітей з розладами аутистичного спектру.

- 2.1. Діагностика порушень адаптивної поведінки дітей з розладами аутистичного спектру.
- 2.2. Застосування індивідуальної програми з фізичної реабілітації дітей з розладами аутистичного спектру.
- 2.3. Аналіз результатів дослідження.
- 2.4. Методичні особливості застосування засобів фізичної реабілітації для дітей з розладами аутистичного спектру.

Висновки.

Список використаних джерел.

Додатки.

Об'єкт дослідження: фізичний розвиток дітей із розладами аутистичного спектру.

Предмет дослідження: зміст і методика фізичної реабілітації дітей з розладами аутистичного спектру.

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити ефективності застосування фізичної реабілітації дітей з розладами аутистичного спектру.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати клінічні прояви аутизму, ознаки та симптоми порушення.

2. Розглянути особливості застосування фізичної реабілітації дітей з аутичними розладами в психолого-педагогічних дослідженнях.
3. Обґрунтувати та експериментально апробувати зміст і методику фізичної реабілітації дітей з розладами аутистичного спектру.

Список рекомендованої літератури

1. Боднар І., Павлова І., Хамаде А. Фізичне виховання дітей з розладами спектру аутизму: систематичний огляд структури та ефектів інтервенційних програм. *Щоквартальник фізіотерапії*. 2020. № 28 (4). С. 61–70. <https://doi.org/10.5114/pq.2020.96232>.
2. Бочелюк В, Панов М. Особливості організації психокорекційної роботи з аутичними дітьми: зарубіжний досвід. *Вісник ХНПУ імені Г. С. Сковороди. Психологія*. 2022. № 65. С. 235–225. <https://doi.org/10.1097/GRF.0000000000000707>.
3. Бочелюк В, Панов М. Особливості організації психокорекційної роботи з аутичними дітьми: зарубіжний досвід. *Вісник ХНПУ імені Г. С. Сковороди. Психологія*. 2022. № 65. С. 235–225. <https://doi.org/10.1097/GRF.0000000000000707>.
4. Бочелюк В., Позднякова О., Турубарова А. Аутологія. Київ : КНТ, 2024. 324 с.
5. Ковиліна В. Г., Клецко А. Сучасні методологічні підходи до корекції аутичних порушень у дітей. *Педагогічний альманах. Актуальні проблеми дошкільної освіти : теорія та практика : матеріали II Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених (04 листопада 2022 року)*. Вип. 2. Одеса : Видавництво ТОВ «Лерадрук», 2022. С. 94-99.
6. Лавренюк А. Особливості організації фізичної реабілітації в корекційній роботі для дітей з розладами аутистичного спектра. *Сучасні світові тенденції розвитку науки та інформаційних технологій*. 2022. 58 с.
7. Міністерство охорони здоров'я. 5 міфів про аутизм. URL: <https://moz.gov.ua/article/health/5-mifiv-pro-autizm>
8. Пастушенко Н. В., Ковальова О. В. Фізична реабілітація дітей та підлітків з розладами аутистичного спектру (РАС за допомогою занять гірськими лижами. *Тематичний напрямок «засоби, технології та інноваційні розробки фізичної терапії»*. 2023. №9. С. 77–81. URL: https://zp.edu.ua/uploads/dept_s&r/2023/conf/5.1/STvOD_2023_materialy.pdf#page=77 (дата звернення: 05.01.2025).
9. Соколова Г.Б., Парфьонова Т. В. Корекційна робота з дітьми з розладами аутистичного спектру із використанням інноваційних технологій. *Проблеми реабілітації: Збірник наукових праць (за матеріалами науково-практичної конференції)*. Одеса : С. 145–148.
10. Шрамм Р. Дитячий аутизм і АВА терапія, що ґрунтується на методах прикладного аналізу поведінки. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 140 с.

25. Методика фізичного виховання дітей дошкільного віку з порушенням зору

ПЛАН

Вступ.

Розділ 1. Теоретичні та методичні засади фізичного виховання дітей дошкільного віку з порушенням зору.

- 1.1. Особливості психофізичного розвитку дітей з порушенням зору.
- 1.2. Завдання і засоби адаптивного фізичного виховання.
- 1.3. Показання і протипоказання до фізичних навантажень.
- 1.4. Корекція і профілактика порушень зору.

Розділ 2. Методика фізичного виховання дітей дошкільного віку з порушенням зору

- 2.1. Діагностика рухового розвитку дітей з порушенням зору.
- 2.2. Застосування індивідуальної програми з фізичного виховання для дітей з порушенням зору.
- 2.3. Аналіз отриманих результатів експериментальної роботи
- 2.4. Методичні рекомендації, щодо застосування фізичних навантажень для дітей з порушенням зору.

Висновки.

Список використаних джерел.

Додатки.

Об'єкт дослідження: розвиток дітей із порушенням зору.

Предмет дослідження: зміст і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку з порушенням зору.

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити ефективність застосування адаптивного фізичного виховання дітей дошкільного віку з порушенням зору.

Завдання дослідження:

1. Розглянути особливості застосування фізичного виховання дітей дошкільного віку з порушенням зору в психолого-педагогічних дослідженнях.
2. Визначити стан рухового розвитку дітей з порушенням зору.
3. Обґрунтувати та експериментально апробувати зміст і методику фізичного виховання дітей з порушенням зору.

Список рекомендованої літератури

1. Афанасьєв С., Родименко І., Рокутов С., Афанасьєва О., Сидорчук Т. Функціональний стан опорно-рухового апарату дітей молодшого шкільного віку з депривацією слуху та порушенням постави, які навчаються в спеціалізованих закладах освіти. *Спортивний вісник Придніпров'я*. 2022. №1. С. 4–11.

2. Бондар О., Джевага В., Джевага Є. Розвиток координаційних здібностей дітей молодшого шкільного віку з вадами слуху в процесі фізичного виховання. Теорія і методика фізичного виховання. 2020. № 4. С. 45-52.
3. Вовченко О. Психологічна підтримка дітей раннього та дошкільного віку з порушеннями слуху під час війни: навчально-методичний посібник для педагогів та батьків: в 2 част.. Київ: ІСПП імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2023. URL:<https://ispukr.org.ua/?p=11578> (дата звернення: 05.01.2025).
4. Жук В., Литовченко С., Новосад В., Ремажевська В. Як організувати освітній процес для дітей з порушеннями слуху та зору в інклюзивних групах закладів дошкільної освіти: навчально-методичний посібник. Київ, 2024.
URL:<https://sites.google.com/.../%D0%BA%D0%BD%D0%B8%D0%B6%D0...> (дата звернення: 05.01.2025).
5. Жук В., Литвинова В., Литовченко С., Вовченко О. Серія навчальних посібників за сферами розвитку для дітей дошкільного віку з порушенням слуху «Сходинки. Підтримаємо та допоможемо» (3 посібника). Київ, 2023. URL:<https://ispukr.org.ua/?p=11438> (дата звернення: 05.01.2025).
6. Жук В., Литвинова В., Литовченко С., Вовченко О. Серія навчальних посібників за сферами розвитку для дітей дошкільного віку з порушенням слуху «Сходинки. Підтримаємо та допоможемо» (3 посібника). Київ, 2023. URL: <https://ispukr.org.ua/?p=11438> (дата звернення: 05.01.2025).
7. Жук В., Литвинова В., Литовченко С. Педагогічна підтримка дітей раннього та дошкільного віку з порушеннями слуху та їхніх батьків в умовах воєнного стану: навчально-методичний посібник. Київ: ІСПП імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2023. URL: <https://ispukr.org.ua/?p=11482> (дата звернення : 05.01.2025).
8. Костенко Т.М., Довгопола К.С., Легкий О.М., Кондратенко С. В. Виховання і розвиток дитини з порушеннями зору. Методичні рекомендації для батьків. Київ, 2020. 179 с.
9. Кузенко О. Й., Голод Н. Р., Янів О.В., Тудоси В. Г., Федорівська Л. П. Теорія і методика адаптивного фізичного виховання в інклюзивному освітньому просторі: навч. пос. 2 вид. Івано-Франківськ, Львів: Видавництво ПП «Новий Світ – 2000», 2024. 174 с.
10. Сучасний курикулум в освіті дітей з порушеннями слуху: методичні рекомендації / С. Литовченко, О. Таранченко, В. Жук, В. Шевченко, В. Литвинова, О. Федоренко. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2021. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/731776> (дата звернення: 05.01.2025).
11. Учні початкових класів із порушеннями слуху: навчання та розвиток: навч.-метод. посіб. / С. Кульбіда, С. Литовченко, В. Жук, В. Литвинова. Харків: Вид-во «Ранок», 2020. URL:<http://lib.iitta.gov.ua/724437/>, <https://lib.imzo.gov.ua/.../11/1159/images/1216/1216.970.jpg> (дата звернення: 05.01.2025).

26. Використання інноваційних методів ЛФК при корекції рухових порушень у дітей з ЦП

ПЛАН

Вступ.

Розділ 1. Теоретичний аналіз проблеми використання інноваційних методів ЛФК при корекції рухових порушень у дітей з ЦП.

1.1. Розвиток рухової сфери дітей з ЦП.

1.2. Інноваційні методи фізичної реабілітації.

1.3. Особливості застосування ЛФК при корекції рухових порушень у дітей з ЦП.

Розділ 2. Експериментально-дослідна робота з перевірки ефективності інноваційних методів ЛФК при корекції рухових порушень у дітей з ЦП.

2.1. Оцінка рівня рухових порушень у дітей з ЦП.

2.2. Корекція рухових порушень у дітей з ЦП із застосуванням інноваційних методів ЛФК.

2.3. Аналіз результатів експерименту.

Висновки.

Список використаних джерел.

Додатки.

Об'єкт дослідження: порушення рухової сфери у дітей із ЦП.

Предмет дослідження: фізична реабілітація дітей з ЦП.

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити вплив інноваційних методів ЛФК на корекцію рухових порушень у дітей з ЦП.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати наукову літературу з проблеми дослідження.

2. Оцінити рівень рухових порушень у дітей з ЦП.

3. Обґрунтувати та експериментально апробувати ефективність інноваційних методів ЛФК спрямованих на корекцію рухових порушень у дітей з ЦП.

Список рекомендованої літератури

1. Глоба О. П. Охоронно-педагогічний режим в інклюзивному навчанні дітей з особливими освітніми потребами. *Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки) : зб. наук. праць / за ред. Синьова В. М., Гаврилова О. В. Кам'янець-Подільський : ПП «Медобори-2006», 2020. Випуск №16. Том 1.*
2. Колишкін О.В. Лікувальна фізична культура для осіб з особливими освітніми потребами : навч. пос. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2024. 132 с. URL: <https://repository.sspu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/dd497e4b-6299-4db2-a8ea-7a8df5787811/content> (дата звернення: 05.01.2025).

3. Коритко З. І., Пришляк М. О. Реабілітаційні підходи до відновного лікування рухових функцій у дітей з церебральним паралічем на сучасному етапі. *Rehabilitation and Recreation*. 2024. № 18 (3). С. 89–100.
4. Синиця А.О. Мультидисциплінарний підхід у вивченні дітей з ЦП раннього віку. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету*. Серія : Педагогічні науки. Бердянськ, 2022. С. 395–408.
5. Юрчук О., Юрчук О. Соціальна реабілітація дітей старшого дошкільного віку із психофізичними порушеннями засобами фізичної культури. *Іноватика у вихованні : зб. наук. пр.* Вип. 20./ М-во освіти і науки України, Рівнен. держ. гуманіт. ун-т; упоряд. : О. Б. Петренко; ред. кол. : О. Б. Петренко, К. М. Павелків, Т. С. Ціпан та ін. Рівне : РДГУ, 2024. С. 168–179.
6. Юрчук О. Проблема профілактики порушень опорно-рухового апарату в дітей / Юрчук О., Тишинська Я. *Актуальні проблеми педагогічної освіти: новації, досвід та перспективи* : збірник тез доповідей I Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (10 квітня 2020 року, м. Запоріжжя) / за заг. ред. О. В. Пономаренко, Л. О. Сущенко. Запоріжжя : АА Тандем, 2020. С. 141–143.
7. Юрчук О., Дорош І. Здоров'яформуючі заходи в ЗДО як засіб оптимізації психофізичного розвитку дітей 5-6 років. *Актуальні проблеми дошкільної та спеціальної освіти*: матеріали III Міжнародних педагогічних читань пам'яті професора Т.І.Поніманської. Рівне : РДГУ, 2020. С. 282.
8. Юрчук О. Застосування дельфінотерапії як засобу корекції осіб з психофізичними порушеннями. *Психологія життєвого простору сучасної молоді*. Рівне, 2021. С. 114–116.

ДОДАТКИ

Додаток А

Зразок оформлення титульної сторінки курсової роботи

Рівненський державний гуманітарний університет
Педагогічний факультет
Кафедра дошкільної педагогіки і психології та спеціальної освіти імені
проф. Т. І. Поніманської

КУРСОВА РОБОТА

з _____

на тему: _____

Здобувача/ки в/о ____ курсу, групи _____
спеціальності АБ Спеціальна освіта
Ім'я ПРІЗВИЩЕ
Керівник: науковий ступінь, звання,
Ім'я ПРІЗВИЩЕ

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка ЄКТС _____

Члени комісії _____
_____
_____

Додаток Б
Зразок оформлення титульної сторінки курсової роботи

Рівненський державний гуманітарний університет
Педагогічний факультет
Кафедра дошкільної педагогіки і психології та спеціальної освіти
імені проф. Т. І. Поніманської

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття ступеня вищої освіти
«магістр»

на тему: «.....»

Виконав/ла: здобувач/ка 2 курсу, групи __
спеціальності А6 Спеціальна освіта
Ім'я ПРІЗВИЩЕ

Керівник: учений ступінь, вчене звання
Ім'я ПРІЗВИЩЕ

Рецензент: учений ступінь, вчене звання
Ім'я ПРІЗВИЩЕ

Додаток В

Остання сторінка кваліфікаційної роботи

Дата здачі роботи _____

Підпис здобувача вищої освіти _____

Підпис наукового керівника _____

Додаток Г

РЕЦЕНЗІЯ на курсову роботу з логопсихології

на тему: _____

Здобувачки _____

група _____

№ з/п	Характеристики та критерії оцінки курсової роботи з логопсихології	Рейтингова оцінка. Максимальна к-ть балів (за 100-бальною шкалою)
1.	Обґрунтування актуальності проблеми	5
2.	Коректність наукового апарату	5
3.	Аналіз теоретичних джерел, наявність коректних посилань	10
4.	Опис методів (методики) проведення констатувального етапу експерименту, наявність якісного й кількісного аналізу результатів дослідження	10
5.	Ілюстрація кількісних результатів проведеного дослідження (наявність таблиць, графіків, діаграм)	5
6.	Наявність методичних рекомендації (порад) для батьків, вихователів, логопедів	5
7.	Наявність висновків, що відображають реалізацію завдань дослідження	5
8.	Рівень використання наукової літератури й інших джерел інформації та оформлення її	5
9.	Наявність додатків	5
10.	Ступінь самостійності роботи	10
11.	Якість оформлення курсової роботи	5
12.	Захист роботи: <ul style="list-style-type: none"> ● чіткість, логічність викладу змісту роботи в доповіді; ● орієнтування в змісті роботи, розуміння теми дослідження; ● вміння вести дискусію за змістом дослідження. 	10 10 10
Сума балів		100

Оцінка після захисту курсової роботи _____

Керівник курсової роботи: _____

Підпис

Ім'я ПРІЗВИЩЕ

Додаток Д
РЕЦЕНЗІЯ
на курсову роботу з логопедії

на тему: _____

здобувачки _____

група _____

№ з/п	Характеристики та критерії оцінки курсової роботи з логопедії	Рейтингова оцінка. Максимальна к-ть балів (за 100-бальною шкалою)
1.	Обґрунтування актуальності проблеми	5
2.	Коректність наукового апарату	5
3.	Аналіз теоретичних джерел, наявність коректних посилань	5
4.	Опис методів (методики) проведення констатувального етапу експерименту, наявність якісного й кількісного аналізу результатів дослідження	10
5.	Ілюстрація кількісних результатів проведеного дослідження (наявність таблиць, графіків, діаграм)	5
6.	Наявність і якість методичних розробок за темою	10
7.	Аналіз результатів контрольного етапу експерименту (аналіз ефективності запропонованих матеріалів для корекційно-розвиткової роботи)	5
8.	Наявність висновків, що відображають реалізацію завдань дослідження	5
9.	Рівень використання наукової літератури й інших джерел інформації та оформлення її	5
10.	Наявність додатків	5
11.	Ступінь самостійності роботи	5
12.	Якість оформлення курсової роботи	5
13.	Захист роботи: <ul style="list-style-type: none"> ● чіткість, логічність викладу змісту роботи в доповіді; ● орієнтування в змісті роботи, розуміння теми дослідження; ● вміння вести дискусію за змістом дослідження 	10 10 10
Сума балів		100

Оцінка після захисту курсової роботи _____

Керівник курсової роботи: _____

Підпис

Ім'я ПРИЗВИЩЕ

Додаток Е
Форма відгуку наукового керівника на кваліфікаційну роботу
Відгук
наукового керівника
на кваліфікаційну роботу на здобуття освітнього ступеня магістр
зі спеціальності А6 Спеціальна освіта
освітньо-професійної програми «Спеціальна освіта. Логопедія»

(тема)
здобувача/ки вищої освіти _____ курсу групи _____

Прізвище, ім'я, по батькові _____

Критерій оцінювання	Максимальний бал	Оцінка наукового керівника
Дотримання структури, змістових, технічних і граматичних вимог	10	
Виклад теоретичного матеріалу за результатами аналізу, порівняння, узагальнення сучасних психолого-педагогічних досліджень.	10	
Експериментальне дослідження (організація, проведення, інтерпретація даних та узагальнення результатів експерименту)	15	
Самостійність роботи над темою, своєчасність подання на перевірку згідно з затвердженим планом	10	
Результат зовнішнього рецензування кваліфікаційної роботи («відмінно» – 5, «добре» – 3–4, «задовільно» – 1–2, «незадовільно» – 0)	5	
Результат внутрішнього рецензування кваліфікаційної роботи («відмінно» – 5, «добре» – 3–4, «задовільно» – 1–2, «незадовільно» – 0)	5	
Рівень академічної доброчесності: (К1 – до 35% та К2 – до 12%) – 5 (К1 — від 35,01% до 65% та/або К2 – від 12,01% до 30%) – 3–4. (К1 – від 65,01% до 100% та/або К2 – від 30,01% до 100%) – 1–2	5	
Разом	60	

Аргументований висновок _____

(В аргументованому висновку науковий керівник повинен висвітлити:

- актуальність обраної теми;
- повноту реалізації завдань дослідження;
- ступінь самостійності здобувача при виконанні кваліфікаційної роботи;
- вірогідність отриманих результатів;
- адекватність використаних методів дослідження;
- загальну оцінку виконаної кваліфікаційної роботи, відповідність якості підготовки здобувача вимогам державного стандарту й можливості присвоєння йому відповідної кваліфікації;
- грамотність і стильову майстерність автора;
- інші питання, що характеризують професійні якості здобувача (публікаційна активність, апробація результатів дослідження).

Науковий керівник _____

Ім'я ПРІЗВИЩЕ

« _____ » _____ 202 р.

Додаток Ж

Приблизна схема рецензії на кваліфікаційну роботу

Рецензія

на кваліфікаційну роботу на здобуття освітнього ступеня магістр
зі спеціальності А6 Спеціальна освіта
освітньо-професійної програми «Спеціальна освіта. Логопедія»

(тема)

здобувача/ки вищої освіти _____ курсу, групи _____

Прізвище, ім'я, по батькові

У рецензії обов'язково мають бути відображені:

- відповідність змісту роботи заявленій темі й меті;
- повнота розв'язання завдань дослідження;
- практична цінність роботи й можливість реалізації запропонованих автором рекомендацій;
- недоліки кваліфікаційної роботи;
- оцінка, на яку заслуговує робота.

Рецензент

науковий ступінь, учене звання,
посада, місце роботи _____

Ім'я ПРІЗВИЩЕ
(підпис)

«_____» _____ 202 р.

Додаток 3

Відомість оцінювання кваліфікаційної роботи*
на здобуття освітнього ступеня магістр
зі спеціальності А6 Спеціальна освіта
освітньо-професійної програми «Спеціальна освіта»

(тема)
здобувача/ки вищої освіти _____ курсу групи _____

Прізвище, ім'я, по батькові

Підсумкова оцінка

Критерії оцінювання	Максимальна кількість балів	Отримані бали
Оцінка наукового керівника з урахуванням оцінки рецензента, виставлена у відгуку	60	
Відповідність вимогам до кваліфікаційних робіт	10	
Публікаційна активність	10	
Чіткість та аргументованість викладу результатів дослідження в усній доповіді під час захисту кваліфікаційної роботи	10	
Наявність презентації	10	

Оцінка за 100-бальною шкалою

Кількість балів: _____ Оцінка ЄКТС _____ Національна шкала _____

Голова АК _____
(підпис)

Ім'я ПРІЗВИЩЕ

Члени комісії _____
(підпис)

Ім'я ПРІЗВИЩЕ

_____

(підпис)

Ім'я ПРІЗВИЩЕ

_____

(підпис)

Ім'я ПРІЗВИЩЕ

« _____ » _____ 202 р.

*Відомість оцінювання кваліфікаційної роботи разом із відгуком керівника та рецензіями зберігається у кваліфікаційній роботі.

Дослідницька робота здобувачів вищої освіти

Навчально-методичний посібник
для студентів
спеціальності А6 Спеціальна освіта

Підп. до друку 15.01.2025
Формат 60x84 1/16
Папір офісн.
Друк цифр.
Гарнітура Times
Ум. др. арк. 5,3
Тираж 300 примірників.

Редакційно-видавничий відділ
Рівненського державного гуманітарного університету
33028 м. Рівне, вул. С. Бандери, 12